Aydınlık

Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ
Kuruluş yılı: 1921

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

PAZARTESİ 19 Mayıs 1980 10 LİRA

BÜTÜN YÖNLERİYLE YAŞAYANLAR ANLATIYOR **12 MART**

Hücrede Çayan'ın morali iyice bozulmuştu

8. SAYFADA

Emperyalizme ve gericiliğe karşı ilk adım

19 Mayıs 1919 - 19 Mayıs 1980

Bağımsızlık ve demokrasi meşalesi sönmeyecek

Gençlik ve Spor Bayramı bütün yurtta törenlerle kutlanıyor

■ DGBF: "Atatürk'e küfredenlere izin var ama Atatürk'ün anıtına çelenk koymamıza izin yok"

■ Pülümür'de 19 Mayıs Bağımsızlık Gecesine izin verilmedi

HABER MERKEZİ

19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı bütün yurtta ve dış temsilciliklerimizde törenlerle kutlanıyor. Mustafa Kemal Atatürk'ün 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkışıyla başlayan Kurtuluş Savaşımızın yıldönümü, bu yıl aynı zamanda Atatürk'e karşı başlatılan saldırı kampanyasının da püskürtülmesi mücadelesi anlamını kazandı. Yapılan açıklamalarda Kandil günü mevlit sırasında Atatürk'e hakaret edilmesi kınanarak, bütün halk ve demokrasiden yana güçler Mustafa Kemal'in bağımsızlıkçı ve özgürlükçü tutumu etrafında birleşmeye çağrıldı.

TİKP'NİN AÇIKLAMASI

Türkiye İşçi Köylü Partisi (TİKP) Başkanlık Kurulu bir açıklama yaparak şu görüşleri dile getirdi:

''Bugün 19 Mayıs. Gençlik ve Spor Bayramı gençliğimize kutlu olsun.

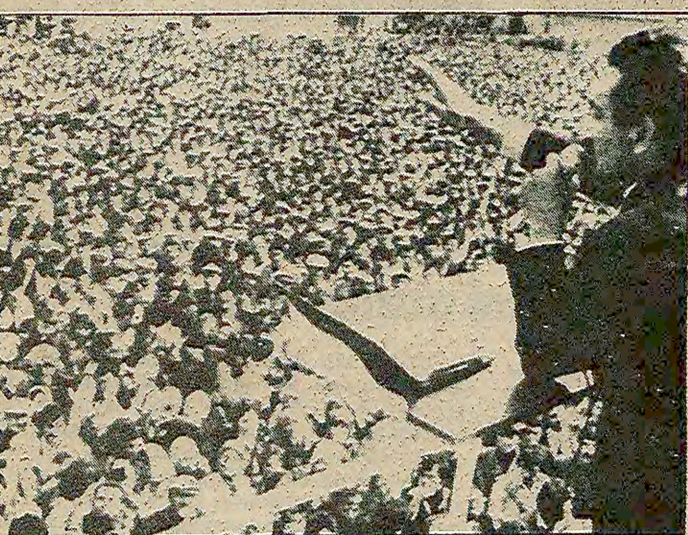
''Bugün 19 Mayıs. Mustafa Kemal Atatürk'ün yurdumuzu emperyalistlerden kurtarmak için Anadolu'ya çıktığı gün. Bugün, çilekeş Türkiye halkı, Mustafa Kemal'i bağrına basmış, yedi düvele karşı direniş bayrağını yükseltmişti.

''Bugün 19 Mayıs, Mustafa Kemal'in bizlere emanet ettiği bağımsızlık yine tehdit altındadır. Emperyalist Rusya, sınırlarımıza askeri yığınak yapmakta, fakat ne Demirel'in ne Ecevit'in kılı kıpırdamamaktadır. Demirel hükümeti, halka baskı yaparak dış tehlikenin unutulmasına hizmet etmektedir. Ecevit ise, yumuşama hayallerini de ''Rusya'ya güvenme'' tutumunu da sürdürerek Sovyetlerin saldırı emellerinin örtbas edilmesini sağlamaktadır.

''Bugün 19 Mayıs. Mustafa Kemal'in cumhuriyeti emanet ettiği gençlik baskı ve saldırı altındadır. Anadolu'da birçok lise ve yüksekokul, hükümetin desteğinden yararlanan faşist işgalin altına girmiştir. Gençliğin öğrenim özgürlüğü yokedilmektedir. Mustafa Kemal'in büyük değer verdiği öğretmenler sokak ortalarında öldürülmektedir.

''Bugün 19 Mayıs. Ne acıdır ki, sadece gençlik, öğretmenler ve halk değil, Mustafa Kemal Atatürk de gericiliğin, karşı-devrimin saldırı hedefi haline gelmiştir. Gericilik kara bayrağı sallamaktadır. Atatürk'e yapılan hakaretler, artık TRT'den nakledilmektedir. Aydınlar Ocağı gibi gericilik ve karşı-devrim ocakları Atatürk devrimlerine saldıracak cüreti kendilerinde bulabilmektedirler. Cüret bulabilmektedirler çünkü bu toplantılar, bundan on yıl önce DTC Fakültesinde Atatürk'ün portresini indiren şimdiki Kültür Bakanlığı Müsteşarı Emin Bilgiç'in ve hükümetin himayesinde yapılmaktadır. Bu bakımdan Demirel'in Atatürk'e yapılan saldırıları kınayan ve bu durumda siyasi muarızlarını yıpratmak için yararlanmaya çalışan sözleri samimi değildir. Hem gericiliği besleyip hem de Atatürk'ü sevmek mümkün ,nü-

(Devamı Sa. 6 Sü. 1)

"Suç duyuruları Cumhuriyet Başsavcılığının önünde duruyor"

Ecevit, mahkemelerin MHP hakkında gecikmeden karar vermesini istedi

LÜTFÜ OFLAZ KAYSERİ'DEN BİLDİRİYOR

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit dün Kayseri'de partisinin düzenlediği mitingte yaptığı konuşmada MHP ile ilgili suç duyurularının Cumhuriyet Başsavcılığı önünde durduğunu

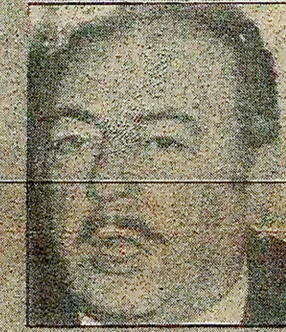
(Devamı Sa. 6 Sü. 5)

■ CHP Genel Başkanı Anayasa değişikliği için kamuoyu oluşturulmak istendiğine dikkat çekti.

■ Ecevit Demirel'in kamu yönetimini komandolara teslim ettiğini söyledi.

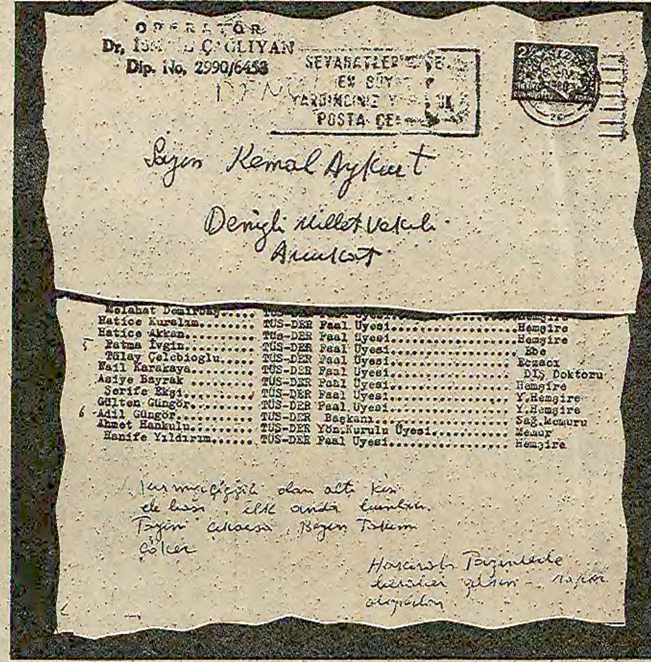

TİKP: «Mustafa Kemal Atatürk'e saldırı kampanyası, hükümetin himayesi altındadır»

Türk-İş Genel Başkanı Denizcier, Atatürk'e yapılan saldırıları kınadı

Denizli Devlet Hastanesi Başhekimi Çağlayan da kıyım listesi hazırladı

OPERATÖR
Dr. İS... ÇAĞLIYAN
Dip. No. 2990/6458

SEYAHATLERİ... EN BÜYÜK YARDIMCINIZ ... POSTA ÇE...

Sayın Kemal Aykurt
Denizli Milletvekili
Ankara

Hatice Kuralam........	TÜS-DER Faal Üyesi..................	Hemşire
Hatice Akkan...........	TÜS-DER Faal Üyesi..................	Hemşire
Fatma İvgin............	TÜS-DER Faal Üyesi..................	Ebe
Tülay Çelebioğlu......	TÜS-DER Faal Üyesi..................	Eczacı
Nail Karakaya.........	TÜS-DER Faal Üyesi..................	DİŞ Doktoru
Asiye Bayrak	TÜS-DER Faal Üyesi..................	Hemşire
Şerife Ekşi.............	TÜS-DER Faal Üyesi..................	Y.Hemşire
Gülten Güngör.........	TÜS-DER Faal Üyesi..................	Y.Hemşire
Adil Güngör............	TÜS-DER Başkanı.....................	Sağ.Memuru
Ahmet Hankulu........	TÜS-DER Yön.Kurulu Üyesi........	Memur
Hanife Yıldırım.......	TÜS-DER Faal Üyesi..................	Hemşire

"Harcırahını gönderin de çabuk sürelim!"

DENİZLİ (ÖZEL)

DENİZLİ Milletvekili Adnan Keskin, Denizli Devlet Hastanesi Başhekimi Dr. İsmail Çağlayan'ın hazırladığı kıyım listesiyle ilgili Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığından yazılı açıklama istedi.

Başhekim Çağlayan, AP Denizli Milletvekili Kemal Aykurt aracılığıyla hükümetten hastanede çalışan 18 hemşire, teknisyen ebe, sağlık memuru ve doktorun görevlerinden alınmasını istemiş, bazı memurlar hakkında da "bizden, bizden değil" şeklinde görüş belirtmişti. 6 kişinin özellikle ve öncelikle alınmasını isteyen Dr. İsmail Çağlayan ayrıca tayin emirleriyle birlikte harcırahlarının da gönderilmesini talep ediyordu. Dr. İsmail Çağlayan, bu arada, Sağlık Müdürlüğünde memur olarak çalışan bir kişinin de hastane Döner Sermaye Mes'ul Saymanlığına gelmek istediğini, yazarak 'Bizdendir, destek olun onaylansın'' diyordu.

Partizanlık belgelerini yayınlamaya devam ediyoruz

Sağlık Bakanlığı bünyesinde fişleme, sürgün ve atama listeleri

BUGÜN Sağlık Bakanlığı bünyesinde AP'nin yürüttüğü partizanlığı açıklıyoruz.

AP ilçe teşkilatları, hükümetin işbaşına gelmesi ile birlikte harekete geçmiş, diğer kamu kuruluşlarında olduğu gibi, devlet ve sigorta hastanelerinde çalışan doktorlar, hemşireler ve işçiler, çeşitli ilçelerde görev yapan hükümet tabipleri ve bunların emrindeki eczacılar hakkında geniş bir "fişleme" kampanyasına girişmiştir.

Halkın önemli bir problemi olan sağlık sorunu onlar için hiç mesele olmamış. Sayıca zaten yetersiz olan doktorlarımızı, "solcu doktorlar, milliyetçi doktorlar" ya da, "AP teşkilatımıza bağlı eczacılar, aşırı militan eczacılar" gibi ayrımlara tabi tutmuşlar. Bunların yanında, ilk etapta hakkında yeterli bilgi bulunmayan doktorlar hakkında da bilgi edinmek üzere bu kurumlarda çalışan AP'lileri görevlendirdikleri de dikkati çekiyor.

Partizanlığa neşter

BUGÜN yayınlanan Sağlık Bakanlığı bünyesindeki AP partizanlığıyla ilgili belgelerde bir kere daha görüldüğü gibi, halkın günden güne artan sağlık sorununun nasıl giderileceği, hastanelerde çalışan doktorların tüm güç, yetenek ve bilgilerini birleştirerek daha verimli tıbbi çalışmalar yapabilmeleri için gerekli ön şartların nasıl yaratılabileceği gibi meseleler düşünüleceği yerde, oturulmuş, hastanelerde, dispanserlerde ve diğer sağlık kurumlarında hangi doktorlar çalışıyor? Kimler AP'li, kimler CHP'li? Kimler milliyetçi, kimler solcu? Bunlar araştırılmış.

Parti yöneticilerinin ve kurumlarda çalışan partililerin "kimin ayağını nasıl kaydırırım? En iyi yere ve göreve nasıl geçerim? gibi düşünce ve çabalardan başka bir uğraşları yok.

Bu faaliyetler, parti teşkilatlarının başarı ya da başarısızlığının ölçüsü olmuş.

İşte bu anlayış ve davranışlar, tüm devlet kurumları çalışanlarının birbirine düşmesine, bölünüp parçalanmasına yol açıyor.

(Devamı Sa. 6 Sü. 1)

Devlet ve Sigorta hastanelerindeki solcu hekimlerin listesi

Dr. Mehmet Okçuoğlu (Heybeli Sanatoryumunda Asistan)
Dr. Metin Tamer (Haydarpaşa Numune Hastanesinde mütehassıs oldu, operatör olarak Adanın Süleymaniye kazasına tayin oldu, orada faal)
Dr. Alkar Taşar (Haydarpaşa Numune Hastanesinde Şef Muavini)
Dr. Kemal Parlar (Bakırköy Akıl Hastanesinde Mütahassıs)
Dr. Cahit Demirtaş (Heybeliada Sanatoryumunda Nisaiye Müt. ve Baştabip Muavini)
Dr. Murşit Koryak (Heybeliada Sanatoryumunda Göğüs Cerrahide Koşuyolu Göğüs Hastanesine tayini çıktı)
Dr. Çevik Alp (Heybeliada Sanatoryumunda Göğüs Cerrahisi)
Dr. İnci Doğru (Heybeliada Sanatoryumunda Göğüs Cerrahi)
Dr. Niyazi Üstünoğlu (Yedikule Göğüs Hastalıkları Hastanesinde Baştabip Muavini, görevli servisinde çalışır)
Dr. Sabri Tonguç (Yedikule Göğüs Hastalıkları Hastanesinde Baştabip Muavini)
Dr. Meliha Gülocak (Yedikule Göğüs Hastalıkları Hastanesinde Mütahassıs Şef faal)
Dr. Leman Saraçbaşı (Yedikule Göğüs Hastalıkları Hastanesinde Bio-kimya Uzmanı)
Dr. Oğuz Güzelçam (Haydarpaşa Numune Hastanesinde Operatör)
Dr. Semih Erem (Baltalimanı Kemik Verem Hastanesinde Baştabip)
Dr. Vartan Engel (Heybeliada Sanatoryumunda Mütahassıs)
Sevim Ak (Haydarpaşa Hastanesinde Bio-kimya Asistanı Devgenç üyesi)
Gültekin Kıran (Haydarpaşa Numune Hastanesine Biyolog. Devgenç üyesi)

(Devamı sa. 6 sü. 7'de)

Yarın: Vakıflar ve PTT'de sürgün ve atama listeleri

Hikmet Ustanın iki oğlu var

Etlikli, Hikmet Ustanın iki oğlu vardır, biri Hakan, biri Deniz. Kendilerini görmedim. Ara sıra tutuklanırlar. Ara sıra salıverilirler. İnsanın başına her şey gelir!...

Mahallede bir kuşun kanadı kırılsa, nedense onlardan bilinir. Fikirleri, beni ilgilendirmez. İşin neden bu kerteye vardığını da bilemem. Şunu iyi bilirim ki, karışık zamanlarda, ihbar müessesi, hiç bir melanet fabrikasının işlemediği gibi işler, harıl harıl!

Hikmet Usta, Numune Hastanesinde, kalorifer ustasıydı. Bugün Maraş'a mı ne atanmıştır. Oralara işte... Hastadır Hikmet Usta, şimdileyin raporludur.

Eşinin adı da Saadettir. İki oğlundan başka bir kızı da vardır. Saadet hanımın.

Adı Saadettir, yani mutluluk, ama mutluluk görmemiştir, çocuklar büyüdükten sonra. Evinin kadınıdır.

Hikmet Ustanın adını, Cengiz Gökçek Sağlık Bakanıyken ilk kez duymuştum. Gene onu, damdan düşercesine bir yerlere atamışlardı. Politika, kalorifer teknisyenlerine değin, elini uzattığı için, şaşma aşamasını çoktan geçirdik.

Gene ihbarlar, cehennem makinesi gibi işlemişti. Kötüye kullanma ithamlarıyla karşı karşıyaydı Hikmet Usta. Belki hakkında düzmece raporlar da vardı. Eğer gerçek rapor olsa, bunca onunla uğraşanlar, onu mahkemeye vermezler miydi, çoktan?

İyi bir organizatör, iyi bir yönetici olan Cengiz Gökçek, bütün lacivert botlarıyla gözümden düşmüştü. Tıpkı eski politika kuruluşlarının değme abileri gibi. Beni atlatmıştı, gülümser gülümser? Anımsıyor musun Cengiz Gökçek?...

...Bugün Hikmet Ustanın telefondaki ölgün sesini dinleseydik, sen de yardım ederdin.

Yürekli kadınlar

Kenar mahallelerin kadınları yüreklidir.

Öyle anlamsız, zurna sesli, kalça kıvıran, taş bebeklere benzemezler. Yürekli oldukları için de, Etlik Karakoluna varmışlardı, karakolu aydınlatmak için...

Olayı, ayrı ayrı, mahalleliden dinledim. Mahalleli tanıklık etmeğe de hazır, şu ana kadar!

Hikmet Usta, bir apartman katında oturur. Komşularıyla arası iyidir. Oğulları, arada bir cezaevlerini azıcık boylayıp çıkarlar. Kalabalıktır cezaevleri. Sıra onlara gelinceye kadar, haklarındaki ihbar nice karakuşu olsa, günler geçer, haftalar geçer!

Nitekim, iki oğlundan biri, Deniz Özdemir (Öbürünün adı Hakan'dır), ihbar üzerine cezaevini boylamıştır da, beş buçuk ay sonra bırakılmıştır ancak. (Başka anaların derdini duyun analar!) Hikmet Ustanın oturduğu apartmandan bir kilometre kadar ötede, otomobil lastikleri yakılmıştı. Hakan Özdemir, arkadaşlarıyla birlikte evlerinin önünde oturuyordu. (Mahallenin kaç kadını konuştu ve hepsi tanıklık etmeğe hazırlar. Erkeklerden çok yüreklisiniz kadınlar!)

Deniz Özdemir de, ancak iki saatten beri gözaltında bırakılmıştı. Ana oğul, daha özlem gidermemişlerdi. Banyo yakılmıştı. Sevinç küçük evi sarmıştı (hey, yalnız şu bıcık Amerikanca Küçük Eve ağlaşmayın, duygulu yürekliler!). Ürkek bir sevinç, el işlemeli yastıklarda geziniyordu.

Birden aşağıdan bir ses gürledi:

–L'an Deniz.. in aşağı, eşoğlueşek...

(N'apalım, kullanılan en nazik küfür buydu, bunu seçtim, öbürlerini diyemem. Mahalleliden bir kadın, "Kendimi pencereden aşağı atasım geldi o küfürleri duyunca" dedi...)

Bir teğmen işe karıştı:

–Gözaltına alabilirsin, ama, küfür etmeğe hakkın yok...

Yakapaça, Deniz Özdemir, Etlik Karakoluna götürüldü!

Mahallenin kadınları da peşinden gittiler. Hepsi tanıktı ki, lastikler yanarken, Deniz, evinde, sonu gelmeyecek bir özlem gideriyordu. Ürkek, ve uçmağa hazır sevinçler, mütevazi evde gezinirken!

İlkönce kızını da götürmüşlermiş Hikmet Ustanın. Sonra bırakmışlardı kızı.

Karakolda, tirtir titreyen babaya, sert muameleyi, gene teğmen önlemişti:

–Baba bu... durumu doğal...

(Hela! süt emdiğin belli teğmenim!)

Şimdi bütün mahalle, eğer sıkıyönetim çağırırsa, tanıklık etmeğe hazır.

Tamam mı?..

–Peki, neden, evinde oturan çocuğu almış götürmüşler.

–Diyorum.. artık mahallede, kuşun kanadı kırılsa, ondan biliyorlar.

Ben hiç bir şeyi savunmuyorum. Büyüklerimizin, kızlarının elinde bildiri bulunduğunda, "O çok iyi çocuk:. ne etliye karışır, ne sütlüye" demiyorum. "Benim cici kızımın üstüne bildiri düşmüş, rüzgar savurunca" demiyorum dedikleri gibi... Ama bu olayda, çocuğun suçsuzluğuna bütün mahalleli tanık olmağa, resmen hazır, daha çok kadınlar. Kenar mahallelerin kadınları yürekli olur. Onlar, cirişten şişirilmiş, tepkisiz, kalça kıvıran taş bebekler değil. Mangal kadar yürekleri var...

(Mangal gibi yürek dedim de, Kıymet anayı ansıdım birdenbire. Nerdedir? Ne yiğit kadındı, Tuzluçayır'ın Kıymet anası!)

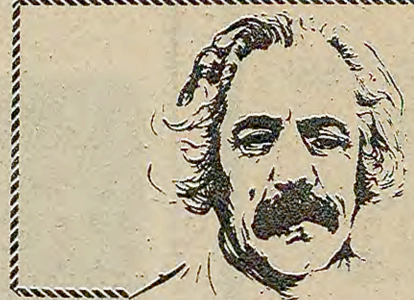
–Peki neden ille Deniz Özdemir?

–Başka nedenlerden de olabilir. İhbar eden herhalde, büyük asaletlerin şövalyesi değildir. Kişisel garezi olabilir. Kendi borusunu öttürmek ister. Deniz'i, sıkıyönetimin serbest bırakmasını, suçsuz bulup, yüreği kaldıramamıştır. Ne bileyim ben, vatandaş, vatandaşa karşı o kadar sevgisiz oldu ki.. akıl almıyor!...

Bıkmadan yineliyorum. Bu olayda, oğlan, yeni salıverilmişmiş. Sonra kuzum, görevlinin, vatandaşların, anasına atasına küfür etmeğe hakkı var mıdır?.. Var mıdır, yok mudur?...

Geçmiş olsun Saadet ana!...

Bu da geçer!...

PAZARTESİ DENEMELERİ

İsmet Zeki EYUBOĞLU

DÜŞMEK

Ne istiyor bizim yöneticilerimiz, bütün alımlı çalımlı konuşmalarıyla, atıp tutmalarıyla şu duvarlardaki yazıları bile silmeye, bildirmeye güçleri yetmeyenler? Bu sorunun karşılığını bulmak güç değildir. "Seçim namazı" kılarak halkın duygularını sömürenler, düze çıkınca ulusumuza "konuşma, düş önüme" demek istiyorlar. Düşmek başkalarının buyruğuna uymak, kendi eliyle seçtiklerinin boyunduruğuna girmek oluyor. bu durumda, kurban edilip yere düşen koyunların yerini seçmenler alıyor bilmeden. Oysa "öne düşmek" bir de yol göstermek, öncü olmak anlamındadır. Ancak seçim çıkarcısı, oy avcısı bunu bilmiyor, boyuna seçmeni önüne düşürmek istiyor. Günün birinde düşer seçmenin önüne de anlar "önüne düşürmek" deyiminin ne anlama geldiğini.

ÇOK değişik anlamları vardır bu "düşmek" eyleminin Türkçemizde. Kişinin niteliğini belirlemekten tutun da toplumun özelliğini yansıtan olaylara değin ne varsa girer bu sözcüğün içine. Geçen günü Demirel öfkelenmiş, kızmış köpürmüş bir soru karşısında da "Suçluyu bulmak size mi düştü" demiş, Aydınlık'tan bir görevliye. İşte bu konuyu seçmemin nedeni de bu karşılık oldu. Neden kızmış da söylemiş böyle, düşünmemiş mi görevi, bulunduğu yer gereği bu tür konuşmaların sakıncalı olduğunu, insanı dile düşüreceğini. Bakın nerden nereye geliyor söz, tartmadan, bilmeden, ırmaktan güğüm doldurur gibi söylenen söz sonunda dile düşürür söyleyeni. Boşuna dememiş ünlü divan ozanı Fuzuli:

"Kim çok olmakdan kılubdur çok azizi hâr söz" diye. Bunun çok yüce kişiyi boşuna konuşmaları, anlamsız sözleri alçaltmıştır, değersiz kılmıştır anlamına geldiğini bilmeyen yok sanırız. Demek insan gelişigüzel konuşmamalı, söylediği sözün kendisini tartmaya yarayan bir araç olabileceğini de düşünmeli. Düşünmese ne olur diyeceksiniz öyle mi? Ne olacak insan ayağa düşer, boyuna Amerika'nın, Rusya'nın kapısına düşecek değil ya. Kolay mı "Büyük Türkiye"yi kurmak öyle ağıza düşmeden, dile düşmeden, şunun bunun eline eteğine düşmeden.

Bir de "ocağına düşmek" deyimi vardır dilimizde hani. Bunalınca, sıkışınca birinden yardım istemek, birine sığınmak anlamına gelir. Bizde üç sağcı partinin "iktidar" denen yağlı kuyruğu yalamadan yutmak için birbirleriyle sarmaş dolaş oluşları, çıkar gereği "Kayseriliye boyanmayı" bile göze alışları gibi. Oysa Kayserilinin eşeğinden düşen Merzifonlununkini deve sanır, demişler. Bunda da eşekten düşmenin ne denli uğursuz olduğu sergileniyor.

İnsan bir düşmeye görsün, ne elinden tutan olur, ne yanına gelen. Bundandır "Düşenin yari olmaz" deyişi halkımızın. Bir toplum gerçeğidir bu deyimde dile gelen. Düşenin elinden tutan olmaz da çıkanın kuyruğuna yapışan çok olur. Böyledir Doğu toplumlarında yönetimi ele geçirmek için oynanan oyun, seçim gezilerinde kurban edilen iri kuyruklu koyun. Evet kesilen koyunların kanında kayık yüzdürerek karşıya geçenler, istedikleri karaya çıkanlar sonra, başkalarının daha kolay boğulmaları için, oturdukları koltukların çevresinde insan kanından birer deniz yapmaya koyulurlar. Bilmezler koltuktan düşünce o kanda boğulacaklarını, tarihin böyle kesin bir yasası olduğunu. Daha açıkçası "Düşürenin sonunda düşeceğini."

Ne istiyor bizim yöneticilerimiz, bütün alımlı çalımlı konuşmalarıyla, atıp tutmalarıyla şu duvarlardaki yazıları bile silmeye, sildirmeye güçleri yetmeyenler? Bu sorunun karşılığını bulmak güç değildir. "Seçim namazı" kılarak halkın duygularını sömürenler, düze çıkınca ulusumuza "Konuşma, düş önüme" demek istiyorlar. Düşmek başkalarının buyruğuna uymak, kendi eliyle seçtiklerinin boyunduruğuna girmek oluyor bu durumda, kurban edilip yere düşen koyunların yerini seçmenler alıyor bilmeden. Oysa "öne düşmek" bir de yol göstermek, öncü olmak anlamındadır. Ancak seçim çıkarcısı, oy avcısı bunu bilmiyor, boyuna seçmeni önüne düşürmek istiyor. Günün birinde düşer seçmenin önüne de anlar "öne düşürmek" deyiminin ne anlama geldiğini.

"Berber saçım ağardı mı, düşer önüne de görürsün" atasözü vardır hani. Kendini bilmeyen bir kimsenin geleceğini, yapıp ettiklerinin karşılığını göreceğini, ettiğini bulacağını bildirir. Neylersin sayın Demirel bu işte de kazançlı çıktı. Berbere gitse bile önüne düşecek nesi var başında, düşse düşse ya başı yere düşer, ya boyu devrilir geri kalmış denen toplumların alınyazılarını belirleyen tarih çizgisi üzerinde. Başkalarına suçluyu arama, toplumu tedirgin eden, sonra çıkar çevrelerince baş üstünde yer bulan eli kanlıları bulma yetkisini tanımayan görevlilerin nereye düşeceklerini tarih gösteriyor sayısız örneklerle. Basın görevlileri suçluları aramasın, bulmasın sakın, o suçlular işledikleri suçların cezasını kendileri gibi düşünmeyenlere çektirmek için ellerinden geleni yapsınlar. Ne demek suçlunun ardına düşmek, üstüne yürümek? Önemli olan suçsuzu, "Büyük Türkiye" cambazlarının içyüzlerini ortaya koyanları suçlamak, dayanılmaz acılara uğratmak, sürmek, sürdürmek, süründürmek değil mi? Ülkemizde demokrasi yok mu, neden isteyen istemediğini vurmasın? Bir savaşta binlerce onbinlerce insan ölüyor bir günde de şurda beş ay içinde bin beş yüz kişi ölmüş çok mu? Yapın hesabını ne düşer bir güne, on kişi. Araç çarpışmalarında, taşıt vuruşmalarında günde elli kişi ölüyor, kimse sesini çıkarmıyor, "nurlu ufuklar"ın aydınlığında günde on kişi öldürülüyor ortalık birbirine giriyor. Neden ikide bir işi ayağa düşürüyorlar, bütün bunlar "komünist işi".

Neylersin "Allah düşürmesin" demiş eskiler. Halkımız anlamıyor, özellikle "solcular" kandırıyorlar ulusu. Oysa "biz büyük milletiz", bize yatakta ölmek düşmez, yakışmaz. Yaz sıcakları başladı, ilerde kuraklık olabilir yeterince ekin yetişmeyebilir. Bunu önlemek için, şimdiden gerekeni yapmalıyız. Gençlerimizin kanları verimlidir, besleyicidir, aksınlar ülkenin toprağını sulasınlar, gökten yağmur düşer gibi dökülsün kanlar. Neden bu devrimciler, solcular kızıyorlar, köpürüyorlar bilmiyoruz doğrusu. Gençlerimiz birbirlerini öldürüyorlar da dökülen kanları Amerika'ya, Rusya'ya mı akıyor? Yurdumuzun toprağını suluyor, yumuşatıyor, verimli kılıyor.

Doğru söylüyor büyüklerimiz, yöneticilerimiz bu konuda. Oysa solcular, komünistler kandırıyor halkımızı boyuna. Bir de şu var ortada: Son günlerde devrimcilerin öldürülmeleri doğaldır. Onlar okumuş, aydınlanmış kimselerdir. Toprağın altı karanlıktır, ışıklandırılması için onlar gereklidir. Sağcılar karanlık, katı kişiler olduğundan toprağı daha karartır, katılaştırır, verimsizleştirir. İşte "Büyük Türkiye"yi yaratma özlemiyle, çabasıyla devrimcilerin öldürülmelerini gerekli, yararlı buluyoruz. Buna karşılık solcular bizim bu yüksek, yurtsever, engin görüşümüzü anlayamıyorlar.

Hani "gönlüme düştü" diye bir deyim vardır. Ben de öyle oldum sevgili okuyucu. Kim bilir ne denli yormuşum, sıkmışım seni. Neylersin benim de gönlüme bu yazdıklarım, sana sunduklarım düştü. Bak yeterince akım (ceryan) yok evlerimiz aydınlanamıyor, ışık sağlayan göllerin suları azalmış, topraklar susuzluktan kavrulmuş. İyisi mi aksın gençlerin kanları, yurdumun aydınlanmasını kalkınmasını, bolluğa, mutluluğa kavuşmasını isteyenler öldürülsün, kanlarından yararlansın büyüklerimiz. Sonra onların kanlarıyla sulanan topraklar üzerinde yetişen bol çayırlarda sağcılar otlasınlar, ağnanıp yuvarlansınlar boyuna.

Bunları alay olsun diye yazmadım, içinde yaşadığımız dönemin sorumlularının hangi anlayış ortamında bulunduklarını, en önemli konularda bile ne denli sorumsuz, çıkarcı, ulusa saygısız olduklarını göstermek için karaladım. Bir ülkenin başbakanı yargı örgütlerinin, yetkililerin elinden çıkan kesin belgeler, kanıtlar karşısında toplumu kuşkuya düşürücü konuşmalara yönelirse, o ülkede, başıboşluk, düzensizlik, güvensizlik var demektir. Dökülen kan karşısında "Bendense üzülürüm, sarsılırım. Benden değilse sıcağında ısınırım" diyebilen, davranışlarıyla böyle düşündüğünü sezdiren kimselerin yönetimi altında bulunan toplumlarda sarsıntı, kargaşa önlenemez. Büyüklük, "devlet adamlığı" başkalarına, kendi gibi düşünmeyenleri kaygılandıracak davranışlardan kaçınmayı gerektirir. Bizdeyse bunun büsbütün tersi yapılmakta, "devlet adamı" denince sözü sözüne, özü özüne uymayan, utanmazlığı aktöre kuralı, tutarsızlığı başarı aracı diye gösteren kimseler anlaşılmaktadır. Hırsızdan, soyguncudan, eli kanlıdan yardım uman onları koruyan, suçluyu suçsuz, suçsuzu suçlu göstermeyi yaşama ilkesi edinen, eski tulumbacı ağzıyla konuşmayı erdem sayan kişilerden ne kendilerine, ne de ulusa yarar gelir.

Demek insan gelişigüzel konuşmamalı, söylediği sözün kendisini tartmaya yarayan bir araç olabileceğini de düşünmeli. Düşünmese ne olur diyeceksiniz öyle mi? Ne olacak insan ayağa düşer, boyuna Amerika'nın, Rusya'nın kapısına düşecek değil ya. Kolay mı "Büyük Türkiye"yi kurtarmak. Öyle ağıza düşmeden, dile düşmeden, şunun bunun eline eteğine düşmeden.

Batur adaylıktan çekildi

Cumhurbaşkanlığı seçiminin kilitlenmesi ve kısa vadede bir çözüm görülmemesi ile ilgili tartışmalar sürerken, CHP Grubu tarafından Cumhurbaşkanlığına aday gösterilen Hava Kuvvetleri eski Komutanı Muhsin Batur adaylıktan çekildiğini açıkladı. Genelkurmay Başkanı Orgeneral Kenan Evren'in NATO toplantısından dönüşte, "Cumhurbaşkanı seçilmesinin zamanı gelmiş de geçmiştir artık, buna bir çözüm bulunması gerekir" şeklindeki sözlerine de alındığını belirten Batur'dan sonra CHP'nin yeni adayı ve tavrı salı günü belli olacak. AP'nin adayı Sadettin Bilgiç'in adaylığını sürdüreceğini söylemesi ve AP'nin tutumunda yeni bir değişiklik olmaması, Cumhurbaşkanlığı seçiminde kısa vadede önemli gelişmelerin beklenmemesine neden oluyor.

KAHRAMANMARAŞ DAVASINDA 266 SANIĞIN İDAMI İSTENDİ

Yüzlerce yurttaşın ölümüyle sonuçlanan Kahramanmaraş katliamı nedeniyle Sıkıyönetim Mahkemesinde açılan davada esas hakkındaki mütaalayı okuyan Askeri Savcı, olayların hükümete karşı silahlı isyan niteliğinde olduğunu belirterek 266 sanık hakkında idam cezası istedi. İdam cezası istenenler arasında MHP İl yöneticisi Hasan Balcı, davanın bir numaralı sanığı Ökkeş Kenger, halen firarda bulunan Yunus İlhan ve Motorcu Hoca diye bilinen Mahmut Doğan adlı tanınınmış MHP'liler bulunuyor. Kahramanmaraş davasında esas hakkındaki görüşlerini açıklayan müdahil avukatlar da adaletin MHP'nin mahkum edilmesiyle sağlanacağını belirttiler.

TEP KAPATILDI

Türkiye Emekçi Partisi programında, ülkemizde gayrı müslim azınlıklar dışında azınlıklar bulunduğu izlenimini verecek hükümler içerdiği iddiasıyla kapatıldı. 12 Mart döneminde Türkiye İşçi Partisi ve Milli Nizam Partisinin kapatılmasından sonra TEP'in de Anayasa Mahkemesince kapatılması, Türkiye'de siyasi partilerin kapatılması çığırının yeniden açılmaya çalışılması şeklinde yorumlandı. TEP'in kapatılması çeşitli demokratik kuruluşlarca kınandı.

ŞEKERE YİNE ZAM

Bakanlar Kurulu perşembe günü bütün Türkiye'de şeker satışlarını durdurarak şekere yeni bir zam yapılacağını bildirdi. Bundan kısa bir süre önce bizzat Bakan ve Türkiye Şeker Fabrikaları Genel Müdürü tarafından yapılan "Şekere zam yok" açıklamaları, AP'li bakanların artık yalan söylemeyi bir alışkanlık haline getirdiklerini bir kere daha gösterdi.

ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ TARTIŞMALARI YİNE GÜNDEMDE

Tercüman gazetesinin İstanbul'da düzenlediği Anayasa Seminerinden sonra, Kontenjan Senatörü Adnan Başer Kafaoğlu ve SBF Öğretim Üyesi Prof. Aydın Yalçın geçtiğimiz hafta bir basın toplantısı düzenleyerek Anayasa değişikliği önerisini tekrarladılar.

Bu arada, başkanlığına Celal Bayar'ın getirildiği 14 Mayıs Vakfı adı altında kurulan ve 27 Mayıs Anayasasını değiştirmeyi amaçladığı belirtilen girişimlerde bulunulması, bu çevrelerin Anayasa değişikliği konusundaki ısrarlarını göstermesi bakımından önemli gelişmelerdi.

THY GREVİ BİTTİ

Türk Hava Yollarında 83 gündür devam eden grev geçtiğimiz hafta sona erdi. THY'de anlaşma sağlanması ve grevin sona ermesine rağmen çalışanlar, sözleşmeyle sağlanan yüzde 65'lik ücret artışının bügünkü hayat şartlarında çok düşük olduğunu belirterek sonuçtan memnun kalmadılar.

HALKIN SESİ

GAZETEMİZİN SAHİBİ 45 MİLYON HALKTIR

Türkiye halkının milli birlik ve bağımsızlık günü: 19 Mayıs

19 Mayıs Türkiye halkının milli birlik ve bağımsızlık günüdür. 1918 yılında imzalanan Mondoros Mütarekesi ile birlikte emperyalistler yurdumuzu işgal kararı aldılar. O dönemde Osmanlı sultanları. bugünkü iktidar partileri nasıl yurdumuzu ABD ve Rusya'ya peşkeş çekiyorlarsa, onlarda o günkü emperyalistlere yurdu peşkeş çekmişlerdir. Bunun üzerine milli birlik ve bağımsızlık duyguları ile harekete geçen Kuvayi Milliyeciler büyük önder Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkması ile birlikte bağımsızlık mücadelesine ve emperyalistlerle işbirlikçi Osmanlı feodallerine karşı kurtuluş savaşına başladılar. 19 Mayıs bunun başlangıcıdır.

Düşman çizmeleri altında yaşamaktansa mücadele ederek ölmek daha iyidir diyen Türkiye halkı bugün de 19 Mayısların bağımsızlık duyguları ile günümüz emperyalist ülkeleri olan ABD ve Rusya'ya karşı mücadele etmektedir.

Ve bugün Türkiye halkı 1960'larda demokrasi düşmanlarını sanık sandalyesine oturtarak gereken dersi verdikleri gibi günümüz diktatörlük havarilerine karşı da gereken dersi verecektir. Bundan kimsenin şüphesi olmasın. Çünkü tarih gerçekleri ispatlamıştır.

Yaşasın 19 Mayısların bağımsızlıkçı ruhu.

Bir mobilya işçisi

İSTANBUL

Kaç yere başvurduysam iş bulamadım

Askerden döneli 2 yıl oldu. İstanbul'da bir lokantada garsonluk yapıyorum. Birkaç devlet dairesine başvurdum. Maalesef bir netice alamadım. Adamımız olmadığı için (AP'den) başvurduğumuz yerler çürük çıktı.

Bir de polis olmak için denedim. 200 lira kadar masraf yaptım. Dosyalarımı hazırladım 9 Nisan günü imtihana girdim. 96 kişiden yalnız 8 kişi kazandı. Bir memur arkadaş bizzat söyledi de inanmamıştım. Kazananların 8'i de AP'nin adamları oldukları için kazanmışlar.

Bir okuyucu

AYDIN

Germencik'te de kıyımlar sürüyor

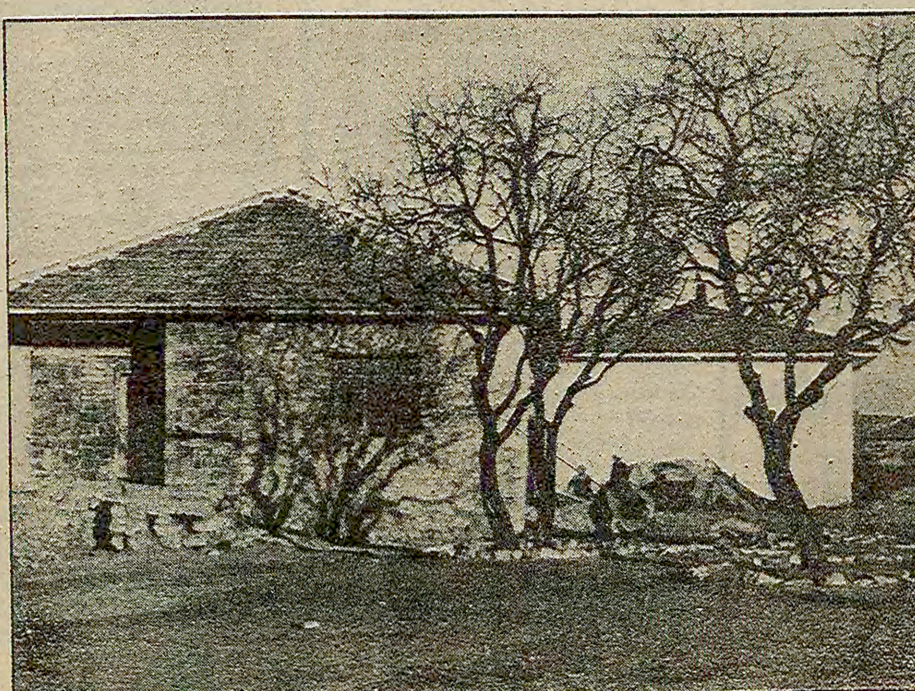
Partizanlık ve sürgünler devam etmekte. Hem de sendikalı olan işçileri tertibe getirerek sürgün ediyorlar. Aydın'ın Germencik ilçesine bağlı Ortaklar nahiyesinde olan Ortaklar Lisesindeki öğretmenleri, işçileri ve memurları önce oyuna getirmek istediler, bunu başaramayınca da sürgün ettiler. Buradaki öğretmen, memur ve işçileri sürdükten sonra yerine MHP yanlılarını getirip yerleştirdiler. Okula yeni atanan MHP yanlısı müdür geldiğinden bu yana kargaşa başladı.

MHP, Ülkü Yolu Derneği burada kurulur kurulmaz okul müdürünün kapısında bir bomba patlatıldı. Bu patlama olayını okulda çalışan işçi ve memurların üzerine yıktılar. Olay üzerine okuldaki işçi ve memurlar gözaltına alındı. İki gecelik bir gözaltından sonra mahkemeye çıkartıldılar. Savcılık işçi ve memurları suçsuz görerek serbest bıraktı. Bu sefer müdür okulda çalışan bu işçi ve memurları sürgün etti.

Yeni atamalardan sonra okulda huzursuzluk başladı. Doğru dürüst bir şekilde öğrencilere ders vermiyorlar. Okulu genellikle tatil ediyorlar.

Bir Okuyucu

Okullar kapanıyor ama hàlâ elini uzatan yok

Karabedirler Ortaokulu

1979/1980 öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığının emri ile Denizli Milli Eğitim Müdürlüğünün 6/9/1979 tarih ve 71982 sayılı emirleri ile Karabedirler köyünde (Çivril) sekiz yıl (ilkokul) deneme ortaokulu açıldı.

Her yıl ortalama 35'in üzerinde ilkokul mezunu veren Karabedirler köylüleri, köylerine ortaokul açılma kararını sevinçle karşıladılar. Ancak eğitim-öğretim yapacak bir binaları yoktu. Ortaokul için ilkokulun bahçesinde bulunan virane öğretmen evini onararak hizmete sokmayı uygun buldular.

Köylü-öğretmen işbirliği ile eski öğretmen evinin onarımına başlandı. Köylülerin fedakarca katkıları ile binanın üstü yenilendi. Duvarlar yıkılıp yeniden yapıldı. Nihayet iki sınıf, küçük bir öğretmen odası ve dar bir salon ile bina biraz düzene sokuldu.

Bu işler yapılırken köylülerin olanakları ile 58.430 Türk lirası harcama yapıldı. Ama son yapılan zam ve enflasyon okulun yapımını aksattı. Hele köylülerin tütünlerinin para etmemesi parasal yönü iyice etkiledi. Onarımın ve okulun tam hizmete girmesi için daha çok paraya gereksinim vardı. O da köylüde kalmamıştı. Elinde avucunda ne varsa vermiş, gücü kalmamıştı.

Okulun sıra ve tahtası ilkokulun eskilerinden karşılanıyordu. Köylüler kendilerinden ancak bu kadar olduğunu, devlet babanın elini uzatmasını bekliyor. Okullar kapanıyor, ama uzanan el hâlâ yok.

Mahmut PAK

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİNİZ!

BAYAŞ Basın Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmen ORAL ÇALIŞLAR

Yazı İşleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S.AYDOGAN BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O.GÜRHAN ERTÜR

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu/İstanbul. Tel: 26 52 44 26 42 93 İdare Tel: 26 61 78
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri. Baskı: İst. Güntur. Dağıtımı: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8 Kızılay. Tel: 25 38 69
İZMİR: Özgüler İşhanı 452. Sok. 25/3 Konak: Tel: 13 10 90 - 25 25 54
TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 3900
DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı Kat: 3 No: 30 Dört yol Tel: 38 57 ADANA: Kızılay Cad 104 Sok. No: 23 Tel: 103 42

22340 - 779

Kürt peşmergeler İran'daki Razi tren istasyonunu ellerine geçirdi. Çevredeki tepelere makineli tüfek ve toplar yerleştiren Kürt peşmergeler ayrıca Sinar köprüsünü de denetliyorlar. Yarın bitecek ateşkesten sonra yeni büyük çatışmaların çıkması muhtemel. (Fotoğraf: AYDINLIK)

Sınırlarımızdaki gerginlik üzerine askeri önlemler alındı

İran Kürt bölgesinde her an büyük çatışmalar bekleniyor

■ AET, 4 Kasım 1979'dan bu yana imzalanan anlaşmalar çerçevesinde İran'a yaptırım uygulamayı benimsedi.

■ ABD'nin İran'da gizlice 20 uçak pisti yaptığı bildirildi.

ŞEBAP KARADEMİR (İRAN/RAZİ)

İRAN hükümet kuvvetleriyle, Kürt peşmergeler arasındaki gerginlik ve küçük çarpışmaların giderek büyük çarpışmalara dönüşeceği gözleniyor. Tahran Radyosu son 14 gün içinde 62 askerin öldüğünü, 78'inin yaralandığını, iki helikopterin de düşürüldüğünü duyurdu.

Kürt Radyosu ise üç permergeyi şehit verdiklerini, 12 kişinin de yaralandığını bildirdi.

İran hükümeti, Türkiye sınırında yer alan ve Kotor deresinden başlayarak Özalp ve Muradiye sınırı boyundaki Kürt köylerine bu ayın sonuna kadar süre tanıdı. Bu köyler, Selesor, Belesor, Elekent, Kuşaklı, Beleban, Çekmezler, Kerekuş, Tevre, Kızılağıl, Köşk, Berjik'tir.

Öte yandan bir haftadır ateşkes anlaşmasına uyan Kotor bölgesindeki Kürtlerin liderliğine Senar Givali geldi. Senar Givali üç bin silahlı permergeyle Razi istasyonuna gelerek, çevredeki tepelere makinalı tüfekler ve toplar yerleştirdi.

Kotor'daki "Sinar" köprüsü ise peşmergelerce çepeçevre sarılmış durumda. Kuşatmanın içindeki hükümet askerlerine 8 günden beri yardım gelmiyor.

(Devamı Sa. 6 Sü.6)

İnşaat için hafriyat yapılırken bitişik mağaza çöktü

KADIKOY Altıyol'da yapılmakta olan bir hafriyat sırasında inşaata bitişik mağaza çöktü. Televizyon, radyo, çamaşır makinesi gibi elektrikli ev eşyaları satan mağazada ölen veya yaralanan olmadı. Ancak milyonlarca lira değerindeki mallar çöküntü altında kaldı.

İstanbul 5. Şube Müdürlüğü Deniz Ekibine bağlı devriye botunun Boğazın Karadeniz çıkışı açıklarında şüphe üzerine durdurup aradıkları Arzu-1 adlı motorda 552 koli Marlboro ele geçirildi. Fotoğrafta Galata Köprüsüne bağlanan Arzu-1 adlı motor ve yakalanan Marlboro kolileri görülüyor. (Fotoğraf: AYDINLIK)

27 milyon değerinde kaçak sigara ele geçirildi

TAYFUR KUTLAY

İSTANBUL 5. Şube Müdürlüğüne bağlı Deniz Polisi Ekipleri önceki gece Boğazın Karadeniz çıkışından 5 mil açıkta Arzu-1 dlı motorda yaptıkları aramada piyasa değeri 27 milyon lira olan 276 bin paket Marlboro sigarası ele geçirdi.

Olayla ilgili olarak Arzu-1 motorundaki Arslan Raşit Yavaş ve Mahmut Yavaş adlı şahıslar 5. Şube Müdürlüğüne getirilerek gözaltına alındı.

İstanbul 5. Şube Müdürlüğünce yapılan açıklamada soruşturmanın sürdürüldüğü ve diğer şebeke elemanlarının da yakalanması için aramalara devam edildiği bildirildi.

Hükümet 15 günde beş grev erteledi

■ Demirel hükümetinin, iktidara geldiğinden bu yana ertelediği grevlerin sayısı 13'ü buldu.

İŞÇİ SERVİSİ

DEMİREL hükümetinin iktidara geldiğinden bu yana ertelediği grev sayısı 13'ü buldu. Özellikle son günlerde grev erteleme kararlarının yoğunlaştığı görüldü. Demirel hükümeti son onbeş gün içinde aldığı beş erteleme kararı ile, son yılların grev erteleme rekorunu kırmış oldu.

ERTELENEN GREVLER

Hükümetin ertelediği grevlerin petro-kimya ve metal işkollarında yoğunlaştığı görüldü.

Milli güvenlik ve halk sağlığı gerekçeleri ile ertelenen grevler konusunda ilgili sendikaların Danıştay'a yaptıkları başvurular da genellikle reddedildi. Son olarak Gıda-İş Sendikasının Marsa'daki grev ertelemesinin iptali için Danıştay'a yaptığı başvuru da reddedildi. Danıştay, Bakanlar Kurulunun Marsa grevini memleket sağlığı gerekçesi ile ertelemesini haklı buldu. Öte yandan, MESS grevinde bulunan Tekfen ve Simko fabrikalarındaki grevler konusunda Danıştay'a yapılan başvurular da reddedildi.

BAKANLAR KURULUNUN MÜDAHALESİ

Hükümetin grev ertelemelerinin yoğunlaşması üzerine, Bakanlar Kurulunun grev erteleme yetkisinin Anayasa ile güvence altına alınan grev hakkı ile çe-

(Devamı Sa. 6 Sü.4)

Hükümetin ertelediği grevler

SENDİKA	İŞYERİ	TARİH
DİSK-Keramik-İş	Adana Çimento	26.11.1979
Türk-İş-Çimse-İş	Mardin Çimento	26.11.1979
Türk-İş—Tek Gıda-İş	Eskişehir Fırınları	25.1.1980
Türk-İş—Hava-İş	THY	25.1.1980
Türk-İş—Petrol-İş	Akdeniz Gübre	25.1.1980
Ekmek-İş	Sakarya Fırınları	21.3.1980
DİSK—Maden-İş	Tekfen	22.1.1980
DİSK—Maden-İş	Bastaş	22.1.1980
DİSK—Gıda-İş	Marsa	2.5.1980
DİSK—Maden-İş	Simko	5.5.1980
DİSK—Petkim-İş	Fako	15.5.1980
DİSK—Petkim-İş	Abfar	15.5.1980
DİSK—Petkim-İş	Pfizer	15.5.1980

MHP'liler Genç'te TİKP binasına saldırdı

DİYARBAKIR (ÖZEL)

TÜRKİYE İşçi Köylü Partisinin Bingöl Genç ilçe binası MHP'lilerin saldırısına uğradı. Olaylar nedeniyle 7 TİKP taraftarı gözaltına alındı.

Bingöl'ün Genç ilçesinde 15 Mayıs akşamı MHP'li komandolar TİKP İlçe Örgütü binasına ve içeride oturan devrimcilere karşı toplu bir saldırıya giriştiler. Devrimcilerin karşı çıkması üzerine çıkan olayda bir MHP'li ayağından yaralandı.

Devrimcilerin karşı koyması üzerine MHP'li saldırganlar olay yerinden dağılmak zorunda kaldılar.

MHP'li komandolar olay günü Parti binasının bitişiğindeki bir kahvehanede toplandılar. Komandoların başını Zikte Aşiretine mensup MHP'li Muzaffer Danışık'ın çektiği bildiriliyor. Öte yandan polisin ilçede çıkan olaylar üzerine, içlerinde TİKP Genç İlçe Yöneticisi Masum Taş'ın da bulunduğu 7 Parti taraftarını gözaltına alması tepkiyle karşılandı.

Çin başarılı bir füze denemesi yaptı

PEKİN

ÇİN'in, kıtalararası bir füzeyi başarıyla denediği açıklandı. Kıtalararası füzenin hangi noktadan fırlatıldığı belirtilmemekle beraber, Wellington'dan yapılan açıklamada fırlatma üssünün Lob Nor bölgesinde bulunduğu kaydedildi.

Füzenin menzilinin 9 bin 500 kilometre olduğu bildiriliyor.

Çin, daha önce, füze denemesinin 12 Mayıs-10 Haziran tarihleri arasında yapılacağını, hedefin çevresinde Çin uçakları ve savaş gemilerinin bulunacağını açıklamıştı. Hedefin çevresinde, Yeni Herbid, Saoma ve Salomon adaları yer alıyor.

Lübnan, İsrail'i Güvenlik Konseyine şikayet etti

BEYRUT

İSRAİL topçu birlikleri ve savaş gemilerinin Güney Lübnan'daki saldırısı sürerken, Lübnan hükümeti İsrail'i, BM Güvenlik Konseyine şikayet etti.

Batılı ajansların bildirdiğine göre İsrail askeri birlikleri Güney Lübnan kıyılarını top ateşine tutuyor. Filistinli ve solcu Lübnanlıların bulunduğu yerlere yapılan saldırıya, İsrail yanlısı Saad Haddad kuvvetleri de katılıyor.

Bu arada El Halil (Hebron) kentinde sokağa çıkma yasağı sürüyor. Bölgedeki kaynaklar İsrail askerlerinin halka yoğun bir baskı uyguladığını belirtiyorlar.

Öte yandan Lübnan hükümeti, İsrail'in son saldırısı üzerine, İsrail'i, BM Güvenlik Konseyine şikayet etti. Güvenlik Konseyinin kısa zamanda toplanarak konuyu görüşmesi bekleniyor.

Giscard-Brejnev beklenmedik bir görüşme yaptı

DIŞ HABERLER SERVİSİ

FRANSA Devlet Başkanı Valery Giscard d'Estaing SSCB Devlet Başkanı Leonid Brejnev ile görüşmek üzere Polonya'ya gitti. Önceden resmen açıklanmayan d'Estaing-Brejnev görüşmesi diplomatik çevrelerde şaşkınlık yarattı. İyi haber alan kaynaklar, iki devlet başkanı arasındaki görüşmelerde yumuşama, Afganis-

(Devamı Sa. 6 Sü.4)

Demirel'in Valisi Ünsal'ın Kayserisi

Hamdullah Yanık 2

Kayseri'yi kan denizine çevirenler hesap verecek!

İşte Kayseri'deki işkence yuvası

■ CHP İl Başkanı Kulkuloğlu'nun cenaze töreninde Ülkü Yolu Demeğinin üstündeki bir komando bağırıyordu: "Ben öldürdüm." Polisler seyrediyordu. Halk yakalamak için ileri atılınca, namlular halka dönüyordu.

■ Evi taranarak beş yaşında oğlu öldürülen eski Lise Müdürünü emniyete götürüp işkence yapan polisler hâlâ görev başında.

KAHVEDE beklerken, yanımdaki arkadaş karşı masalarda oturan bir öğretmenle tanıştırıyor. Üzgün bir hali vardı. Yüzünden dertli olduğu hemen görülüyordu. Yaşı 40-45 arası. Yanımdaki arkadaş, Hurşit Aydın'ın da işkence gördüğünü söylüyor. Bunun üzerine hemen sormaya başladım.

— Nasıl oldu? Ne yaptılar? Niçin gözaltına aldılar?

Önce cevap vermek istemiyor. Belki çekindi, belki de gereksiz gördü anlatmayı. Sonunda derdini dökmeye başladı. Bir sigara yaktı, bir tane de bana verdi. Çevremizde 7-8 kişi toplandı. Dinlemeye başladılar. Hurşit Hocanın söylediklerini. Hurşit Aydın CHP döneminde Kayseri'nin Atatürk Lisesinde müdürlük yapmıştı. Yeni hükümet döneminde görevinden alınmıştı. Birkaç ay boş gezmiş. Şimdi başka bir işte çalışıyordu. Yıllarını verdiği öğretmenlikten, çok sevdiği öğrencilerinden uzaklaştırılmıştı. En çok bu dokunuyordu kendisine. Öğrencileri arasında ayırım yapmamıştı. Ayrı görüşteki öğrenciler aynı okulda okuyordu. Oysa şimdi öyle değildi.

Hurşit Hoca çok sevdiği Deniz'ini daha beş yaşındayken kaybetmiş. Cinayet mangaları Deniz'i bir gece alıp götürmüşler. 15 gün sonra eve polis gelmiş. "Deniz'in katillerini yakaladık' demişler. Sevinmişler biraz. Katiller yakalanamamıştı şimdiye kadar. Nasıl olduysa bu kez yakalanmıştı.

Kapıyı açtı, 20 yıllık öğretmen. Sevinçli haberi getirenler alelacele içeriye daldılar. Evin içi bir anda hallaç pamuğuna dönmüştü. İkinci kez aranıyordu ev. Daha önce de Deniz'ini kaybettiği gece aranmıştı. Yoktu bir şey evinde. Ama 'yasak yayın' vardı. Cinayet işleyen bu yayınlardı. Deniz'i kurşunlayanlar da bu yayınlardı.

'Komiser seninle görüşmek istiyor' dediler. Evden dışarı çıktılar, görünmesin diye gözlerini bağladılar. Bilinmeyen bir yere gidiyorlardı, şimdi.

Gidecekleri yere gelmişlerdi. Gözlerinin bağlı kalmasına gerek kalmamıştı. Karşısındakilere baktı. Kinle bakıyorlardı kendisine. Biraz sonra sorgu başlamıştı.

— Hangi örgüttensin?

— İskenderun'daki üç polisi sen öldürtmüşsün.

— ....

Çok garip gelmişti bu sorular. Kendisi üç polisi öldürtmekle suçlanıyordu. Çok ağır bir suçtu bu. Cevap verememişti; "hayır" ve "yok"lar cevap sayılmıyordu. "Evet" demek gerekiyordu. Ama yapmadığı bir şeye nasıl "evet" diyebilirdi?

"İşkencelerden sonra gözüm bağlı olarak aynı bina içerisinde bir odaya götürdüler. Üç gün gözlerim bağlı olarak yattım. Sonra beni hükümet konağının yakınlarında arabayla getirip bıraktılar. Savcılığa gittim ve işkence gördüğüme dair rapor aldım."

Hurşit Aydın böyle anlatıyordu, kendisine yapılanları. Evi taranmış, beş yaşındaki oğlunu kaybetmiş, Bilal'i de yaralanmıştı. Oğlu Bilal Kayseri'yi terk etmek zorunda kalmış. "Kayseri'deki olayları yönlendirmekle suçlanmıştı.

Buna rağmen Hurşit Aydın Valilikten can güvenliğinin ya da ruhsatlı silah sağlanmasını bekliyor

"BEN ÖLDÜRDÜM"

Halk Valinin tutumunda bir değişiklik olmayacağını görmüştü. Tepki gittikçe yükseliyordu.

CHP İl Başkanı, Kayseri Baro Başkanı Mustafa Kulkuloğlu 7 Mayıs günü şehrin en işlek caddesinde katillerin kurşunlarına hedef oldu. Kendisine ateş edene baktı. Tam bu sırada ikinci mermi saplandı. Üçüncü dördüncüler çenesinden geçti. Bir acaklık hissetti. Ölmemeliydi Kulkuloğlu. Halkını seviyordu. Halk da onu. Bir kadın katili yakalamak istemişti, ama başaramamıştı.

(Devamı Sa. 6 Sü.3)

İşkencecilerin arasında Pol-Bir'li polisler var

KAYSERİ (ÖZEL)

KAYSERİ'de halka yapılan işkencelerin "Yuva" denilen yerde gerçekleştirildiği saptandı. Halk arasında "Yuva" olarak tanınan binanın Bölge Trafik Müdürlüğüne ait olduğu bildirildi. Şehir dışındaki binada halka işkence yapanların arasında Pol-Bir'li polisler bulunuyor.

"Yuva"da işkence gören yurttaşlar gözleri bağlı olarak götürülüyorlardı. Bu nedenle bir süre binanın yeri tespit edilememişti.

Gerçek dışı iddialarla yurttaşları gözaltına alan Pol-Bir'li polisler hayali suçları kabul ettirmek için işkence yapıyorlardı. Gözaltına alınan yurttaşlara işkence yapıldığı raporlarla tespit edilmişti.

İşkence yapan polislerin adları şöyle: Niyazi Yılmaz, Ahmet Uzunoğlu ve Ökkeş Bursa. Ökkeş Bursa, MİSK'in mitingi sırasında bildiri dağıtırken görülmüştü.

Niyazi Yılmaz, Ahmet Uzunoğlu ve Ökkeş Bursa'nın üçlü bir tim halinde çalıştıkları ve Valilik tarafından görevlendirildikleri öğrenildi.

Pol-Bir Ankara Şubesi eski Başkanı olan Niyazi Yılmaz "Baba", Ahmet Uzunoğlu "Papaz" lakabıyla tanınıyor.

İşkence ettikleri yurttaşa Ziya Müezzinoğlu'nun Rum olduğunu söylemişler

3 Mayıs 1980 günü gözaltına alınan yurttaşa "Yuva" denilen binada işkence yapan Pol-Bir'li polisler CHP Kayseri Senatörü Ziya Müezzinoğlu'nun Rum olduğunu söylemişler. Irkçılıklarını gizlemeye gerek duymamışlar. Polisler işkence gören yurttaşa "Kulkuloğlu'nun piçi" diye hitap ediyor. CHP İl Başkanı Kulkuloğlu ise bu olaydan kısa bir süre sonra pusuya düşürülerek katlediliyor.

İşkence gören bir yurttaş

"Yuva" denilen yerde işkence gören yurttaşlardan sadece birinin resmi. Ayaktaki yara izleri işkencecileri yargılamaya yeterli değil mi?

Kayseri'nin iki mahallesinde göç başladı

KAYSERİ (ÖZEL)

KAYSERİ'DE artan olaylar nedeniyle Yeşilevler ve Beşparmak mahallelerinde göç başladı. Gerek güvenlik kuvvetlerinin halka yaptıkları baskılar, gerek MHP'li komandoların saldırıları halkı tedirgin etti. Sık sık evleri kurşunlanan vatandaşların Kayseri'den ayrılmayı tercih ettikleri bildirildi.

Öte yandan Yeşilevler Mahallesinde halka saldıran komandoların çoğunun dışarıdan geldikleri belirtildi. Yurttaşların evlerini kurşunlayan ve saldırılara katılan komandoların isimleri şöyle: Mehmet Gültekin, Yücel Öz, Mehmet Koç, Ömer Kaya, Abidin Gülmez, Ahmet Aşkın ve soyadı öğrenilemeyen Celalettin.

örse çekiç

Gülay Göktürk

Bir aylık süre dolarken

Bir ay dediğin ne ki? İşte kuş gibi uçtu gitti. Türk-İş'in hükümete tanıdığı süre, Demirel daha kılını kıpırdatmadan bitiverdi.

Ne yapsın Başbakan, bu bir ay içinde nafile turlardan vakit bulup da bir türlü şu sosyal içerikli yasalara eğilemedi. Asgari geçim indirimini Meclise getirmeye, işçilerin biriken kıdem tazminatlarını ödemeye fırsat bulamadı ama, Maliye Bakanlığının bir tebliği ile tazminatları yarıya indirmeyi, THY grevini de "ibretlik" bir şekilde bitirmeyi ihmal etmedi. Beklenen yasa tasarılarının gündeme gelmesini Cumhurbaşkanlığı turları ile önleyip "acil" tedbirlerini de tebliğlerle halledip Meclis tatilini getirdi.

Şimdi Türk-İş Yönetim Kurulu olağanüstü toplantıya çağrılacak ve son bir ayın muhasebesi yapıldıktan sonra eylem kararı üzerinde tartışılacak.

Merak ediyoruz, bu son ayın tecrübesinden sonra, acaba Türk-İş üst yönetimi yine "Ne yapsın adamcağız, parlamento çalışmıyor ki" deyip yeni bir süre mi tanıyacak? Yoksa artık boş gerekçelerle avunmayı bir yana bırakıp, bu saldırıları geriletmek için bir çare mi arayacak?

* * *

Geçtiğimiz Yönetim Kurulu toplantısında, Türk-İş'in hükümeti güçlü bir eylemle uyarması önerisine karşı çıkanlar şöyle diyorlardı:

"Ne yani, biz de DİSK'in yolundan mı gideceğiz?", "Türk-İş'i anarşi içine mi sokacağız?", "İşçiyi sokağa döküp meselelerimizi orada mı çözmeye çalışacağız?"

Sanırız aynı gerekçeler, bu Yönetim Kurulu toplantısında yine öne sürülecektir. Bazı sendikacılar, revizyonizmi ve maceracılığı bir kere daha Türk-İş'in uzlaşmacılığının kılıfı haline getirmeye çalışacaklardır.

Bu yüzden bu fikirlere karşı mücadele, önemli bir meseledir.

Türk-İş'in mücadeleci bir tutum almasına bu gerekçelerle karşı çıkanlara şunu söylemek gerekir: "Hayır. Biz DİSK'in yolundan değil, işçi sınıfının yolundan gitmeyi öneriyoruz. DİSK'in yanlışlığı, mücadele önermesi değil, doğru mücadeleler önermemesidir. DİSK işçi sınıfının yolundan gitmediği, onların ihtiyaçlarına cevap veren bir mücadeleye girmediği, gözünü TKP'nin yolundan ayırmadığı için tabanından kopmuştur. Eğer biz de gözümüzü Demirel'den ayıramaz, eğer tabanımız bizden mücadele isterken biz hâlâ kapı kapı dolaşmakla oyalanırsak biz de tabanımızdan koparız."

Türk-İş'i anarşiye bulaştırmak meselesine gelince.

Bu gerekçeyi öne sürenler bilmeliler ki, Türk-İş anarşiye bulaşsa bulaşsa işte bu susup oturma tutumu yüzünden bulaşır. Her gün yeni bir darbe yiyen ve bir saldırı ile yüz yüze gelen insanlar, örgütünden bir işaret bir kıpırtı görmezse, elbette kendi başının çaresine bakmaya kalkışacaktır. Böyle bir ortamda ise, kimlerin nerelere sızmaya kalkışacaklarını, ne kadar etkin olacaklarını kestirmek güçtür. Kitle mücadelesini, kitle hareketini anarşi gibi görmek ya da göstermek dikkat edersek hep halkın karşısındaki güçlerin işi olmuştur. Hakim sınıfların sürekli başvurdukları bu demagojiyi tekrarlamak bir sendikacı için hoş görülmez bir hata olur.

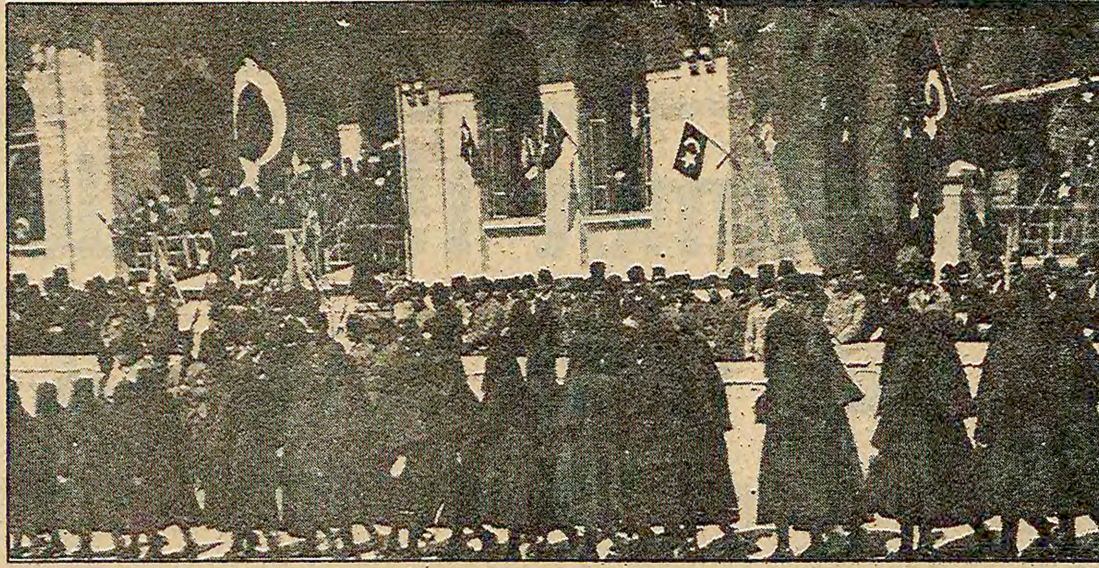
Bugün ellerinde öneri paketleri ile politikacı kapısı aşındırarak "sosyal içerikli" yasaları çıkartabileceklerini uman ve her lafın başında "işçiyi sokağa dökmeyeceğiz" diyen Türk-İş'li sendikacıların biraz kendi geçmişlerine bakmaları, 15-20 yıl geriye dönüp 274 ve 275 sayılı yasaların nasıl çıktığını hatırlamaları faydalı olmaz mı?

274-275 sayılı yasalar acaba neyin ürünüdür? Siyasilerin ve işverenlerin sık sık dedikleri gibi işçilere parlamentonun bir lutfu mudur? Eğer öyleyse neden ancak Anayasanın kabulünden iki yıl sonra çıkabilmiştir? Bu iki yılda işçiler elini kolunu bağlayıp beklemişler midir?

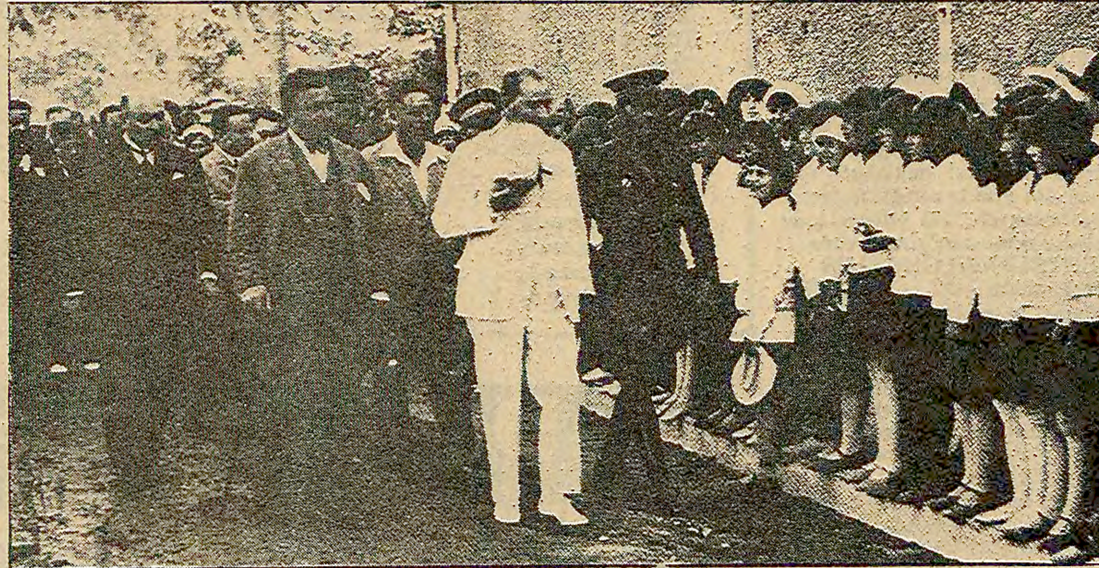
1961'de Anayasada yer almasına rağmen programında işçi haklarına yer vermeyen 1. Koalisyon hükümetinin, Büyük Saraçhane mitinginin hemen ertesinde alelacele Çalışma Meclisini toplaması acaba tesadüf müdür?

Zamanın Çalışma Bakanı Ecevit'i, Mecliste "Eğer işçiler bir hakkı istiyorlarsa, hatta onu zorla koparıp alacak hale gelmişlerse en iyisi vermektir" diye konuşturan nedir? İstanbul liman işçilerinin, Ereğli mitinginde "Kollektif Akit İstiyoruz" diye bağıran yapı işçilerinin, Ankara'da Meclis kapılarına dayanan işsizlerin, Saraçhane Meydanını dolduran yüzbinlerin ve nihayet fabrikalarının kapısına "Türkiye'de grev vardır" pankartını asıp kışın ayazında nöbete duran yiğit Kavel grevcilerinin gür sesi değil midir?

Evet, boş hayallere kapılmamak için arasıra geçmişi hatırlamak iyidir.

NEREDEN? *23 Nisan 1923, Kız Öğretmen Okulu öğrencileri Ankara'da Meclis önünde resmi geçit yaparken. Hepsi çarşaflı siyahlara bürünmüşler.*

NEREYE? *23 Nisan 1931, sekiz sene sonra Anadolu'da bir ilde 23 Nisan Bayramı törenine katılan öğrenciler. Hepsi çiçek gibi bembeyaz giyinmiş. Bu fotoğraflar Türkiye'nin 600 senelik geçmişini kısa bir sürede geride bırakışını belgeliyor.*

Şebinkarahisarlılar Padişaha telgraf çekti:

«Yurdun işgali karşısında susanlar ilerde lanetle anılacaktır»

■ Fransız Sosyalist Partisi yayın organı Populaire: "Türklerin geleceğini Yunanlılar, Amerikalılar, İngilizler, Fransızlar tayin edecek. Milletlerin hakları için girişilen savaşta, işte böyle cinai bir düzen getirmektedir"

Erzurum'da yapılan mitingde, İtilaf devletleri temsilcilerine birer protesto gönderildi. İstanbul'da Paris Barış Konferansına birer kart veya mektup göndererek işgalleri protesto kampanyası açıldı. Üniversitede yapılan heyecenlı bir toplantıda bir konuşmacı, çıldırıp mahvolmaktansa şerefle ölmenin tercih edileceğini söyledi. Bursa, Tire, Havza'da yapılan mitinglerle de bağımsız ve şerefli yaşama isteği dile getirildi. Şebinkarahisarlılar, Padişaha gönderdikleri telde, yurdun işgaline karşı susanların ilerde lanetle anılacağını bildirdiler. Akşam gazetesinde Necmettin Sadık "Devlet ve hükümet yardımı olmadan yaşamak zorunda kalabiliriz. Hayati gücümüzü kendimiz kazanmalıyız" diye yazdı. The New York Times: "İzmir'in işgali Osmanlı İmparatorluğunun ortadan kaldırılması yolunda önemli bir adımdır." Fransız Sosyalist Partisinin yayın organı Le Populaire: "Türklerin geleceğini Yunanlılar, Amerikalılar, İngilizler, Fransızlar tayin edecek. 'Milletlerin hakları' için girişilen savaş, işte böyle cinai bir düzen getirmektedir." Fransız Komünist Partisi yayın organı L'Humanite: "İzmir'in işgali halka karşı işlenmiş bir suçtur." diye yazdılar.

Hürriyet ve İtilaf, Sulh ve Selamet, Milli Ahrar, Sosyalist, Demokrat, Osmanlı Demokrat Partileriyle bazı dernekler ortak bir toplantı yaptılar ve İzmir'in işgalini görüştüler. Hazırlanan ortak görüş, İtilaf devletlerine sunuldu. Doğacak sonuçtan İtilaf devletlerinin sorumlu olduğu, Türk milletinin birliğini ve haklarını koruyacağı belirtildi. Senatoda olağanüstü toplantı yapıldı. (Mebuslar Meclisi, İngilizlerin baskısı ve Padişahın emriyle kapatılmış bulunuyor). İçişleri Bakanlığı, hükümet alayhindeki havayı yumuşatmak için, ikinci bir emre kadar tutuklanmaların durdurulmasını emretti. Genelkurmay Başkanı Cevat Paşa, İngilizlerin Haberalma Teşkilatından bir subaya "İzmir'in işgalinden başta İngiltere sorumludur. Türklerin sabrı tükenirse her şeyi göze alıp genel bir ayaklanma çıkarabilirler" dedi.

İzmir'in işgalinde meydana gelen olayları öğrenen İngiliz Dışişleri Bakanı Curzon, telaşa kapılarak acele Paris'e geçti. Yunanlılara, savunamayacakları toprakları işgal etmemelerini söyledi. Ege bölgesine kendileri göz dikmiş olan İtalyanlar, hazırladıkları muhtırada olaylar karşısında hoşnutsuzluklarını belirttiler. ABD yetkilileri de, İstanbul'da bir Amerikan mandası kurulması yolunda henüz bir karara varamadıklarını söylediler. Yüksek Komiser Ravndal Washington'a, Damat Ferit'in İngilizci, Ali Kemal'in Fransızcı, Savaş Bakanlığına atanacak generalin Amerikancı olduğunu yazdı.

İzmir'in işgali bazılarında korku da yarattı. Tire Belediye Başkanı ve askerlik şubesi başkanı, Aydın'daki 57. Tümen komutanlığına, kasabadaki subay ve erlerin uzaklaştırılması için "halk"ın ısrar ettiğini yazdı. Bu subay ve erlerin ihtilal yapacağından korkuluyormuş...

Mustafa Kemal, Karadeniz'de endişeli yolculuğuna devam ediyor. Bandırma vapuru bugün Sinop'a geldi. Mustafa Kemal, karadan Samsun'a yol olmadığını öğrenince, kaptana kıyıyı izliyerek Samsun yolculuğuna devam edilmesi emrini verdi.

(DEVAM EDECEK)

işçi sendika

TÜRK-İŞ'TE BEKLEYİŞ!..

Demirel'e verilen süre doluyor

Hükümet, Türk-İş'in taleplerinden hiç birini karşılayamadı

■ Konfederasyonun önerilerini dikkate almayan hükümet tam tersine aleyhte uygulamalara hız verdi.

■ Yönetim Kurulu 29 Mayısta toplanarak eylem kararını tartışacak

İŞÇİ SERVİSİ

MAYIS ayının son haftasına yaklaştığımız bu günlerde, Türk-İş'in Demirel hükümetine tanıdığı süre sona ererken, Türk-İş'e bağlı sendika yöneticileri eylem kararını tartışmak üzere Ankara'ya gitmeye hazırlanıyor.

Demirel hükümetinin son bir ay içinde Türk-İş'in öne sürdüğü taleplerden hiç birini yerine getirmeyişi, ayrıca işçiler aleyhine giriştiği çeşitli uygulamalarının, Türk-İş'e bağlı sendikalarda "aktif tutum" talebini güçlendirdiği görülüyor.

TÜRK-İŞ'İN TURLARI

Türk-İş geçtiğimiz ayın başında bir muhtıra vererek hükümete Cumhurbaşkanlığı seçiminin bir an önce sonuçlandırılmasını ve hemen ardından sosyal içerikli yasaların Meclise sunulmasını istemiştik. Aynı öneri İbrahim Denizcier başkanlığındaki bir Türk-İş heyeti tarafından diğer partilerin liderlerine de tek tek sunulmuş ve bu ziyaretler gerek basında gerekse TRT'de önemli bir şekilde yansıtılmıştı.

Öneriler gerçekleşmediği takdirde Türk-İş'in "eyleme" geçeceği de bütün kamuoyunca duyulmuştu. "Eylemin" biçimi tam olarak bilinmemekle beraber Denizcier, toplu hareket ve işçinin gücünü gösterme sözlerini sık sık kullanmış ve Türk-İş'in bu kez sadece sözde kalmayacağını vurgulamıştı. Türk-İş'in bu ziyaretleri aynı zamanda bir eylem anında haklı zemini korumak ve şimdiden kamuoyu oluşturmak amacını da içeriyordu.

HÜKÜMETİN TUTUMU

Demirel hükümetinin Türk-İş'in uyarısından sonra aldığı tutum ise tamamen olumsuz oldu. Hükümet bu taleplerin iletilmesinden çok kısa bir süre sonra Türk-İş'in en hassas olduğu kıdem tazminatı konusunda işçiler aleyhine yeni bir karar aldı. Anayasa Mahkemesinin eski yasayı iptalinden sonra doğan boşluğu kapatmak amacıyla Maliye Bakanlığı bir tebliğ yayınlayarak kıdem tezminatlarının vergiden muaf kısmını daha da daralttı. Bu uygulama Anayasa Mahkemesinin son kararından sonra emekliliğini isteyen pek çok işçiyi mali olarak önemli kayıplara uğratıyordu.

Öte yandan hükümetin kamu kesiminde yürütülen sözleşmelerde kıdem tazminatlarının mevcut düzeyini aşmamasını hükümetçe bir prensip meselesi olarak masaya sürmesi ve Toplusözleşme Koordinasyon Kurulunda bu konuda taviz verilmeyeceğini ilan etmesi bir başka olumsuz tutum olarak değerlerdirildi.

THY GREVİ

THY grevi ise hükümetin Türk İş'e karşı tutumunu açıkça ortaya koyduğu en son örnekti. Hükümet Hava-İş Sendikasının istediği hiç bir hakkı tanımaya yanaşmadı, Ulaştırma Bakanı "Biz devletiz bizim dediğimiz olur" sözlerini sözleşme politikası olarak uyguluyordu.

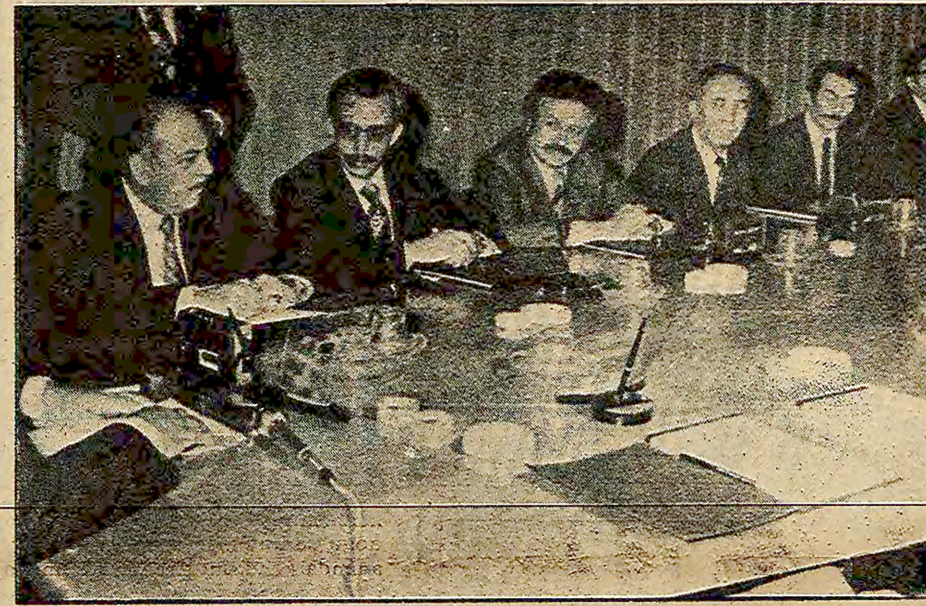
Böylelikle Türk-İş'in "hayat pahalılığı oranında ücret artışı" talebi THY grevinde gerçekleşmediği gibi bu grev, diğer sözleşmeler için de olumsuz bir örnek oldu.

BEKLEYİŞ

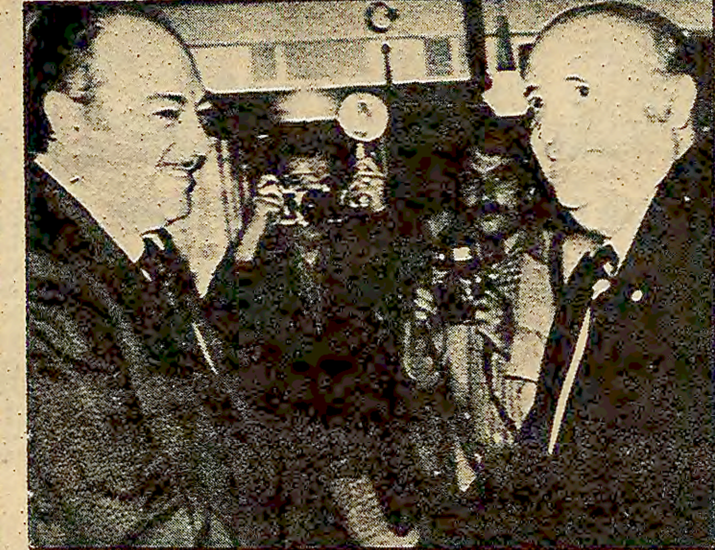
Bütün bu gelişmelerden sonra Türk-İş Yönetim Kurulunun önümüzdeki hafta toplanarak durumu gözden geçirmesi bekleniyor. Bu süre içinde Cumhurbaşkanlığı seçilmesi ve sosyal içerikli yasaların çıkartılması mümkün görülmüyor, aksine Meclisin tatile girme ihtimali gittikçe kuvvet kazanıyor.

Türk-İş'in bütün uyarılarına rağmen hiç bir talebin gerçekleşmemesi, Türkiye'nin bu en büyük konfederasyonu için bu kez "kağıt üstünde kalmayan" bir eyleme geçmeye zorluyor. Üst yönetimin uzlaşma ve yatıştırma çabalarına rağmen, hükümetin katı tutumu ve Türk-İş tabanının tepkisi böyle bir eylemi gündeme getiriyor.

Şimdiye kadar üst yönetimi sadece "uyarmakla" yetinen sosyal-demokrat kanadın da bu kez eylem için Denizcier'i oldukça zorlayacağı görülüyor. Nitekim geçtiğimiz haftalarda peşpeşe açıklamalar yapan sosyal-demokrat sendikalar "Türk-İş yönetiminin bu kez de pasif kalması halinde kendilerinin harekete geçeceğini" belirttiler.

Türk-İş yönetimi bu kez kararları kağıtlardan ve sözlerden hayata geçirebilecek mi?

Denizcier'in turları sonuç vermedi, Demirel bildiğini okumakta devam ediyor.

Gaziantep Veliç İplik Fabrikasında

İşçiler Tekstil'den istifaya zorlanıyor

GAZİANTEP (ÖZEL)

Gaziantep'te kurulu Veliç İplik Fabrikasında çalışan işçilere işverenin sendika değiştirmek için baskı yaptığı bildiriliyor. Fabrikada çoğunluğun Tekstil üyesi olduğunu söyleyen işçiler işverenin işten atma tehdidi ve çeşitli baskılarla kendilerini Teksif'e üye yapmaya çalıştığını belirttiler.

Son olarak 6 arkadaşlarının işveren tarafından işten atıldığını ve atılanların yerine MHP'lilerin alındığını belirten işçiler sözlerine şöyle devam ettiler:

"Fabrikamızda yetki uyuşmazlığı vardır. Ancak 410 işçiden büyük çoğunluğunun Tekstil üyesi oldukları da apaçıktır. İşveren bu gerçeği kabul etmiyor. Çeşitli baskılarla bizi sendika değiştirmeye zorluyor."

Tekstil Sendikası Gaziantep Şube Başkanı Muzaffer Subaşı da konuyla ilgili olarak yaptığı açıklamada işverenin baskılarını kınadı ve işçilerin özgür iradelerine saygı gösterilmesini istedi. Teksif Sendikasına yetkili sendikanın gizli oy açık sayım yoluyla belirlenmesini teklif ettiklerini söyleyen Subaşı, Teksif şube yöneticilerini işverenle işbirliği yapmakla suçladı. Muzaffer Subaşı, işçi çoğunluğuna sahip olan sendika olarak, bütün baskılara rağmen yetkiyi mutlaka alacaklarını da sözlerine ekledi.

Mekap inşaatında çalışan işçiler iş yasalarının iş yerinde uygulanmasını istiyorlar.

Zonguldak Gökçebey'de, Mekap Fabrikası inşaatında çalışan işçiler keyfi baskılar altında

ZONGULDAK (ÖZEL)

Zonguldak'a bağlı Gökçebey Bucağında inşaatı yapılan İnşaat Malzemeleri Fabrikasının kazı işlerinde çalışan işçilere taşeron tarafından baskı yapılıyor. Almanya'da çalışan işçilerin ortaklaşa kurdukları şirketin inşaatındaki işçiler bayram ve pazar günleri de çalışmalarına rağmen, iş yasaları hiçe sayılarak hakları ödenmiyor. İşe on dakika geç gelen işçiler işten atılmakla tehdit ediliyor.

İşçiler her ay tam gün çalışmalarına rağmen mutlaka 5-6 yevmiyelerinin kesildiğini, bayram günleri de çift yevmiye alamadıklarını belirtiyorlar.

Geçen 23 Nisan'da tatil yapmak isteyen Ali ve Akif adındaki işçilerin işine de keyfi olarak son verildi.

İnşaatın metal bölümünde çalışan işçiler kazı bölümünde çalışan arkadaşlarının üzerinden bu baskının kaldırılmasını istiyorlar.

Açıkça

DOĞAN YURDAKUL

Bul karayı al parayı

"Bu hükümet paramızı pula çevirmiştir."

"Kendisinden önceki hükümete niye bu kadar borçlandın diye çatarken, kendisi borç bulmak için düzenlemedik sefer, çalmadık kapı bırakmamıştır."

"Türk parasının değeri üzerindeki taahhütleri başlıbaşına affedilmeyecek bir hatadır. Anlaşılan bu beyler kimbilir bir doları belki de 100 liraya çıkaracaklardır."

Bu sözler bana ait değil. Eski bir yazımdan alıntılar yapıyor değilim.

Ecevit veya Erbakan muhalefetinde de değil. Bu sözler Demirel'e ait. 8 ay önce, 14 Ekim seçimlerinin propagandası sırasında söylenmiş. Sözleri aldığım propaganda broşürünün adı da şöyle: "Hükümet Türk ekonomisinin idaresini IMF'ye bırakmış, parayı pula çevirmiştir."

Taraftarlar, "Silkele Demirel, düşecekler" diye bağırırken o da coşmuş bu sözleri söyleyivermiş. Kendisinin ve Ecevit'in düzeninin iç yüzü açığa vuruluvermiş. Ama hükümete hakaretten kovuşturmaya uğramamış...

* * *

Maliye Bakanımız konuşuyor :"Türk ekonomisi darboğazdan çıkış için son şansını kullanıyor!"

Peki, son şansı da kaybetmemek için ne yapalım?

"Az yiyin, az için, az gezin, az tozun!"

Bir hükümetin halktan bu kadar fedakarlık ya da "özveri" istemesi için bir marifeti olması gerekir. Veya ileride bir marifet yapacağına dair bir belirti.

— Soğanı yüz lira yaptılar ya!

— Doğru o da bir marifet! Mizah dergilerine, soğanı tekadını almaya gelmiş diye kapak yaptıracak kadar büyük bir marifet! Köylüler bu sözleri duyunca ne hissetmişlerdir?

Nasıl gübre atacağım, nasıl ekeceğim diye düşünürken, TV'den Maliye Bakanını işitiyor: "Az yiyin, az için, az gezin!"

Yediği, içtiği, gezdiği yok. Mazotun litresi 9 liradan 20 liraya çıkmış. Varili 4 bin lira. Karaborsada iki misli. Gübre 130 kuruştan 10 liraya yükselmiş. Eksem mi ekmesem mi? Ekersem ne kadar eksem diye hesap yapıp duruyor. Buğdayın kilosunu 8-9 liraya maledecek. Elde yok avuçta yok. Borç gırtlakta. Nasıl olacak, nasıl ekecek?

"Az yiyin, az için, az gezin!"

Madem bugün bunu söyleyecektiniz, neden otuz yıl önce yiyin, için, gezin, tozun dediniz?

"Her mahallede bir milyoner yaratacağız" diyerek "vur patlasın, çal oynasın ekonomisi ile kalkınacağız" dediniz.

Bunda halk olarak bizim hiç bir kabahatimiz yok. Bütün kabahat savunduğunuz düzende. Seçtiğiniz sistemde. Ekonomimizi bağladığınız emperyalist şimdi geçmiş karşınıza üç kağıtçı gibi kartları karıştırıp sesleniyor: "Bul karayı, al parayı!"

Bir kart seçiyorsunuz, "Devalüasyon" çıkıyor. Öbürüne yapışıyorsunuz, "İşçi ücretlerini dondurma", üçüncüsüne asılıyorsunuz "kalkınma hızını düşürme"...........? Kartların hepsi de kara! Karayı bulup parayı alıyorsun.

Sorumluluğu size ait. "Az yiyin, az için" önce kendinize söyleyin. Devlet Bakanınızın marifetleri gazetelerde çarşaf çarşaf.

Köylünün yediği ise bulgur aşı, içtiği sel suyu. Gezmek ne kelime ilçeye ürününü nasıl götürürüm diye kara kara düşünüyor. İşçi öyle memur öyle.

Çarşıda taze fasülye de 100 lira. "Olur mu bu kadar yahu"! diyecek oluyorsun, bahçesinden topladığı bir kaç kilo sebzeyi satmaya çalışan sebzeci de, dert sendekinden fazla, "İsteyen mahkemeye ver abi" diye, "Hapise atarlar, hiç değilse orada bu kadar bükülmem!"

Evet. Tavsiyeniz kendinize tutun. Az yiyin, az için, az gezin, az tozun. Bugüne kadar yaptıklarınız yüzünden dışarıdan şeker alır duruma gelmişiz. Gelecek yıl belki tahıl da alacağız. Dışarıdan karayı bulup, parayı kapacağız diye diye ülkeyi bu hale getirdiniz. Üstelik birbirinizi suçlarken ne güzel de itiraf ediyorsunuz.

HAKYEMEZ HAKKI'NIN MACERALARI

ERHAN YALVAÇ

DEVAMI YARIN

BULMACA

SOLDAN SAĞA — 1) Ünlü bir psikiyatrist ve akıl doktoru 2) TERSİ birdenbire - Özellikle denizcilikte geçen "aç, açıl" komutu - Çayın belli bir renk ve kıvamda olması 3) Ünlü bir opera-Latin şairi 4) Genişlik - Bir haberleşme aracı 5) TERSİ vücudumuzun bir bölümü - TERSİ bir çalgı aleti - TERSİ yeterli 6) Eski bir medeniyet - Bir nota 7) Arı dili kullanması ve denemeleriyle ünlü bir yazarımız 8) Güvenlik kuvveti görevlisi - Çocuk doğurtan kadın

YUKARIDAN - AŞAĞIYA — 1) Rönesans devrinin ünlü heykeltraşı 2) Gelenek, görenek - TERSİ altının simgesi 3) Bazı meyveleri ve organları çevreleyen ince kabuk - İsviçre'de bir şehir 4) TERSİ bir meyve 5) Büyük zararlar veren doğal olaylar - TERSİ bir erkek ismi 6) TERSİ ince erkek sesi - Liranın kısa yazılışı 7) Müstahkem mevki - TERSİ imal edilmiş 8) Gösterişsiz - TERSİ Osmanlılarda bir lonca sistemi 9) Gösteriş, caim (argoda) 10) TERSİ ünlü bir Amerikalı sanatçı ailenin soyadı - TERSİ protein değeri yüksek bir gıda maddesi 11) TERSİ boşluklardaki elektromanyetik dalgaları alan, yayımlayan iletken çubuk - TERSİ eski dilde su 12) Kuzu sesi - Bir cins kumaş

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA — 1) Evliya Çelebi 2) Kaal-Kasavet 3) Ahmedi Yasevi 4) liaM-Taret 5) rakaS-Ta 6) yaT-iP-Art 7) Eni-Akala 8) Tanzanya-Ama

YUKARIDAN AŞAĞIYA — 1) Ekalliyet 2) Vahi-Ana 3) Lamartin 4) ilemA 5) Kira 6) akitaP 7) cayaS-Ay 8) Eser-Aka 9) Laser 10) Evet-Ala 11) beV-Tram 12) İtimat

Asyud'da Şah'ın Mısır'a kabul edilmesini protesto eden öğrenciler.

Devlet Başkanı Sedat, başbakanlığı da üstlendi

Mısır'da Sedat'ın başı dertte

■ Sedat'a en yakın tehdit Müslüman Kardeşler'den gelirken, darbe peşindeki Moskova yanlıları eski Nasırcıları kazanmaya çalışıyor

■ Sedat muhalefeti yatıştırmak için asgari ücreti yükseltti, ücretleri artırdı, fiyatları düşürdü

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Geçtiğimiz hafta içinde ilk önce Mısır Devlet Başkanı Yardımcısı Hüsnü Mübarek, Devlet Başkanı Enver Sedat'ın bundan böyle Başbakanlık görevini de üstleneceğini açıkladı. Arkasından Enver Sedat Parlamentoda yaptığı 4 saatlik konuşmada yeni Mısır hükümetinin hedeflerini anlattı.

Enver Sedat uzun konuşmasında artık zamanının yüzde 95'ini iç siyasete yüzde 5'ini ise Ortadoğu'ya adayacağını ifade ederek, dikkatini Mısır-İsrail görüşmelerinden iç meselelere çevirdiğini belirtiyordu.

Sedat 1978 yılında cesur bir adımla İsrail'le tek taraflı bir ilişki içine girdiğinde, içte ve dışta ilgiyle karşılanmıştı. Ancak Sedat'ın Ortadoğu sorununu çözmek için attığı adımla kendisini Arap dünyasından soyutlaması ve giderek ABD'ye dayanması, Sedat'ın girişiminin ilk parlaklığına gölge düşürdü. Geçen yıl imzalanan Camp David Anlaşmalarından sonra İsrail yönetiminin uzlaşmaz tutumunda ısrar etmesi de Sedat'ı güç duruma düşürdü. Ortadoğu'da Filistinliler de içine alacak kapsamlı bir anlaşma umuduyla girişilen barış çabaları, sadece Mısır ile İsrail arasında ikili ilişkiler kurulmasıyla sonuçlandı. Sedat'ın Arap dünyasında yalnızlığa düşme pahasına yanaştığı ABD yönetimi ise, Filistinlilerin yasal haklarını tanımakta direterek, Ortadoğu'da barış sürecinin gelişmesini ve bölgenin Sovyetlerin bir manevra sahası olmaktan çıkmasını engelledi.

Enver Sedat dışta yalnızlığa düşerken, içte de sorunlar büyümeye başladı. İçteki hoşnutsuzluk, İran'ın devrik Şah'ının tüm dünya kamuoyunun nefretini kazanmış bir zalimi Mısır'a kabul edilmesiyle daha da arttı.

1977 OLAYLARININ TEKRARI KORKUSU MU?

Sedat bundan önce de karışıklıkların yaşandığı bir dönemden geçmişti. 1977 başında yiyecek maddeleri üzerindeki 200 milyon dolar tutarındaki devlet desteğini kaldırması halkın sokaklara dökülmesine yol açmış, çıkan olaylarda 80 kişi ölmüştü. Halkın böylesine bir tepki göstermesine 40 milyonluk nüfusun hâlâ yağ, şeker, çay ve pirinci karne ile alması, üstüne üstlük bunların fiyatlarının artmasıydı.

Bugün de yiyecek maddelerinin yüzde 40'ını ithal eden Mısır ekonomisi, ayrıca yüzde 30-50 arası bir enflasyonla ve artan işsizlikle boğuşmak zorunda.

Nitekim, Sedat bu yöndeki hoşnutsuzlukları gidermek amacıyla olacak, temel yiyecek ve giyecek maddelerinin fiyatlarının düşürüldüğünü, kamu sektöründe ücretlerin yüzde 10 artırıldığını, asgari ücretlerin yükseltildiğini ve savunma vergisinin kaldırıldığını açıkladı.

DİNSEL MUHALEFET

Sedat Parlamentoda yaptığı 4 saatlik konuşmanın 1,5 saatinde dinsel karışıklıklar üzerinde durdu. Özellikle Şahın Mısır'a kabul edilmesinden beri Kahire'nin güneyinde bulunan Asyud kentindeki İslamcı üniversite öğrencilerinin gösterileri artmıştı. Arkasında Müslüman Kardeşler Örgütü bulunan İslamcı öğrencilerin ülkenin 17 kentindeki faaliyetlerini giderek artırdıkları bildiriliyor.

Öte yandan, son zamanlarda 4 milyonluk Hıristiyan Kıptı mezhebi üyeleri de zorla Müslümanlaştırıldıkları iddiasıyla bir muhalefet yürütmeye başladılar. Sedat konuşmasında, Kıptilerin bu iddialarını yalanlarken, "siyasette dine, dinde siyasete yer yok" diyerek aşırı dincilere karşı önlem alacağını belli ediyordu. Gözlemciler, bu önlemlerin baş hedefinin, Sedat yönetimi için en büyük tehlikeyi oluşturan Müslüman Kardeşler Örgütü olduğu kanısında birleşiyorlar.

Bu arada, eski Genelkurmay Başkanı Saadeddin Şazli'nin Sedat'a karşı bir muhalefet cephesi örgütleyeceği yolunda Şam ve Beyrut'ta yaptığı açıklamalar da geniş yankı uyandırdı. Ülke içinde de Moskova yanlısı muhalefet hareketlerinin eski Devlet Başkanı Nasır'ın izinden gidenleri kazanmak için faaliyet yürüttükleri söyleniyor. Nasır'ın bazı yakın akrabalarının bunlarla temasa geçtikleri de gelen haberler arasında. Şazli belki de bütün bu muhalefet hareketlerinin başına geçmeyi umuyordu. Ordu ve devlet kademelerinde ele geçirdikleri mevzilerle üstten bir darbe peşinde koşan Moskova yanlılarının da Şazli'yi kendi amaçları için kullanmaları mümkün. Yine de, bu muhalefet hareketlerinin, halk içinde kökleri olan Müslüman Kardeşler Örgütü kadar bir etki yapabilmesi güç.

RESMİ MUHALEFET

392 sandalyeli Mısır Parlamentosunda Sedat'ın Milli Demokratik Partisi 350 sandalyeye sahip. Eski Tarım Bakanı İbrahim Şükrü Başkanlığındaki Sosyalist Emek Partisi 30, Liberal Sosyalist Parti 2 sandalyeye sahipler. Nasır'ın yakın çalışma arkadaşlarından Halid Muhiddin'in başkanlığındaki Milli İlerici Birlik Partisinin **ise Parlamentoda** sandalyesi **yok. Bu üç muhalefet** partisi de, **Sedat'a güvendiklerini** ifade etmekle birlikte, İsrail'le barış girişimine karşı çıktı ve son seçimlerde hile yapıldığını ileri sürdü.

Öte yandan, 1977'den beri Devlet Bakanlığı görevini yürüten ve Ortadoğu dosyasını yakından bilen Butros Gali'nin Filistinlilerin haklarının elde edilmesi konusunda titizlik gösterdiği de bilinen bir gerçek. Gali, Sedat'ın yakın çevresinde bu konuda en hassas kişi olarak biliniyor.

Sedat'ın baş danışmanlarından ve Mısır Ordusu fahri Feldmareşali Muhammed Hasan El Tuhami ise Müslüman Kardeşlerle ilişkilerde önemli bir rol oynayabilir. Çünkü Tuhami çok dindar bir Müslüman. Tuhami ayrıca 1977 Eylül ve Aralık aylarında Fas'ta İsrail Dışişleri Bakanı Dayan ile iki gizli görüşme yaparak "barış sürecini" başlatan bir kişi. Ancak Tuhami'nin şu sözleri Mısır'da İsrail'le ilişkiler konusunda esen havayı yansıtması bakımından ilgi çekici. Tuhami bu yılın başında Kuveyt'te **yayınlanan** "El Siyasa" gazetesine **şunları söyledi**: "İsrail **sahte bir devlettir; Filistinliler doğrudürüst bir gerilla savaşı** yürütse, **iki yılda silinir.**"

Geçtiğimiz **günlerde**, Begin hükümetinin Kudüs'ü İsrail'in bölünmez başkenti ilan etmesinden ve yerleşim merkezleri siyasetinin sürdürüleceğini açıklamasından sonra, Sedat'ın İsrail ile görüşmeleri kesmesinin arkasında da yakın çevresini aramak yanlış olmasa gerek.

Enver Sedat başkanlığındaki yeni Mısır hükümetinde bazı isimler:

Sedat'ın başkanlığında kurulan yeni Mısır hükümeti 26 bakandan oluşuyor. (Eskisi 32 kişilikti) Bunlardan 7'si ilk kez hükümette yer alıyor. Sedat'a 6 Başbakan Yardımcısının destek olacağı açıklandı.

Bunlardan koordinasyonu sağlayacak olan Fuad Muhiddin hükümette yeni bir isim. İktidar partisinde önemli bir yeri olan Muhiddin, 1979'dan beri Parlamento Dışişleri Komisyonu Başkanıydı.

Dışişleri Bakanlığına getirilen General Kemal Hasan Ali'nin aynı zamanda, diplomasi, ordu ve haberleşme konularını kapsayan "egemenlik işlerinden sorumlu" olacağı belirtildi. Diğer Başbakan Yardımcıları, Nabavi İsmail'in "kamusal ve içişler"den, İzzeddin Hilli'in "petrol ve üretim"den, Abdülrezzak Meguid'in "ekonomi ve planlama"dan, Fikri Ebeid'in "Parlamento ile ilişkiler"den sorumlu olacakları bildirildi.

Öte yandan, eskiden dışişlerini yürüten Butros Gali eski Devlet Bakanlığında kalırken, eski Başbakan Mustafa Halil iktidar partisinin Başkan Yardımcılığına getirildi.

HALKLARIN DÜNYASI

Çiğdem Kömürcüoğlu

Afganistan sorununun çözümü

Dünya çapında gerginliğe yol açan Afganistan **sorununun çözümü için iki yaklaşım** mevcuttur.

Birincisi, Sovyet birliklerinin derhal ve kayıtsız şartsız Afganistan'dan geri çekilmesidir. Dünya ülkelerinin ezici çoğunluğunun savunduğu çözüm yolu budur. Afganistan'ın işgalinin hemen ertesinde toplanan BM Genel Kurulu ve İslam Ülkeleri Sovyet müdahalesini şiddetle kınamış ve bu kararı almıştır.

İkincisi ise Sovyetler Birliği'nin savunduğu yoldur. Son olarak Babrak Karmal tarafından yeniden piyasaya sürülmüştür. Buna göre İran, Pakistan ve ABD'nin güvence vermesi halinde Sovyet birlikleri geri çekilecektir.

Bu iki yaklaşımdan işgale derhal son verilmesini savunan BM ve İslam ülkeleri kararları, uluslararası adaleti ve barışı savunurken Sovyetlerin ortaya attığı çözüm yolu Afganistan'ın işgalini ve Afgan halkının egemenlik hakkının çiğnenmesini oldu bittilerle dünyaya kabul ettirme çabasıdır.

Sovyetlerin önerisine göre İran, Pakistan ve ABD'nin müdahale etmeyeceklerine dair güvence vermeleri halinde Sovyet birlikleri geri çekilecektir.

Bu ülkeler neyin güvencesini verecektir? Şu anda **Afganistan'da ne İran, ne Pakistan ne de Batılı ülkelerin askerleri yoktur ki Sovyetler Birliği'yle masaya oturup 'Sen askerlerini geri çek, biz de bizim askerlerimizi geri çekelim' diye güvence versinler.**

Buna karşılık Afganistan'da tankı, topu uçağıyla Afgan halkını katleden 100 bin Sovyet askeri mevcuttur. Sovyetler Birliği yıllardır Afganistan'a sızarak, darbeler düzenleyerek ve sonunda dünyanın gözü önünde ülkeyi işgal ederek, Afganistan'ın bağımsızlığını ortadan kaldırmıştır.

Bu ülkelerin Afganistan'a müdahale etmeyecekleri konusunda güvence vermeyi kabul etmeleri, Afganistan'a müdahale ettiklerini ve Afganistan'da açık bir işgal sürdüren Sovyetlerle kendilerini aynı düzeye koymayı kabul etmelerinden başka bir anlama gelmez. Bu da Sovyetlerin saldırganlıklarına haklılık kazandırmak için ileri sürdükleri, Afganistan'a dış müdahale üzerine yardıma gittikleri demagojisi'nin onaylanmasından başka bir şey değildir. Yani mevcut durumun, işgalin ve kukla Babrak Karmal rejiminin onaylanmasıdır.

Böylece dünya kamuoyu kukla Babrak Karmal rejimini tanırsa, Sovyetlerin Afganistan'daki varlığı da meşrulaşacaktır. Çünkü kendi deyimleriyle "**davetli olarak**" **Afganistan'da bulunmaktadırlar. Üstelik geçtiğimiz mart ayında Afganistan ile askerlerinin geçici bir süre için Afganistan'da kalmasını öngören bir de anlaşma imzalamışlardır.**

Sovyetler Birliği'nin öne sürdüğü, Doğu, Batı gerginliğini azaltacağı ve yumuşamayı geri getireceği iddia edilen siyasi çözüm işte budur. Yani zor yoluyla bir ülkeyi işgal etmek sonra da siyasi çözüm yoluyla oldu bittiyi dünyaya kabul ettirmek.

Yoksa onun ne Afganistan'ın tarafsızlığını garanti etmeye ne de askerlerini geri çekmeye niyeti vardır. Ayrıca Moskova'nın istediği gibi askerlerini geri çekmesi şarta bağlanırsa Kremlin yönetimi dış müdahale durmadı gerekçesiyle Afganistan'a her an yeni asker sevkedebilecektir.

Ayrıca Sovyetler Birliği ilk kez bir Üçüncü Dünya ülkesine kendi gücünü kullanarak müdahale etmiştir. Daha önce Afrika ve Asya'da saldırgan faaliyetlerini paralı askerlerle yürütüyordu. Afganistan'da dünyaya gözdağı vermiş ve saldırı gücünü ve son model silahlarını sergilemiştir. Sovyetlerin Afganistan'da durumu zor yoluyla değiştirmesini kabul etmek gözdağına boyun eğmektir. Bu da yeni Afganistanlara yolun açılması demektir.

Kremlin yönetiminin istediği de budur. Görüş**melerle zaman kazanmak, bu arada** Afganistan di**renişini kırmak ve stratejik mevzilen**mesini tamamlayarak yeni saldırılar için güç toparlamak.

O halde dünya kamuoyuna yapacak tek şey kalmaktadır. Sovyet demagojilerini açığa çıkarmak ve Kremlin yönetimini gerçekten Afganistan'dan kayıtsız şartsız çekilmeye mecbur bırakacak ciddi bir mücadele yürütmek.

Dünden bugüne ekonomik buhranın nedenleri -10-

1975-77 yıllarındaki MC iktidarlarının, Türkiye'nin ekonomik buhranının büyümesine yol açan işleri neler oldu?

CEVAP: MC hükümetleri, dış ödemeler bilançomuzda belirmeye başlayan muazzam açıkların gelip geçici olmadığını göremediler. Bu yüzden birinci olarak ekonomimizin yapısal zaaflarını azaltmak (örneğin, petrole bağımlılığı asgariye indirmek, bunun için bir dizi sanayi tesisinde ve ısınmada linyite geçişi teşvik etmek, yerli kimyasal gübre üretimini artırmak, başta otomotiv olmak üzere dayanıklı tüketim malları montajı sanayisini kısıtlamak, özel otolara ek vergiler koymak, büyük şehirlerde raylı sistemlerin ve diğer toplu taşımacılık yöntemlerinin geliştirilmesini desteklemek) açısından gerekli önlemlerin hiç birini almadılar. İkinci olarak Suudi Arabistan, Kuveyt vb. gibi ülkelerin petrol zamlarından sağladıkları büyük gelirleri Avrupa bankalarına yatırmalarının yarattığı para bolluğunu değerlendirerek bu bankalardan nispeten düşük faizli ve uzun vadeli "petrodolar" kredileri istemek yerine, önce Merkez Bankasında birikmiş sağlam dövizlerimizi, yani en son başvuracağımız kozu tükettiler. Ardından kısa vadeli ve yüksek faizli, batakçı DÇM (Dövize çevrilebilir mevduat) borçlanmasına yöneldiler. Bu uygulamalar yüzünden Türkiye'nin 1976 sonu net döviz rezervi 1 milyar dolara 1977 sonu net döviz rezervi 629 milyon dolara düşerken, toplam dış borç yükü 1976'da 7 küsür milyar, 1977'de ise 11 küsür milyar dolara yükseldi. Dahası toplam borçlar içinde kısa vadeli borçların oranı 1977'de yüzde 56'yı buldu. Benzeri **bir oran** yüzde 54 ile ancak **Menderes yönetiminin** ekonomik **iflas bayrağını** çektiği 1958 **yılında görülmüştü.** Bu aptalca borçlanma politikası yüzünden yüz milyonlarca dolarlık DÇM kredisi günlük ticarette, senet işlemlerinde vb. çarçur olurken, Türkiye'nin ödeme kapasitesinin kalmadığını gören uluslararası mali kuruluşlar yeni ve sağlam kredi kapılarını birer birer yüzümüze kapatmaya başladılar. 1977'de tüm transferler durduruldu. Dış temsilciliklerimizde çalışan personelin maaşları bile ödenemez hale geldi ve Merkez Bankasının çekleri "karşılıksız" oldukları gerekçesiyle bazı yabancı ülkelerde geri çevrildi. MC hükümetlerinin geliştirdikleri aşırı borç yükü, Türkiye'nin giderek ithalat yapamaz **duruma düşmesinin mazot, gübre tüpgaz vb. kuyruklarının habire uzamasının başlıca kısa vadeli nedenlerinden birini oluşturdu.**

1975-77 yıllarının AP-MHP-MSP koalisyonları, Kıbrıs meselesinin halli yönünde adımlar atmak şöyle dursun fetihçiliği ve Yunan düşmanlığını sürdürdükleri için de Türkiye'nin Üçüncü Dünya'dan ve Batı'dan tecrit edilmişliğinin devamına katkıda bulundular. Kıbrıs macerası yüzünden ülkemizin ödediği siyasi ve ekonomik bedel, bu dönemde daha da arttı. MC iktidarlarını oluşturan partilerden MHP, halka doğrudan doğruya ve her yöntemi kullanarak saldırmakla, AP ise MHP'ye kanat germekle insanlarımızı bölmek ve milli çözümlerin biricik kitle temelini yoketmek noktasında elele verdiler. **Bu tutum devlet dairelerinde ve Kamu İktisadi Teşebbüslerinde had safhaya ulaştı.** Buralarda **partizanlık** CHP-MSP koalisyonunun yapmış olduklarından da çok öteye geçti. AP, MHP ve MSP, ekonomimizin kilit noktalarına silahlı zorbaları, boşgezer kalabalıkları, ya da düpedüz ehliyetsiz, liyakatsız, yiyici kişileri doldurmakla birbirleriyle yarışa kalkınca, KİT'lerin maaş bordroları yıldan yıla şişmeye, verimlilik ve kapasite kullanım oranları ise hammadde ve enerji darboğazlarının gelişmesinden de daha hızlı biçimde düşmeye devam etti. Özellikle MHP'nin baskı ve terörü, sıradan, işinin ehli memurları, mühendis ve teknisyenleri ve işçileri bile doğru dürüst çalışamaz hale getirdi.

sorunlar çözümler

Partizanlığa neşter

(Baştarafı 1. sayfada)

Bugün birinin başına gelen, yarın diğerinin başına geliyor. Partizanlık iyiden iyiye yaygınlaşmış, genel müdüründen işçisine kadar herkesi ilgilendiren bir mesele haline gelmiş. Bu hastalığı tedavi etmenin yolu, vücudun tüm organlarına yayılan mikrobu defetmektir. Bunun için tüm çalışanlar ister AP'li olsun, ister CHP'li ya da bir başka partili olsun, omuz omuza, kafa kafaya vermeli, partizanlık mikrobuna neşteri vurmalıdırlar.

Bağımsızlık ve demokrasi...

(Baştarafı 1. sayfada)

dür? Hem 1961 Anayasasına saldırıp, hem Atatürkçü olmak mümkün müdür? Hem gericiliğin kara bayrağını sallayan MHP'ye kol-kanat gerip, hem de Atatürk'e yapılan saldırılarla mücadele etmek mümkün müdür?

"Bugün 19 Mayıs 1980.

"Bütün yurtsever güçleri bağımsızlığımızı tehdit eden Sovyetler Birliği'ne karşı uyanıklığa çağırıyoruz.

"Bütün halkı ve demokrasiden yana güçleri birleşmeye ve demokratik mevzilere, 1961 Anayasasına yöneltilen gerici ve faşist saldırıları göğüslemek üzere mücadele etmeye çağırıyoruz.

"Bütün yurtsever ve demokratik güçleri Mustafa Kemal'in bağımsızlıkçı ve özgürlükçü tutumu etrafında kenetlenmeye ve karşı-devrimci güçler tarafından başlatılan saldırı kampanyasını püskürtmeye çağırıyoruz."

MEM-DER BAŞKANI ÖZİLHAN

Memurlar Derneği Genel Başkanı Baki Özilhan, Atatürk'e küfür edilmesini lanetlediklerini belirterek "Bağımsızlık için dövüşmenin her şeyden önemli olduğunu görüyoruz" dedi. Lafta herkesin Atatürkçü olduğunu söyleyen Özilhan "Türkeş'inden Doğu Almanya'daki TKP'ye kadar herkes Atatürkçü olduğunu söyledi. Görüyoruz ki, söylemek ayrı, ihanet çizgisine gelmek ayrıdır" dedi.

Atatürk'ün bağımsızlık için tüm halkı ayırım yapmadan birleştirdiğini, düşmanı toprağımızdan kovduğunu da sözlerine ekleyen Özilhan şunları belirtti: "Türkeşlerle Moskova'cı güçler ise tam tersine emperyalizme uşaklığı, bölücülüğü gündeme getirdiler. Utanmadan da Atatürkçüyüz dediler.

"Sınırlarımızda yığılan Rus askerlerini, şehirlerimizde, işyerlerimizde, köylerimizde cirit atan faşist cinayet şebekelerini, sahte solcuları görmeden, onlara karşı tutum almadan Mustafa Kemalci olunamaz. Tam tersi ortaya Mustafa Kemal düşmanlığı çıkar. Fikirlerinin unutulması, unutturulması, bağımsızlık için dövüşmenin gereksizliği ortaya çıkar.

"Biz Mem-Der olarak, bugün esas ihtiyacın bağımsızlık savaşını başlatan milli direniş ruhunu yeniden canlandırmak olduğuna inanıyoruz. Bağımsızlık için dövüşmenin her şeyden önemli olduğunu görüyor ve bunun ancak halkın özgürlüklerine saygı gösterme ve birliğini sağlama temelinde gerçekleşebileceğine inanıyor, 19 Mayısları bu anlayışla kutluyoruz."

DGBF'NİN AÇIKLAMASI

Gençliğin ve halkın 19 Mayıs Bayramını kutlayarak herkesi törenleri izlemeye çağıran Devrimci Gençlik Birlikleri Federasyonu (DGBF) Genel Başkanı Ali Tablacı, Anıtkabir'e çelenk koymalarına ve törenlere katılmalarına izin verilmemesini kınadı.

Tablacı, törenlere katılmalarına izin verilmezken, TRT'de Atatürk'e küfredilmesine, Anayasanın ortadan kaldırılmasına ve TBMM'nin etkisiz hale gelmesi çalışmalarına izin verilerek ses çıkarılmadığını söyledi. Tablacı, üniversitelerde özerkliğin ortadan kaldırılmasına göz yumulduğunu, iktidarın ÜYD'li komandoları koruduğunu ve okul idarelerine atanmasına ses çıkarılmadığını belirterek şöyle dedi:

"Mustafa Kemal'in bağımsızlık yolundan yürüyen, Rusya'ya karşı ülkemizin bağımsızlığını savunan, İstiklal Marşı'na, Türkiye bayrağına sahip çıkan, öğrenim özgürlüğünü savunan, okumak isteyen öğrencilerin örgütü olan DGBF'ye izin verilmiyor.

"Yetkililerin bu tutumunu kınıyoruz. İzin vermemek, 19 Mayıs'ı Gençlik ve Spor Bayramı ilan eden "geleceğin bekçileri siz gençlersiniz" diyen Mustafa Kemal'e karşı saygısızlıktır.

"DGBF bütün engellemelere rağmen Mustafa Kemal'in bağımsızlıkçı yolundan yürüyecek, yurdumuza göz diken Rusya'ya karşı bağımsızlığımızı savunacak öğrenim özgürlüğü için mücadele edecektir. Kurtuluş Savaşının kahramanlarından olan Tıbbiyeli Hikmetlerin mirasçısıyız."

DENİZCİER'İN AÇIKLAMASI

Türk-İş Başkanı İbrahim Denizcier de 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı ile ilgili olarak yaptığı açıklamada Atatürk'e yapılan hakaretleri kınadı. Denizcier açıklamasında, 19 Mayıs Bayramını kutlarken Cumhurbaşkanı seçilememiş ve sosyal içerikli kanunların çıkamamış olmasının üzüntüsünü yaşadıklarını söyledi.

TİKP'NİN BAĞIMSIZLIK GECESİNE İZİN VERİLMEDİ

Türkiye İşçi Köylü Partisi Pülümür İlçe Örgütünün Gençlik ve Spor Bayramını kutlamak için düzenlediği 19 Mayıs Bağımsızlık gecesine izin verilmedi. Yetkililer, tam bir vurdumduymazlık ve kayıtsızlıkiçinde 2 Mayıs günü yapılan başvuruya 18 Mayıs gününe kadar resmi olarak herhangi bir cevap vermedi. İlçe örgütünün uğraşları sonucu, sadece şifaen izin verilmediği öğrenildi.

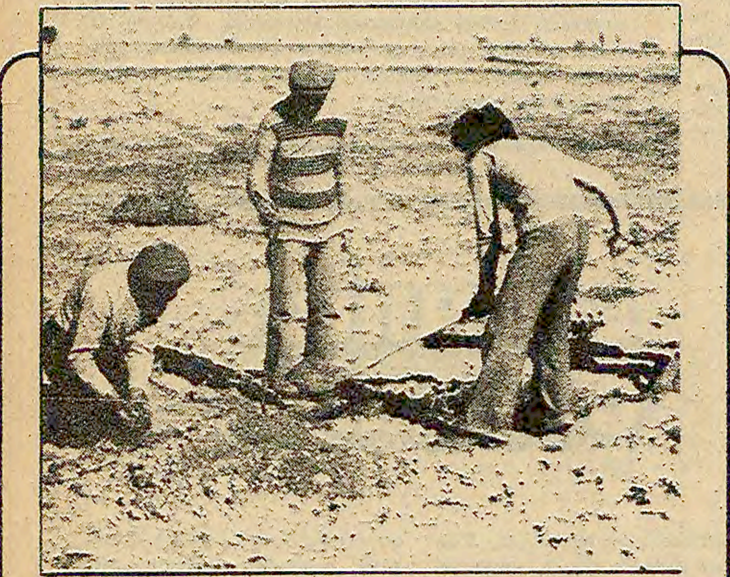
Türkiye İşçi Köylü Partisi Pülümür İlçe Başkanı Ahmet Yaman, bir açıklama yaparak, 19 Mayıs'ta düzenlemeye çalıştıkları Bağımsızlık Gecesine izin verilmemesini ve başvurularına rağmen resmen cevap vermemelerini kınadı.

Milli Aydın Bankasını AP'liler ele geçirdi

AYDIN (ÖZEL)

MİLLİ Aydın Bankasını yapılan son seçimde AP'liler ele geçirdi. Bir süreden beri sürüncemede olan kongre 16 Mayısta AP'li ve CHP'lilerin anlaşması sonucu yapıldı.

Kongreyi seçime tek liste halinde katılan AP'liler kazandı. CHP'li ortakların katılmadığı Kongre Divanının Başkanlığını Tariş Hukuk Müşaviri İhsan Koloğlu yaptı. Sakin bir hava içinde geçen seçimler sonucu Yönetim Kurulu şu kişilerden oluştu: Nihat Çelebioğlu, Nabi Sabuncu, Emin Tufhan, Erkan Alpargun, Hüseyin Özkan, Rasim Torunlu ve Hasan Necati Erdem.

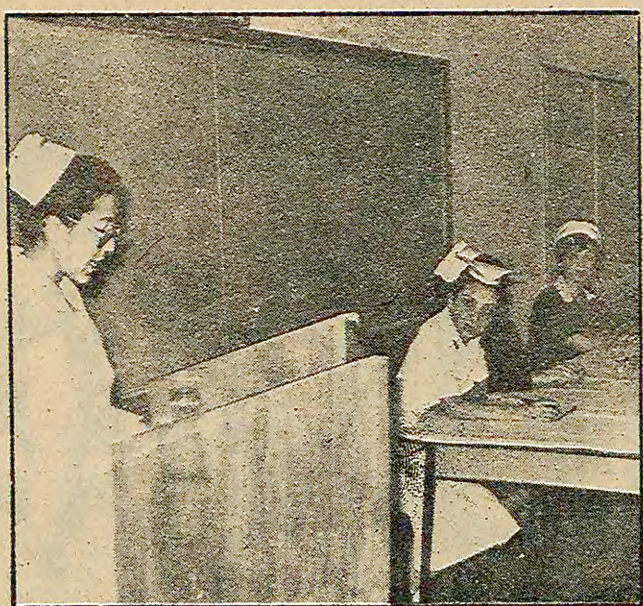
Karabedirler köylüleri 2 bin 500'ü aşkın vişne fidanı diktiler. (Fotoğraf: Mahmut PAK)

"Tütün para etmiyor" diyen Karabedirler köylüleri, vişne dikimine yöneldi

ÇİVRİL (ÖZEL)

TÜTÜNCÜLÜKLE uğraşan Karabedirler köylüleri son zamlar ve devalüasyonlardan sonra tütünlerine maliyetin altında ücret ödenmesi karşısında vişne dikimine yöneldiler.

Altı yıldır tütüncülük yapan Karabedirler köylüleri vişne meyvesinin her zaman alıcı bulduğunu belirterek, "Hiç olmazsa tütündeki gibi kazıklanmayacağız" dediler.

Cerrahpaşa Ebe ve Hemşirelik Okulundaki panelde bir hemşire konuşurken.

Bazı hastane ve okullarda Hemşirelik Haftası kutlama toplantılarına izin verilmedi

İSTANBUL (ÖZEL)

HEMŞİRELİK Haftası 12-19 Mayıs tarihleri arasında kutlanırken, bazı hastane ve okullarda hemşire ve öğrencilerin haftayı kutlama toplantılarına izin verilmedi.

İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi hemşirelerinin 15 Mayıs günü Hemşirelik Haftası dolayısıyla düzenledikleri toplantıya izin verilmezken, aynı şekilde Fakülteye bağlı Sağlık Lisesi öğrencilerinin düzenlemek istedikleri toplantı da engellendi.

Cerrahpaşa Ebe ve Hemşirelik Okulunda ise Cerrahpaşa Tıp Fakültesi hemşireleri tarafından bir panel düzenlendi. Panele çeşitli okullardan ve hastanelerden 200'ün üzerinde öğrenci, öğretmen ve hemşire katıldı. Panelde insan ilişkileri hasta hemşire ilişkileri, hasta-aile ilişkileri konuları üzerinde tartışıldı.

Muammer Aksoy, avukatsız alınan sorgu ifadelerinin geçersiz sayılmasını istedi

ANKARA (ÖZEL)

TÜRK Hukuk Kurumu Başkanı ve CHP İstanbul Milletvekili Prof. Muammer Aksoy, insan haklarını ilan eden ilk belgelerle birlikte işkencenin kesinlikle yasaklandığını belirterek, uygulamanın bunun tersi olduğunu ve işkencenin günden güne artarak devam ettiğini söyledi.

Aksoy işkenceye karşı alınabilecek önlemleri şöyle sıraladı:

"Hazırlık soruşturmalarının müdafiler için gizliliğine son verilmesi, özellikle siyasal suçlarda, daha hazırlık aşamasından başlayarak müdafiinin sanığın yanında yer alabilmesi ve hazırlık soruşturmasının bizzat cumhuriyet savcılarınca yapılması, gözaltı süresi içinde sanığa avukatıyla görüşme hakkının tanınması."

Aksoy, Türk Hukuk Kurumu'nun yazar Uğur Mumcu'yu Anayasal ilkeleri korumaya [illegible] büyük hizmet ve özveri gösterdiği için oy birliği ile "yılın hukukçusu" ilan ettiklerini açıkladı.

Giscard...

(Baştarafı 3. sayfada)

tan'deki Sovyet varlığı ve Doğu-Batı ilişkileri gibi konuların ele alınacağını tahmin ediyorlar. Polonya Birleşik İşçi Partisi 1. Sekreteri Gierek de görüşmelere katılıyor.

Gözlemciler, Moskova yönetiminin Afganistan işgalini ve Basra Körfezindeki girişimlerini gizlemek amacıyla ve "barış taarruzuna" giriştiği şartlarda Giscard'ın Brejnev'le görüşmesinin, Batı ittifakı içindeki bölünmeleri derinleştireceğini ve [illegible] Sovyet tezlerine yarayacağını ifade ediyorlar.

Bu arada Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) Dışişleri Bakanlarının Napoli'de [illegible] Fransa Dışişleri Bakanı [illegible] Poncet [illegible]

Bilindiği gibi geçtiğimiz günlerde ABD Dışişleri Bakanı Muskie'yle Batı Almanya Dışişleri Bakanı Genscher de, Viyana'da Sovyet meslektaşları Gromiko ile görüşmüşlerdi.

Kayseri'yi...

(Baştarafı 3. sayfada)

Silah sesleri duyulan [illegible] Kulkuloğlu olduğu anlaşılmıştı. Evinden [illegible] dışarı çıkmış ve yüz metre ilerde kurşun yağmuruna tutulmuştu.

Daha sabahın erken saatlerinde [illegible] birikmeye başladı. Göz yaşlarını tutamıyordu Kayserililer. [illegible]

"Faşist Vali İstifa", "Mustafalar Ölmez". Sık sık bu sloganlar atılıyordu. ÜYD'nin önünden geçerken [illegible] biri, "Ben öldürdüm" diye bağırıyordu. Bir diğeri de "Olur, ölür bal gibi ölür" diyordu.

Bu sözleri binanın önünde bekleyen [illegible] öfkelendirmişti. Üzerlerine yürümek istediler. [illegible]

Törende her kesimden insanlar vardı. Yaşlısı, ihtiyarı, genci. Çok sayıda da parlamenter katılmıştı. Türkiye İşçi Köylü Partisi Başkanlık Kurulu Üyesi Hasan Yalçın da törene katılanlar arasındaydı.

İki gün sonra törene katılan öğrencilerden [illegible] okullarından uzaklaştırıldıkları öğrenildi. MİSK'in ırkçılar mitingine katılanlar hakkında ise hiç bir işlem yapılmıyordu. Tam tersine [illegible] disiplin kurulu [illegible]. Bu Kayseri'deki resmi kuruluşların normal işlemlerinden biriydi.

Ama sorumsuzluklar fazla devam edemez. Bir gün onlar da hesap verecekler. [illegible] onlar korkacak.

BİTTİ

Hükümet...

(Baştarafı 3. sayfada)

[illegible]

İstanbul'da iki er vuruldu

İSTANBUL (ÖZEL)

PAZAR günü İstanbul'da ayrı yerlerde 2 jandarma eri vuruldu. Jandarmaların birinin durumu [illegible]

Bayrampaşa Kartaltepe Akasya Sokakta [illegible]

Ecevit...

(Baştarafı 1. sayfada)

belirterek, mahkemelerin gecikmeden karar vermesini istedi.

Ecevit şöyle dedi: "Cumhuriyet Başsavcılığının önünde Milliyetçi Hareket Partisi hakkında değişik sıkıyönetim mahkemelerinden gelmiş suç duyuruları vardır. Bir siyasal partiden değil, Türk adaletinin gelen, Sıkıyönetim Mahkemelerinden gelen suç duyuruları... Şimdi bu suç duyurularıyla ilgili olarak Türk adaletinden gereken işlemi yapmasını bekleyeceğiz. Zamanın artık çok hızlı işlediğini halkımızı boğan ölüm çemberinin gitgide daraldığını gözönünde tutarak, Türk adaletinin, görevini gecikmeksizin yerine getireceğine güveniyoruz."

Ecevit konuşmasında, devlet dairelerine doldurulan MHP'liler konusuna da değinerek, Başbakan Süleyman Demirel ve AP yönetiminin "Anayasal rejimi silah zoruyla işlemez duruma getirmek ve çökertmek isteyenlerin bir kesimiyle uzun yıllardır açıktan işbirliği yaptığını" söyledi. Ecevit, Demirel'in kendi iktidarı döneminde silahlı zorbaların yetiştirildiği kamplara göz yumduğunu ve şimdi de kamu yönetimini o zorbalara teslim ettiğini belirtti.

CHP Genel Başkanı ayrıca Alpaslan Türkeş'in konuşmalarından ve MHP'nin yan kuruluşlarının yayınlarından örnekler verdi.

Ecevit bu arada Anayasa değişikliği önerileri konusunda da "Anayasa değişikliği için vakıf kurularak bir siyasal garabet örneği verilmektedir" dedi. Ecevit, Demirel'in Anayasanın özünü içine sindiremediğini, Anayasanın getirdiği özgürlükleri aşırı bulduğunu ve lüks saydığını söyledi.

Ecevit kuvvetler ayrıldığı ilkesinin ortadan kaldırılarak bütün güç ve yetkilerin siyasal iktidar elinde toplanmasının istendiğini belirtirken, bu yönde bir kamuoyu oluşturulmaya çalışıldığına dikkat çekti.

Bu arada, Kayseri'de miting sabahı komandoların bazı semtlerde terör estirmeye çalıştıkları görüldü. Bazı belediye otobüslerine açılan ateş sırasında üç yurttaş yaralandı. Miting alanında da birkaç el ateş edildi, ancak başka bir olay olmadan güvenlik kuvvetleri duruma hakim oldu.

İran...

(Baştarafı 3. sayfada)

Bu arada önceki gece Tahran Radyosunun "teslim ol" çağrısına, Kürt Radyosu, "Tüm Kürtler birleşmeli ve silahlanmalı" çağrısıyla cevap verdi. Kürt Radyosu şöyle devam etti: "Biz hakkımızı alıncaya kadar çarpışmalara devam edeceğiz. Her Kürt, peşmerge olmalı ve silahını alıp cepheye gelmeli."

Hükümet kuvvetleriyle Kürt peşmergeler arasındaki ateş-kes yarın akşam tamamlanıyor. Henüz bir anlaşma da sağlanamadığı için, Kotor bölgesinde büyük çatışmalar beklenebilir.

Bu arada İmam Homeyni de, İran ordusunun Devlet Başkanı Beni Sadr'ı desteklemesini istedi. Böylece iki taraf arasındaki gerginlik iyice arttı.

TÜRKİYE'NİN ÖNLEMLERİ

Bölgedeki bu gergin durum karşısında, sınırlarımızda askeri önlemler alındı. Türkiye askeri birlikleri, sınır boyunca zincirleme mevzilenerek yığınak yaptı.

Özalp Kaymakamı Kadri Öner'de, saldırılardan kaçan Kürtlerin iltica isteklerini, ilke olarak, kabul etmeyeceklerini söyledi.

Ayrıca, Özalp bölgesinde yeni radar istasyonları ve hava üssü kurma çalışmaları başladı.

AET'nin tutumu

(NAPOLİ/TAHRAN AJANSLAR)

AET Dışişleri Bakanları İtalya'nın Napoli kentinde toplanarak, İran'a uygulanacak yaptırımları görüştüler.

Görüşmelerde, İran'a, Amerikalı diplomatların rehin alındığı 4 Kasım 1979 tarihinden bu yana imzalanan anlaşmalar üzerine yaptırım uygulanması benimsendi. Ancak, bu tarihten sonra Avrupa ile İran arasında çok az sayıda anlaşma imzalandı.

Öte yandan Fransa, İngiltere ve Federal Almanya Dışişleri Bakanları Viyana'da, ABD Dışişleri Bakanı Edmund Muskie'ye, İran'a ABD'nin istediği biçimde yaptırım uygulamayacaklarını bildirmişlerdi. ABD, Batılıların, kendisi gibi, tam yaptırım uygulanmasını istiyordu.

YENİ UÇAK PİSTLERİ

Tahran'da yayınlanan "İnkilabi İslami" gazetesi, ABD'nin İran'ın çeşitli yerlerinde uçak pistleri hazırladığını ve bunların son günlerde ortaya çıkarıldıklarını yazdı. İran silahlı kuvvetlerinden kaynaklanan haberde, bu pistlerin, ABD'nin giriştiği başarısız operasyondan önce hazırlandığı kaydedildi.

Komandolar Bulancak'ta bir genci kaçırıp işkence ettiler

BULANCAK (ÖZEL)

Bulancak Küçükada köyünün Camiyanı Mahallesinde oturan Mustafa Pekdemir, Kayseri Mahallesine giderken, yolda biri maskeli 4 kişi tarafından kaçırıldı. 3-4 saat rehin tutulan Mustafa Pekdemir'e çeşitli işkenceler yapıldı. Daha sonra ise serbest bırakılarak "Bizi söylersen seni öldürürüz" diye tehdit edildi.

Savcılığa dilekçe vererek, saldırganların yakalanmasını isteyen Mustafa Pekdemir, "Beni kaçıranların birini maskeli olduğu için tanıyamadım, diğerleri Kayseri Mahallesinden Ömer Aydemir, Hasan Aydemir, Ali Aydemir adlı komandolardır" dedi. Daha önce de Mustafa Pekdemir'in ağabeyi öğretmen Aziz Pekdemir tehdit edilmişti. Aynı gün Kayseri Mahallesiyle Camiyanı Mahallesinin arasında yeşil hat çeken komandolar, Camiyanı Mahallesinde oturan herkesi, Kayseri Mahallesinden geçerken dövüp tehdit ettiler. Kaçırılma olayını kınayan TİKP Bulancak İlçe Örgütü, bir açıklama yaparak "MHP'li komandolar, şehir merkezinde yapamadıklarını köylerde yapmaya çalışmaktadırlar" dedi.

MHP yanlısı bazı idareciler MTA işçilerine baskı yapıyor

ANKARA (ÖZEL)

MTA'da işçiler üzerindeki baskılar ve MHP yanlılarının saldırıları devam ediyor. 30 Nisan günü Belediyedeki direniş nedeniyle işyerine gelemeyen elemanların çifte yevmiyesi kesildi. Nisan ayında tüm pazar günleri çalışmış olanların bile yevmiyelerinin kesilmesi tepki yarattı.

Ayrıca 2 Mayıs günü çalışan işçilere çift yevmiye ödenmesi gerekirken tek yevmiye ödeniyor. İşverenin bu konuda yazılı bir emri olmadığı halde Santraller Servis Şefi Ergun Aydın ve MHP'li Puantör Seyfettin Çakal böyle bir uygulama yapıyorlar.

Öte yandan bir puantaj hatasını düzeltmek için puantörlüğe başvuran Haydar Şahin adlı işçi Puantaj Şefi Seyfettin Çakal'ın ve bekçi İsmail Zelir'in saldırısına uğradı.

Haydar Şahin'in saldırıyı servis şefi ve daire başkanına bildirmesine rağmen her ikisi de olayla ilgilenmediler.

Silifke'de komandolar esrar çekip halka saldırıyor

SİLİFKE (ÖZEL)

SİLİFKE'nin en işlek caddesi üzerinde bulunan Plakçı Ulvi'de esrar içen komandoların halka saldırdıkları bildiriliyor.

Esrar içen komandoların çevre esnafı da rahatsız ettiklerini açıklayan bir genç, "7 Mayıs Çarşamba günü Faik adlı MHP'li bir militan plakçı dükkanı önünde kendini bilmez bir şekilde bağırmış, esnafın da tepkisini toplamıştı" dedi.

Beş devrimci sorgusuz sualsiz gözaltına alındı

İSTANBUL (ÖZEL)

CUMARTESİ gecesi Cihangir'de 5 devrimci gencin kaldıkları eve baskın düzenleyen sivil polisler, gençleri gözaltına aldılar. Kapıyı kırarak eve giren polisler ayrıca evde bulunan bütün kitapları da götürdüler.

Bir ihbar olduğunu öne süren sivil polislerin gözaltına aldığı Emre Şenoğlu, Sami Şenoğlu, Ali Ayeri, Vahap ve evde misafir olarak bulunan bir gencin nereye götürüldükleri bilinmiyor.

Konu ile ilgili olarak bir açıklama yapan Türkiye İşçi Köylü Partisi Beşiktaş İlçesi, polisin kapı kırarak baskın düzenlemesini kınadı ve 5 gencin derhal serbest bırakılmasını istedi.

Çağdaş Gıda-İş: "Edirne Bölge Çalışma Müdürü, görevini kötüye kullanıyor"

ÇAĞDAŞ Gıda-İş Sendikası, Edirne Bölge Çalışma Müdürü Muharrem Uyanıker'in kasıtlı bir davranış içinde olduğunu ve bir işyerinde örgütlenmek için gerekli olan işkolundaki sendikalar listesini kendilerine vermediğini açıkladı.

Konu ile ilgili olarak yazılı bir açıklama yapan Çağdaş Gıda-İş Genel Başkanı Halil Dinçtürk yazılı talebe rağmen iki ayı aşkın bir süredir listenin kendilerine verilmediğini ve Uyanıker'in görevini kötüye kullandığını belirtiyor.

Açıklamada ayrıca Bölge Çalışma Müdürü Muharrem Uyanıker'in Erzurum'dan Ankara'ya, Ankara'dan Konya'ya ve oradan da Edirne'ye sürgün gittiği belirtilerek "AP hükümeti bu kişiden ne beklemektedir" diye soruluyor.

Partizanlık... Partizanlık....

(Baştarafı 1. sayfada)

Sosyal Sigortalar Hastanesinde

Dr. Erdal Atabek (İstanbul Hastanesinde Mütahassıs)
Dr. Mücahit Atmanoğlu (İstanbul Hastanesinde Baştabip)
Dr. Nuhoğlu (Paşabahçesi Hastanesi Baştabibi)
Selma Yücel (Heybeliada Sanatoryumunda Hemşire)
Ahmet Yücel (Heybeliada Sanatoryumunda İdare Memuru)
Rezan Bilgin (Heybeliada Memur)

Sağlık Bakanlığının atadığı eczacılar

Bakırköy Hükümet Tabipliği emrindeki 12 adet eczacının listesi.
AP teşkilatımıza bağlı eczacılar:
1) Latife Pınar.
2) Serpil Günal.
3) Gönlünur Küçüksakarya.
4) Pekrik Katperoğlu.
5) Berrin Türkmen.
Aşırı militanlar
1) Edibe Tülümen. Akıl Hastanesi kadrolu.
2) Faruk Gergel. Taksim Hastanesi kadrolu.
3) Münevver Gürer. Akıl Hastanesi kadrolu.
4) Sema Elibal.
5) Nurhayat Erçıkan.
6) Hasan Karaoğlu.
7) Mihriban Erciyas

SSK hastane ve dispanserlerde komünizm ve işçi kıyımı propagandası yapanların listesi

1) SSK Paşabahçe Hastanesi:
a) İdare Müdürü: Faik TEZCAN
2) SSK Kadıköy Dispanseri:
A) Başhekim: Nevzat KAZANCI
B) Başhemşire: Nebahat KARABAYOĞLU
3) SSK Göztepe Hastanesi:
A) Başhekim Muavini: Kemal MUTUŞ
B) Personel Şefi: Sevinç GÖKER
C) İdare Müdürü: Vahap DEMİREL
D) Doktor: Atilla ONGAN (Ortapedi Mths)
E) Doktor: A.Münür YÜKSELMİŞ
F) Doktor: Sezai SALTOĞLU (Doğum Mths)
G) Doktor:
H) Doktor:
I) Personel memur: Halil ŞENOL.
İşçilerden:
a) Mahmut TİPİK
b) Remzi GÖKÇE
4) SSK Erenköy Sanatoryumu:
Başhemşire: Nevin ŞENSİVAS
A) İdare Müdürü: Nihat YILMAZ
5) SSK Süreyyapaşa Hastanesi:
A) Başhekim Muavini: Semih BATTALGAZİ
B) " " : Yaşar YILMAZKAYA
C) Personel: Mahmut YILDIRIM (Eski kadrosuna dönecek)
Değirşe İstanbul haricine nakil.
6) SSK İstanbul Hastanesi:
A) Başhekim: Mücahit AKMANOĞLU
B) İdare Müdür Muavini: Necat ER
7) SSK İstinye Dispanseri:
A) İdare Müdürü: Uğur KÖKER
SSK Okmeydanı Hastanesi:
A) Başhekim: Seyfi PENCAP
B) Personel Şefi: Sıtkı ERGENÇ

Bazı raporlar

Ali Şevket Büskey: CHP'li olup militan durumda. Hanımı Beşiktaş Kadın Kolları İlçe İdare Kurulunda vazifeli. Dr. Ali Şevket Büskey, Ziraat teknisyeni Salih Çavuşoğlu ve Kaymakam beraber şebeke halinde çalışıyorlar.

Bakırköy Hükümet Tabibi Dr. yerine vekaleten Dr. Mehmet K Kogan getirilmesi.

Sağlık Müdürü muavinlerinin şu anda hepsi, CHP'li olup, mutedil olmayan şahıslar. Bunların alınması.

Merkezde Eczacı Ayhan Tütel, Müdür Muavini olabilir.

Halit Narin beye İstanbul Gençlik Teşkilatı Başkanı Dr. Mehmet Kağan için tavassut edilmesi. Bu istek Tuncer Arabul tarafından iptali isteniyor.

Tomris Seçmen: Solcu kadın memur. Muhtar Erol beyi tesiri altına almış. Nasip Özcan, yine bu Tomris Seçmen (solcu militan kadın memur) tesiri altına girmiş.

Sağlık Müdürlüğünün üniversite ile temasının sağlanması.

Üniversiteye akademik kariyer için mezun olmuş veya olacak arkadaşlara imkan tanınması için bu hususta çalışılması.

SAGLIK BAKANLIĞI

Zeytinburnu ilçesi: Hükümet Doktoru Abdullah Geçgel alınacak, yerine ilçenin görüşü alınarak birinin tayini.

AP İstanbul İl İdare Kurulu üyesi Tuncer Arabul, Abdullah Geçgel hakkında "Marksist" demektedir.

Görevinden alınacak sağlık personeli

Eyüp ilçesi: 1) Dr. Tevfik Sayd[illegible]: Eyüp Hükümet Tabibi.
2) Coşkun Soygül: Kemerbur[illegible] Sağlık Memuru.
3) Mustafa Taşkanal: Eyüp Hükümet Veterineri.
Şişli SSK Hastanesi Başta[illegible] Ferruh Ergene yerinde kalması.

Soruşturulması v[illegible] haklarında bilgi edinilmesi istenen doktorlar

SSK Genel Müdürü: Hikmet Erinç,
SSK Genel Müdür Muavini: Nuri Erman
" " " " : Halil Hacıibrahimoğlu (AP)
: Celil Şahlan.
İstanbul Samatya Hastanesi: Dr. Mücahit Akmanoğlu (solcu) yazıldı.
Okmeydanı: Süleyman (CHP, çok militan) yazıldı.
Göztepe: Dr. Ali Hacıpaşaoğlu (AP)
Göztepe: Dr. Kemal Murtaş (solcu) yazıldı.
Nişantaşı: Hüseyin Kurtoğlu
Şişli: Ferruh Ergene
Bakırköy: Naci Buğukoğlu
SSK İhtiyarlık Bölge Müdürü: Muhittin (solcu, gazinocu)
Süreyyapaşa: Başhekim Prof. Dr. Orhan Öğer.
Süreyyapaşa: Dr. Sabih Battalgazi (solcu)
Süreyyapaşa: Dr. Yaşar Yalçınkaya (solcu)
Süreyyapaşa: Dr. Necmettin Velioğlu (solcu)
Süreyyapaşa: Dr. Bahattin

Afşin-Elbistan Termik Santralinde 32 işçi ve memur sürüldü

ANKARA (ÖZEL)

AFŞİN-Elbistan Termik Santralinde çalışan ilerici işçi ve memurlar sürülmeye başladı. 32 işçi ve memur Yozgat, Erzurum ve Tokat gibi illere gönderildi.

Sürgünlerin, TEK Afşin-Elbistan Tesis Grup Müdürlüğüne Sümer Oral'ın atanması ile başladığı ve Afşin AP ilçesi tarafından yürütüldüğü bildirildi.

Sümer Oral geldikten bir süre sonra 10 mühendisin sürgün edildiği, 29 Nisan tarihinde de 12 memur ile 10 işçinin çeşitli illere gönderildiği bildirildi. Sürgün edilen mühendislerin çoğunun İstanbul Teknik Üniversitesi ve ODTÜ mezunu ve işlerinde yetenekli oldukları, 7 yıl işletmede kalmaları gerektiği bildirildi.

29 Nisan tarihinde sürülen işçi ve memurlar şunlar:

İşçiler: Aslan Binboğa (Erzurum-TEK Ges-İş eski Şube Başkanı), Nihat Aksakal (Elazığ), Mehmet Özmen (Erzincan), Hüseyin Akkaya (Erzurum), Mürsel Ertekin (Diyarbakır), Muzaffer Şahin (Elazığ), Temur Bozdağ (Erzurum), Nevzat Özpolat (Yozgat), Yusuf Yörük (Erzurum).

Memurlar: Mustafa Koçak (Yozgat), Kemal Akkaya (Yozgat), Veysel Yılmaz (Diyarbakır Doktor), Mehmet Özdemir (Erzurum), Niyazi Yıldırım (Erzurum), A.İhsan Çelik (Erzincan), Galip Sarıoğlu (Gaziantep), Mustafa Akkuş (Çatalağzı İnşaat Mühendisi), Hıdır Can (Tokat), İsmail Camel (Yozgat), Ata Akışın (Tokat), Osman Abdik (Erzurum Makine Yüksek Mühendisi)

MEHMET SEYDA

ROMANCI GÜNLÜĞÜ

Suut Kemal Yetkin

Suut Kemal Yetkin'i de yitirdik. Yazın, düşün alanımıza estetik kavramı ile sorunlarını ilk getirip tanıtan o idi. Benimse yıllar önce kendisinden ilk okuduğum kitap estetikle ilgili değil, sonradan "Büyük Tedirginler" adıyla yeniden basılan "Büyük Mustaripler" adlı kitabıdır. 1976'da basılan bu kitabını imzalayıp göndermişken, unuttuğunu sanmış olacak ki, 12 Kasımda imzalayıp ikinci kez yollamıştı. Yetkin'in "Büyük Tedirginler"i, bildiğiniz gibi, bir üçlüden oluşur: Schopenhauer-Tolstoy-Nietzsche.

Öldüğünü duyunca, bendeki kitaplarını çıkardım, getirdim, önüme koydum. Bu satırları yazarken bakıyorum onlara. Kimi kitaplarında ikinci baskılar ilkine göre kendisince yeniden düzenlenmiş, düzelttirilmiştir. "Edebiyat Üzerine Denemeler"i de bunlardan biri.

Bir yanıyla estetikçi, bir yanıyla denemeci idi Yetkin. Okuru kendine bağlayıp, çekip götürür denemelerinin kiminde. Deneme türünü, onun, elestiri gibi kesin yargılara varmadığı, bir düşünceyi insana benimsetmeye kalkışmadığı, sadece keyf çıkarmak için, rahatça yazılmış olduğu izlenimini uyandırdığı için sever. Günlük tutmak işi için şunları der:

"İnsanın, içini dökmeden edemediği dakikalar olur. Bir dost, bu dakikalarda erişilmez bir değer kazanır. Ama her şey dosta söylenemez ki! Onun için, hele bu insan bir yazarsa, içinin gizli kıvrımlarını görmesini biliyorsa, masanın başına geçip kalemi eline almadan edemez. İşte günlük dediğimiz, yazarın kendi kendisi ile alçak sesle konuşmasından başka bir şey olmayan, o günü gününe tutulmuş hatıralar bu iç dökme ihtiyacından doğmuştur. Böyle bir yazar, kendisi için günlüğünü tutar. Bu bakımdan, sessiz bir konuşma olan bu çeşit günlükleri bir edebiyat türü saymaya imkan yoktur. (..) Bence asıl mesele, yalnız kendisi için günlüğünü tutan yazarın, içinde olup biten her şeyi kendisine söyleyip söylemeyeceği noktasıdır. İnsanın, şuuruna sızan bazı düşünceler, bazı duygular üzerinde durmak istemediği, onları uzaklaştırmaya çalıştığı olağan bir haldir."

Yetkin, böylece, başkalarınca okunması istenilmeden yazılmış "çok gizli" günlüklerin bile o kimsenin içyüzünü tam gösteremeyeceği, her zaman, insanın bilerek-bilmeyerek başkalarından ve kendisinden bir şeyler kaçırdığı görüşünü benimser. Bu, elbette doğru bir görüştür, saptamadır, ancak "erbabı" pek üzerine düşerse, tıpkı bir öyküde, bir romanda olduğu gibi, günlük yazarının herhangi bir notundan, sözünden de, onun iç dünyasına bir kapı aralayabilir. Peki ama bu o denli önemli mi? Kimimize göre önemlidir, kimimize göre değil. Sanatçıyı "insan" olarak da merak ettiğimiz zaman, kişiliğini öğrenmenin yapıtını daha iyi kavramaya yardımcı olabileceğini düşündüğümüzde, bu yola başvurmak geçerli olur belki.

Onun "Düş'ün Payı" (1960), "Sanat Meseleleri" (İkinci baskı, 1962), "Yokuşa Doğru" (1963) adlı kitaplarına bakıyorum şimdi de. Küçük oylumlu yapıtlar. Arka kapaklarına bakıyorum: 2 lira-250 kuruş-250 kuruş. Al, koy cebine. Trende okursun, vapurda okursun. Bunlar yeniden basılsalar, arkasına konulacak fiyat ne olur? diye düşünüyorum. Yazınımıza büyük, içinden çıkılması çetin sorunlar mı getirdi Yetkin? diye düşünüyorum. Hayır, bence. Katıksız, yalnız kendi oluşum kurallarına bağlı, güzeli, etkinliyi amaçlayan bir yazının sürekli savunucusuydu, ama bir "dava" insanı değildi. Denemeleri, eleştirileri, öğretici nitelikli yapıtları hep estetikçi kaygılarından kaynaklanmıştır. Varsın olsun. Tutumu bize siyasal görüşlerinin hemen hemen hiç birine katılmadığımız bir Dostoyevski'yi okurken niçin derinden derine sarsıldığımızı anlatmaya, açıklamaya yeterlidir. Genel ve geçerli doğruların kavranılmasına yardımcı olmuştur. Afirmasyoncu, slogancı şiirin, öykünün, romanın getireceği zararlara parmak basanların biri olmuştur. Yetkin'e karşı çıkılabilir, bir bakıma da kolaydır ona karşı çıkmak, ama sanata gerçekten gönül vermişsek, onun yazdıklarına-söylediklerine herhalde kulak vermemiz, göz atmamız gerekecektir. Ölümünden büyük üzüntü duydum. (24 Nisan 1980)

SAİT FAİK'İN ADASINDA

Necati Güngör

Geçen pazar Burgazada'da Sait Faik adına bir toplantı düzenlendi.

Sabahın erken saatleriydi. Bütün insanların dinlencede olduğu saatlerde.... Vapurda, deneme ustası Vedat Günyol'a rastladım. Ayaklarında Sümerbank ayakkabısı, yüzünde tedirgin bir anlam vardı Vedat hocanın. Sait Faik için konuşacaktı. "Yeniden taradım kitaplarını" dedi, "içinden çıkamadım. Sait Faik bir derya. İki sayfa yazı karaladım; konuşmayı da pek beceremem ya..." Günyol'u alçakgönüllülük örneği olarak izledim yol boyu ... Başkaları da vardı vapurda: Kemal Özer, Hüsen Portakal, Behzat Ay, Necdet Ökmen... Bizden sonra da, Bu yılki Sait Faik Hikaye Armağanını kazanmış olan Tomris Uyar, Afşar Timuçin, Adnan Özyalçıner, Sennur Sezer, Selçuk Baran, Şükran Kurdakul ve başkaları. Yine de kalabalık bir toplantı denebilir miydi, bilemiyorum. Bugüne dek Sait Faik adını taşıyan ödülü almış olanlar, almak için sıraya girenler neredeydi? Belki bu toplantıyı düzenleyenlerin yetersiz duyurusundan, belki sabahın erken saatlerinde kalkıp yollara düşmenin zorluğundan ileri geliyordu bu azlık...

Afşar Timuçin'le Türk Dil Kurumu ödül töreninden bu yana görüşmemiştik. Sait Faik'in uğradığı bir kahvede alıkoydular bizi. İnsanların güneşten kaçıp gölgelere sığındığı saatlerde Afşar Timuçin'le ödüllerden, değerlendirme kurullarından, bu kurullarda kimi kişilerin tavırlarından söz ettik. Çeşitli ödüllerin değerlendirme kurulunda bulunmuştu Timuçin. Bazı olaylar yaşamıştı. İlginç gözlemleri vardı. "Artık dayanamayacağımı anladım, kimi üyeliklerden çekildim; bir tanesi kaldı, uygun bir zamanda ondan da çekileceğim..." diyordu.

Toplantının başladığı dakikalarda az önceki güneşli hava çekilip gitti; damlacıklarla başlayan yağmur birden bire hızlandı.

Konuşmacılar belki pek yeni bir şey söylemediler Sait Faik üstüne; ama bir içtenlik, bir dostluk havası egemendi bir yaz gününün erken saatlerinde orada toplanmış olanlara. En eskimiş yargıları bile, yeni diye benimsemeye hazırdı sanki insanlar. Burada, özellikle toplantının düzenlenmesine öncülük eden Burgazada muhtarı Güngör Yıldırım'ın ince tavrını anmalıyım. Sait Faik'i anma törenlerini uluslararası boyutlara ulaştırmak isteğinden, bu amaçla bir de dernek kuracaklarından söz etti Güngör Yıldırım. Bilinç düzeyi, saygın kişiliğiyle oradakileri etkiledi muhtar... Dilerim bu söyledikleri havada kalmasın, tez zamanda gerçekleşsin...

Toplantının sonunda Sait Faik'in büstü açıldı törenle. Yazık ki, Sait Faik büstü için iyi izlenimlerden söz açmanın olanağı yok; Sait Faik'in kendisini tanımış olanlardan, yalnızca resimlerini görmüş olanlara kadar, bir çok insan düş kırıklığına uğradı. Çünkü Burgazada'nın kıyısına dikilen bu büstün Sait Faik'e benzeyen yanı azdı. "Dikkatli bakınca kimi yüz çizgileri Sait Faik'e benzetebilirdi..." ama "bu Sait Faik" demenin olanağı yok. Ben Atatürk'e benzettim; Afşar Timuçin Romalı devlet adamlarına benzetti. Sonra Vedat Günyol gelip yanımda, onun da kanısı Atatürk'e benziyordu. Sanat çevrelerinde yeni bir tartışma konusu yaratacak bu büst. Sait Faik'e benzeyen yanlarla birleşecek bir büst olmadığı, hiç birinin Sait Faik'in olduğu tanınmıyor.

O gün, Sait Faik adına ikinci bir üzüntüyü de onun müzesini gezerken yaşadım. Çokça renkli, zengin bir yaşantısı olan Sait Faik'in müze yapılan evinde kaç parça eşya sergilenmişti? Oradan ayrıldıktan sonra düşündüm bunu. Yaşantısına özdeş bir zenginlik yok müzenin. Annelerinin ölümünden sonra, evdeki eşyaları Sait Faik'in kızkardeşleri mi götürmüştü? Annelerine kızmışlar mıydı, eşyaları Darüşşafaka'ya bıraktığı için? Yine de odalara, pencerelere, kıyıya köşeye Sait Faik'in öykü dünyasından renkler, kokular, ışık telleri gibi ince duyarlıklar sinip kalmış diyebilirim. O kokular, o renkler, okunulmuş yerler, duvarlara bulaşmış acılar, sevinçler, Sait Faik'in yaşadığı atmosferini duyumsatmaya yetiyor... Belki de bana öyle geldi.

Hüseyin Rahmi, Sait Faik'in ada komşusu. Hüseyin Rahmi Heybeliada'da kuşkusuz ki daha düzenli bir yaşam sürmüş. Onun kişisel özellikleri, [illegible] diyebilirim. Saplantı derecesinde tertipliğe düşkün olduğunu, birinden para alırken sonra ellerini yıkadığını, eldivensiz gezmediğini, oya işlediğini, yastık örtüleri yaptığını...

Ölümünden sonra Hüseyin Rahmi'nin evi de müze yapılmıştı. Ama bugün öyle bir müze var mı Heybeli'de, pek belli değil. İçeriye girmek, gezmek, bir yazarın soluduğu havayı anlamaya çalışmak yasak! Birileri çıkıp koymuş bu yasağı. Niyesi belli değil. Bu yasağı getirenlerin kimseler için de bir bekçi atanmış. İçeriden türlü türlü taşıyor duran. Oraya buraya atılmış eşyalar, yıkılmaya yüz tutmuş kitaplar, dağınık sararmış kâğıtlar. Eldivensiz dolaşmayan Hüseyin Rahmi'nin anılarından başka her şey göze çarpıyor bu tarihi evde... Hüseyin Rahmi adına üzülmemek elde değil.

Başkent Ödülü Yarışmasında derece alan yapıtlar bir kitapta toplandı

Ankara Belediyesi'nce geçtiğimiz yıl altı dalda düzenlenen "Başkent Ödülü" yarışmalarında derece alan yapıtlar bir kitapta toplandı.

Ankara Belediye Başkanlığının konuya ilişkin açıklamasında, kültürel etkinliklerin geniş halk kitlelerine benimsetilmesi amacıyla düzenlendiği belirtilen "Başkent Ödülü" yarışmalarının her yıl yenileneceği kaydedilmiştir. Başkanlık, söz konusu açıklamasında; öykü, fotoğraf, karikatür, mektup, düşünce-tasarı ve araştırma-inceleme dallarında düzenlenen Başkent Ödülü yarışmalarına on binin üzerinde başvuru olduğu ve bunların sağlıksız, düzensiz kentleşmenin getirdiği sorunları işlediği belirtildi.

Başkent Ödülü yarışmalarında 19 Nisan 1980 günü yapılan ödül töreninde toplam 103 bin lirayı bulan ödüllerle şiltlerini alan Sanatçıların yapıtları var. Bir süre önce öldürülen ve bu yarışmada üçüncülük ödülü alan Ümit Kaftancıoğlu'nun anısına hazırlanan kitapta, ayrıca değerlendirme kurulunun [illegible]

günün sanat olayları

GÖSTERİ

ODTÜ Şenliğinde bugün üç tiyatro gösterisi var. Mimarlık anfisinde, 13.00'de DTCF Tiyatro Kürsüsünden KOZALAR oyunu, 15.30'da SBF Tiyatro Topluluğundan CARRAR ANA'NIN SİLAHLARI, 19.00'da Ege Üniversitesi İşl. Fak. Tiy. Kulübünden 72. KOĞUŞ sunulacak.

KONSER

ODTÜ Şenliğinde, Spor Salonunda, 17.00'de Öğrenci Temsilcileri Konseyi Müzik Kulübü'nün sunacağı bir caz konseri izlenebilir.

OPERA - BALE

SAMSUN turnesine çıkan İstanbul Devlet Opera ve Balesi, bugün 14.30'da Benjamin Britten'in BİR OPERA YAPALIM adlı çocuk operasını, 18.00'de C.W.Gluck'un KADININ FENDİ, KADIYI YENDİ adlı operasını, 20.00'de de Nevit Kodallı'nın HÜRREM SULTAN adlı bale yapıtını sergileyecek.

SAYILI GÜNLER

MUZAFFER BUYRUKÇU

13.2.1976 (1)

«..Sağlamlığına güvendiğim belleğim de çökmüştü»

Gazeteleri karıştırdım şöyle bir... Montaigne'nin denemelerinden (Deneme Bağları)nın ilk satırlarında sulanan gözlerim acılı yanımda soğan doğramışlar gibi. Görme gücüm günden güne azalıyordu, gözlüksüz okuyup yazamıyordum; [illegible] Kimini bildiğim halde boşluklarımın dayanışlarımla, alışkanlıklarımı etkilemesinden korktuğum için ilgilerimin dışında bırakıyor, kimini de "-e içtenlikli adam" desinler diye açıklamaktan çekinmiyordum. Beğenmediğim, eleştirdiğim bir ikilem içerisinde halde bocalıyor, Kendimi bir noktada toparlayamıyor, sarsıntısız bir yapı oluşturamıyordum. Birbirini izleyen toplumsal ve [illegible] sağlamlığına güvendiğim belleğim de bunca ağırlığa dayanamayarak çökmüştü, zayıflamıştı; nicedir korunduğu birikimleri sızdıran çatlaklar belirmişti.

Şakaklarım zonkluyordu.

Dündü, Karım Mualla'yla Kızılay'da gezinirken değerli ressam arkadaşım Cemil Eren'e rastlamıştık. Saçının sakalının ortasında yüzü ufacıktı. "Sen, nerelerdesin sen?" dedi.

"Biliyor musun?"

Güldü, "Ne yapıyorsunuz?"

"Binlerce kişi gibi karamsarlığın çekenmesinde de boğuluyoruz."

"Öyleyse bize gidelim!" dedi Cemil Eren.

"Gidelim." dedim. Öksürmeye başladım. [illegible] süre Ankara'da kalmak [illegible] dedi Cemil Eren.

"Böyle olmuyordum. Hem hava berbat, hem de nüfus kağıdı eskidi artık" dedim.

"Daha dur bakalım."

"Duru muru yok Cemil, yokuştan aşağıya yuvarlanıyorum!"

Sakarya'daki Çiçek Pasajı taklidi açık hava birahanesinin yanından geçtik. Fıçıların üzerine konmuş mermer masalarda bira içiyorlardı paltolarını giymiş akıllılar. Durduklar yerde soğuğu alt etmek amacıyla ter ter tepiniyorlardı. Sokaklarındaki bağırış, ağızlarından buhar tutamları çıkıyor, biralarını yudumluyorlardı. "İş mi bu?" dedim.

"Göstericilik" dedi Cemil Eren.

Balıkçıların ampulleri iyice belirginleştiriyordu tablalardaki pullu pulsuz balıkları, pariatyonlu gümüş rengi sebil ediliyordu. Mezgitle, istavrit boldu, hamsi az ve pahalıydı ama tazeydi. "Balık mı et mi?" dedi Cemil Eren.

"Sen nasıl istersen" dedim.

Mualla, balık sevendi. "İstavritlerin gözleri özpdiri" dedi.

"Gel kilo istavrit verir misiniz?" dedi Cemil Eren. Tartılıp naylon torbaya konulan, bir de gazete kağıdıyla sarılan balıkları, rokayı, salatayı yeşil soğanı aldık.

"Ekmek var mı?" dedim.

"Has... Ben pek yemem de."

Koroğlu'ndan bira ve bir bardak kestirdim.

Bir taksiye bindik Çankaya yokuşunu tırmandık. İsmet Paşa'nın Pembe Köşkünü geçtik, Ant Sokağa saptık ve bakkalın önünde indik. Sokaklı apartmanlara baktım. "Cemal bir zamanlar burada oturuyordu" dedim.

"Yaa, ne güzeldi o [illegible]" dedi Mualla.

"Koşullar öyle istedi, [illegible]" dedim.

"İnsan hayatı hep bir çizgiyi izlemiyor sapmalar oluyor" dedi Cemil Eren.

"İzliyemez" dedim. "Toplanıp, yoğunlaşmalar, alışkılıklar, birbirine geçen ilişkiler, bir süre sonra çözülüyor ve dağılmalar başlıyor."

"Doymanın da rolü var" dedi Cemil Eren. "İlgi kaynakları kuruyor ya da tükeniyor."

"Çok doğru" dedi karım.

"Çevre değiştirmek de ilişkilerin dokusunu seyrekleştiriyor" dedi Cemil Eren. "İlişkiler doğal olarak kesiliyor, kesilmese bile o haliyle kalıyor; yürütülürse de raslantılarla yürütülüyor artık."

"Peki o heyecan, o sevgi, özlem ne oluyor?" dedi karım.

"Heyecanı, sevgiyi, özlemi besleyen yakınlıklardır. Ortak noktaların giderek çoğalmasıdır. Birbirine benzeyen, birbirlerini aşan ama aynı düzeyi koruyan olaylardır. Yani ilişkileri sarsmayacak tipten olaylardır. Küçük sürtüşmeler, tartışmalar, kişilikleri zedelemeler ve dedikodular başladı mı heyecanlar, sevgiler, sel sularının çekilmesi gibi ürkerek geriye çekilir, büzülür, eylemlerini durdurur." dedim.

"Sevgi nazikti, yorumsuz, yerler arar serpilip gelişebilmesi için" dedi Cemil Eren, "Hadi eve girelim!"

Apartmana girdik.

Cemil Eren dairenin yarısından çoğunu atölye haline sokmuştu. Her yanda tamamlanmış ve eksik tablolar, vitraylar, seramikler vardı. Boya, toprak, çam, pişik kokusu egemendi. Tablolar seyrediyorduk. "Son günlerde bazı ünlü ressamlar portreye çalışıyor ama çoklarının portrelerini beğenmedim" dedim.

"Portreyi öyle yapacaksın ki o kişinin bütün karakteri renklerin arasından sana ulaşacak. Sade resim değil, resmin altındaki gizli gerçekler, ruh durumu da yüze yansıyacak" dedi Cemil Eren.

"[illegible]" dedim.

"Çörçil'in bir portresini yapmış ünlü bir İngiliz ressamı. Kokteyl verilmiş, tablonun üstündeki örtü açılmış... Şaşırmış Çörçil — Bilse sağlık ama hiç ben değilim— demiş. Bu örnek aslında ders alınması gereken bir örnektir. Ressam bir çok gözlemi birleştirerek, saptamaları istif ederek insanın bütünsel kavramıya çabalayacaktır. Ya da insana ilişkin, insanın özünü simgeleyen beşeri bir durumu, ben'in 'gözdeki üzü' arayacaktır. Öteki sanat dallarında da öyle değil midir? Yapıtlarda — bir, i bulunsak önemsize o sanatçıyı, bulamazsak..." dedi Cemil Eren.

"Dedikleri doğrudur ve onlar yoksa yapıt da sanatçı da ilgimizi çekmez" dedim.

Karım bol renkli, sepadi salatayı süsledi püsledi, istahlarımızı kabartacak hale getirdi sıktığı limon ve gerdirdiği yağla. Cemil Eren ustalıkla istavritleri bağladı balıklar ile tabaklara diziyordu. Ben, yapılanları denetliyor,iş güçlüklerini azaltacak güldürücü sözler söylüyordum. O andaki sevgi ve dostlukla doruğa yükselen iyimser havayı, iltede sunmasacak bir yorgunluk — yerde tırmanıyı çalışıyordum. Geçmişle bağları bulunan ve geçmiş yaşantıların tortulu derinliklerinde uyuşturulu bir yapı doğurmaya başlayan ceni işleri çin sağımı çıkartıyordum. Yener bir kimlik,yeni bir görev veriyor, sahıyordum ortalığa. Duygularım, düşüncelerim volkanlarım patlatıyor, ilişkilerin bütüne düğümlü ilişkilerini çözüyor, tezgahlarımda değişik kumaşlar dokuyordum. Cemil Eren, kahverengi mobilyalı, gramofona bir plak koyacaktı ama iğne eskiydi. Bu kez bir Bach seçti... İçim undu,doldu, belleğim aydınlandı, çağrışım sanatlarının dallanığımın artık biçimleri bozulmuş olaylarına sü-[illegible] döven ortaokullu [illegible] bulaşığı gil dudaklarım ilk aşkın ilk başmağına ayak atan bir genç öptü. Rublarının uçsuz bucaksız evrenlerinde fısıldanan istek şarkılarıyla kendilerinden geçeren kenetlendiler. "Daldın" dedi karım. "Müzik etkiledi beni". Cemil Eren, hiç tanışmadığım ama hikayelerini beğenerek okuduğum Vüs'at O Bener'in arkadaşıydı, sık sık görüşüyorlardı. Faulkner'e uzanırken Rasih Güran'ı, Faulkner hayranı bir ahbabımızı düşündük.

DEVAMI YARIN

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

Başlayan ve biten diziler

Bu hafta cumartesi günleri yayınlanan Kaptan Onedin ve pazar günleri Tatil Sinemasından önce izlediğimiz belgesel dizi "Yaşadığımız Dünya" sona ererken, perşembe gününden itibaren "İnsanlar Yaşadıkça"da olduğu gibi, dört gün üst üste ünlü eser Madam Bovary yayınlanacak. Flaubert'in dünya klasikleri arasına girmiş eseri seyretmeye değer.

İlk kez 1949 yılında çevrilen Madame Bovary'de Jennifer Jones Emma rolünü çok güzel canlandırmıştı.

HAFTANIN FİLMLERİ

19 MAYIS PAZARTESİ

13.30 Aşktan da Üstün

19 Mayıs Bayramı dolayısıyla yayına sokulan film milli mücadeleyi konu ediniyor. Yönetmen Osman F. Seden. Başrollerde Ayhan Işık, Ahmet Mekin ve Serpil Gül, Perihan oynuyor.

Uyanık Kardeşler filminde baş oyuncu Müjdat Gezen.

21.10 Uyanık Kardeşler

Yönetmenliğini Hulki Saner'in yaptığı komedi filminde başrolleri Müjdat Gezen ve Kadir İnanır paylaşıyor.

20 MAYIS SALI

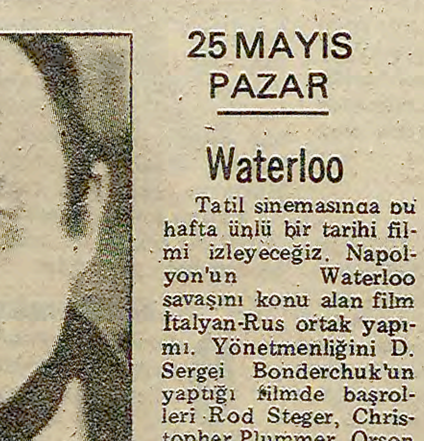
Zorlu Aşk

Yönetmenliğini Vincente Minnelli'nin yaptığı ve başlıca rollerini Elizabeth Burton, Richard Burton ve Charles Bronson'un paylaştıkları film 1965 yapımı.

23 MAYIS CUMA

Aşktan da Üstün

Aynı adı taşıyan ama pazartesi günü gösterilen filmden hayli değişik bir film. Başrolde Zeki Müren'in oynadığını belirtelim.

25 MAYIS PAZAR

Waterloo

Tatil sinemasında bu hafta ünlü bir tarihi filmi izleyeceğiz. Napolyon'un Waterloo savaşını konu alan film İtalyan-Rus ortak yapımı. Yönetmenliğini D. Sergei Bonderchuk'un yaptığı filmde başrolleri Rod Steger, Christopher Plummer, Orson Welles, Jach Havkins paylaşıyor.

MEHMET SEYDA/Roman

ÜŞÜTÜKLER 49

"Bu kurşunları bize sıkan bizim düşmanımızdır" diye fısıldadı

—Söyle patron, şimdi ne yapalım? diye danıştı. Hırtoğlan, ona:

—Sen asansörden git, dedi, ben merdivenlere koşayım. Bize kurşun atanı yakalayalım!

Saniye sektirmeden kapıya saldırdılar.

Bir kurşun daha geldi ve Hırtoğlan'ın şapkasını deldi. Oysa Bitpazarından saptırmış, Amerikan Pazarına başvurup, çekişmeli bir pazarlıktan sonra onu daha yeni almıştı. Kalenderce gülümseyerek, *"İyi ki şapkanın içi boştu.."* derken, genç kızla birlikte yere kapaklandı. Leydi Gönülalma'nın kulağına eğilerek:

—Bu kurşunları bize sıkan bizim düşmanımızdır, diye fısıldadı.

Leydi Gönülalma boş bulunup başını sallayarak:

—Bense dostumuz sanmıştım.. demekten kendini alamadı.

Komandolar örneği yerlerde sürünmeye başladılar.

Bilinmedik düşman birkaç el daha silah attı. Neyse ki, hiç birini tutturamadı.

Ünlü, sorumlu Pehlivan'ın şimşek hızıyla çekip doğrulttuğu Golt tabancasının soylu kurşunuysa, herifin iki kaşı ortasında patladı. Düşman oracığa devrildi. Yüzükoyun kapaklanmışken, sırtüstü çevrildi, açık kalan gözleri tavana dikildi.

Öbür bürolardan başlarını uzatanlar durumu görünce çığlık atarak kaçışıyorlar, masaların altına yatıp tel dolaplarına kapağı atıyorlar, canlarını kurtarmanın kolayına bakıyorlardı.

Hırtoğlan, nam-ı diğer Cılk Kamber'le özel sekreteri, zaman geçirmeden herifin üstünü başını aradılar. Arama tarama sırasında epey nazik yerlere el atmak zorunda kaldılar. Sonunda, onun erkek olmayıp kadın olduğunu anladılar. Hem de ne kadın! Ölüsü bile akça pakçaydı. Canı çıkarken bilinemez biçimde gülümsemesi, *"Kandırdım ya, kandırdım ya!"*, demeğe getirmesi, çözülmesi gereken başlıca bilmeceydi. Ceplerinden yarısı kullanılmış aylık vapur pasosu, gene yarısı kullanılmış tren pasosu, bir otobüs bileti, oturduğu evin hemen boşaltılmasını isteyen bir noter protestosu, yetmiş beş kuruş ve bir yeşil zümrüt çıktı.

Ölünün pantolonu sıyrılırken hafif bir kıskançlık bunalımı geçiren Leydi Gönülalma, yeşil zümrütü görür görmez *"Yaşadık!"* diyerek el çırptı.

Ne var ki, [illegible] çatılarak birbirine kavuşan [illegible]:

—Şekerim, rica ederim, karpuz kabuğu görmeden anırmaya, denizi görmeden paçaları sıvamaya kalkışmayalım! diye homurdandı. Bence bu zümrüt kuyumcuların birinden yürütülmüş bir arak malıdır. Herhalde helal mal diyemeyiz. Onu da bırak, dostum Pat Chamters'in haberi olmadan, tek başımıza dünyada iç edemeyiz.

Bunları dedikten sonra telsiz telgrafa sarılmış, iki dakikalık yazışmadan sonra ensesini kaşımış ve her yana çekilebilir derin bir sessizliğe gömülmüştü. Dakikalar hızla ilerliyor, ellerini kavuşturup oturduğu koltukta en küçük bir kıpırtı göstermiyordu.

Gel, dayanabilirsen dayan!

Leydi Gönülalma, birkaç kez usulca:

—Patron, patron.. diye seslendi.

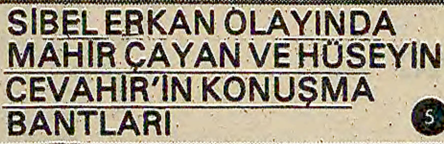
Baktı ki bu seslenmelerin, eliyle yaptığı ufak dürtelemelerin âdeta düşlere dalmış Hırtoğlan'da en küçük bir etkisi yok, su soğutma aygıtından bir kova buzlu su doldurup, sorumlu Pehlivan'ın başından aşağı o suyu boca ediverdi.

Etmesiyle, Hırtoğlan nam-ı diğer Cılk Kamber bayağı canlanmış, iki kez aksırıp üç kez öksürmüş, bir makine tekdüzeliği ile konuşmaya başlamıştı:

—Hım.. her şey önceden kestirdiğim gibi. Kadının adı Lily Palmer'miş. Marihuana, Kulüp rakısı ve esrar içermiş. Kocası, Aydınlık Han'da karanlık işler çeviren bir serseriymiş. Zaten karısını baştan çıkaran, esrara rakıya alıştıran da o imiş.

DEVAM EDECEK

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

SİBEL ERKAN OLAYINDA MAHİR ÇAYAN VE HÜSEYİN CEVAHİR'İN KONUŞMA BANTLARI 5

MAHİR: «Herhangi bir kurşun birimizi öldürürse, kızı vurup evi yakacağız. Kendimizi de öldüreceğiz»

Cevahir — Binbaşı
Binbaşı — Buyurun
Cevahir — Biz elimizdekilere iyi muamele ederiz ancak kurşuna dizeriz haberiniz olsun.
Binbaşı — Onu yapmayacağına inanıyorum sana çok defalar hitap ettim.
Cevahir — Biz elimizdekilere iyi muamele ederiz her zaman, şimdiye kadarki hareketlerimiz bunu göstermiştir zaten.
Binbaşı — Ondan eminiz.
Mahir — Binbaşı A. bey.
Binbaşı — Onu ispat edeceksiniz zaten sizlerle konuştuğum müddetçe bunu bana gösterdiniz.
Mahir — Binbaşı A. bey.
Binbaşı — Efendim.
Mahir — Ne oldu, sizinle bir anlaşmamız vardı bozuldu mu anlaşma?
Binbaşı — O anlaşma, sayın Genelkurmay Başkanımız güneye gitmişler, bulamamışlar, bu akşama dönecekmiş galiba ondan sonra cevap verecek.

"EVİ YAKARIZ"

Mahir — Bakın şimdi ben sizin yaptıklarınızı sıralayayım.
Binbaşı — Sırala
Mahir — Dinleyin lütfen, bütün askerler mevzi aldılar.
Binbaşı — Ne aldılar?
Mahir — Mevzilendiler her taraftakiler.
Binbaşı — Anlayamadım?
Mahir — Saldırmaya hazır bekliyorsunuz.
Binbaşı — Hayır asla.
Mahir — Şunu unutmayın uzaktan atılacak bir kurşun birimizi vurursa mutlaka ve mutlaka öldürülecektir kız.
Binbaşı — Öyle bir niyetimiz yok daha evvel söylemiştim.
Mahir — Biz bugün şu ana kadar son derece iyi muamele ettik. Hüseyin Cevahir arkadaşımın söylediği gibi biz yani yanımızda olan insanlara karşı iyi muamele ederiz, ama biz verdiğimiz sözü de yerine getiririz, kararlı olduğumuzu da her zaman gösteririz. Biz tükürdüğümüzü yalamayız, şunu unutmayın şey ettikten sonra da vurduktan sonra da evi yakacağız aklınızda olsun.
Binbaşı — Anlayamadım?
Mahir — Eğer sizden bir saldırı gelirse, herhangi bir kurşun veya herhangi bir çıkartma geldiği karşısında kızı vuracağız, zaten göz altında tutuluyor devamlı, ondan sonra da evi yakıp kendimizi vuracağız, aklınızda olsun.
Binbaşı — Onu yapmayacağınızdan eminiz.
Cevahir — Yapacağımızdan emin olun Binbaşı A. bey.
Mahir — Neyse yaptığımız zaman görüşürüz.
Binbaşı — Kızımızı sizden istiyoruz kızımızı, o yavruyu.
Mahir — Anlaşmanın şartlarına uymazsanız göremezsiniz. Bekleriz Genelkurmay Başkanı güneyden ise gelir şeye ortaya, Ankara'ya gelir o zamana kadar bekleriz ama sizin beklemeye sabrınız yoksa o başka.
Binbaşı — Bizim de sabrımız var biz de Türk'üz, Türkler her zaman sabretmesini bilmiş onun için muvaffak olmuş bu zamana kadar yer yüzünde kalmış...
Mahir — Bütün ordu çevirmiş ama etrafımız bu kızın yaşayıp yaşamaması tamamen sizin elinizdedir. Biz değil onu öldürecek sizlersiniz, Siz şartlarınızı yerine getirmezseniz onu öldürecek Türkiye hükümetidir. Başka bir şey değildir.
Binbaşı — O sizin kendi kuruntunuz.
Mahir — Ve işte onun propagandası böyle yapılacaktır.
Binbaşı — Peki nedir şimdi bu kadar sizi üzen yahutta sizi bugüne sevkeden ve ondan sonra da suçlu imiş gibi dışarıya çıkmayışınız?
Mahir — Bütün suçumuz Türkiye halkını sevmek ve bu uğurda mücadele etmektir.
Binbaşı — Türkiye halkını seven... Bu yaptığınız nedir? Türkiye halkı.....

"TAYLAN ÖZGÜR'DE MASUMDU"

Cevahir — Binbaşı A. bey.
Binbaşı — Efendim?
Cevahir — Duyuyor musunuz?
Binbaşı — Duyuyorum tabii
Mahir — Biz şartlarımızı söyledik ve bekliyoruz.
Binbaşı ....
Mahir — Vurulanların hepsi de Türk'dür. Masumdur hepsi de, Taylan Özgür de masumdur. Nail Karaçam' da masumdur. Bugün üç kişi daha öldürdüler, daha çok bilendik.
Binbaşı — Peki bunların hiç bir suçu yokmuydu, niçin kaçtılar, niçin teslim olmadılar, adalete.
Mahir — Hangi adalete?
Binbaşı — Siz de niçin yapmıyorsunuz bu işi?
Mahir — Hangi adalete?
Binbaşı — Size hiç bir hususta....
Mahir — Türkiye'de adalet yoktur.
Cevahir — Binbaşı A. bey.
Binbaşı — Buyurun dinliyorum.
Mahir — Sizin elinize geçen esirlere ne muamele yaptığınızı biliyoruz. Ayaklarının jiletle kesip tuzda dolaştırıldığını biliyoruz. Yanyana bağladığınızı en iğrenç işkenceler yaptığınızı en hunharca arkadaşlarımıza eziyet ettiğinizi bilmiyor muyuz... Siyasal Bilgiler Fakültesinde kızlara cop soktuğunu da biliyoruz, güvenlik kuvvetlerinin bütün bunları unutmadık biz hiç bir zaman milletin gözünü aldatmadık ve mert olan, dürüst olarak hareket neyse onu yapacağız. Kurşuna dizeceğiz, kendimizi de dizeceğiz. Şayet kararımız kabul edilmezse, bu karar.
Binbaşı — Ben silahlı kuvvetler adına sizinle konuşuyorum, bunu gayet iyi biliyorsunuz.
Mahir — Binbaşı A. bey
Binbaşı — Evet.
Mahir — Bakın biz son derece iyi muamele ediyoruz ama bu muameleyi sizden görmedik, mesela bir gazete istedik inadına gazete getirmediniz.
Binbaşı — Hayır hayır ona emin olun bulamadık.
Mahir — Koca Maltepede gazete mi bulamayacaksınız, ikinci olarak siperler yapılmıştır hemen taarruza geçme durumundasınız.
Binbaşı — Hayır hayır onu şiddetle reddediyorum şu andan itibaren.

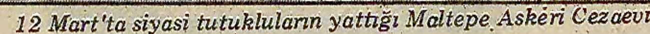
GAZETE İSTEKLERİ SONUÇSUZ KALIYOR

Cevahir — Binbaşı A. bey şartlarımızı söyledik cevap bekliyoruz.
Binbaşı — Evet cevabı söyledim sana.
Mahir — Binbaşı A. bey.
Binbaşı — Efendim.
Mahir — İki tane gazete istiyoruz bakın biz bu kızcağıza gayet iyi muamele ediyoruz ne isterse yapıyoruz.
Binbaşı — Allah razı olsun zaten biz sizlerden bunu bekliyoruz.
Mahir — Hürriyet ve Milliyet istiyoruz yani iki tane istiyoruz daha fazlasını yollarsanız memnun oluruz. Anladınız mı? Ama iki tane bizim işimizi görür anladınız mı?
Binbaşı — Anlaşılıyor, anlaşılıyor.
Mahir — Burada soğan ekmek var kızcağıza zorla yedirmeye çalıştık kızcağıza ki hasta olmasın, bir şey olmasın.
Binbaşı — Teşekkür ederiz.
Mahir — İki gazete istiyoruz bu da gelmedi.
Binbaşı — Gazeteyi buldurup gönderelim peki.
Cevahir — Binbaşı A. bey bir de şartlarımızın sonucunu istiyoruz.
Binbaşı — Şartların sonucu geldiği an hemen size bildireceğim söz verdim.
Cevahir — Tamam, ondan önce herhangi bir şey yapılırsa yani belirli bir şekilde olacak.
Binbaşı — O da yapılmayacaktır, siz de bana söz veriniz yavruya hiç bir şey yapmayacağınıza, hiç üzmeyeceksiniz.
Mahir — O sonucu alıncaya kadar kızcağıza hiç bir şey yapılmayacaktır. O bizim kız kardeşimizdir, tamam gazeteleri bekliyoruz. Binbaşı A. bey.
Binbaşı — Ben sizinle çok çekiştim şu garip yavruyu anasına, babasına bağışlayın bırakın.
Cevahir — Binbaşı A. bey bunu hükümet bağışlar hükümet.
Mahir — Evet Arkadaşım çok doğru söyledi, bağışlayacak olan...
Binbaşı — Cevahir bunu senden istemezdim duymak, ben sana dünde ifade ettim çok.
Cevahir — Binbaşı A. bey bizleri tanımamışsınız.
Binbaşı — Öylemi?
Cevahir — Benim hakkımda ne biliyorsunuz?
Binbaşı — İkiniz hakkında da çok şey biliyorum ben.
Mahir — Bir dakika söyler misiniz?
Binbaşı — Neyi.
Mahir — Benimle Hüseyin Cevahir hakkında bildiklerinizi.
Binbaşı — Burada uzun pazarlığa mı girişeceğiz senin baban yok bir kız kardeşinle, bir annen var diye daha uzun mu anlatayım.
Binbaşı — Sana sabahtanda bunları söylemiştim.
Cevahir — Binbaşı A. bey
Binbaşı — Buyurun
Mahir — Peki bir şey, söyleyeceğim, gazeteleri neden getirmiyorsunuz.
Binbaşı — Neleri?
Mahir — Gazeteleri, gazeteleri,
Binbaşı — Yahu yok diyorum burada sana gazete şimdi, biz buradan dışarı çıkmıyoruz buradakilerle.
Mahir — Aldırıverin şuradan iki gazete zor mu bu iş yani
Binbaşı — Ne için istiyorsun, bu kadar israr ediyorsun gazete için?
Mahir — Gazete okumak istiyoruz.
Binbaşı — Gazeteler bir şey yazmıyor, sizin yaptığınız bu işi bütün sütunları bunu basmış bunu yazıyor.
Mahir — Evdeki bekçiyi okumak istiyoruz, gazeteleri okumak istiyoruz, tavrımızı da etkileyecektir ona göre.
Mahir — Binbaşı A. bey, Hürriyetle Milliyet istiyoruz ve o karar gelene kadar da son karar gelene kadar da biz kıza dokunmayacağız. Siz de saldırıya geçmeyeceksiniz, anlaştık mı?
Binbaşı — Anlaştık, gazete bulursam göndereceğim istediğin şekilde.
Mahir — ......bulurum diyorsun, bulunmayacak bir şey değilki (şarkı söylüyorlar.)
Mahir — Yaşasın Bağımsız Türkiye, Yaşasın Türkiye Halk Cumhuriyeti. Yaşasın bu uğurda ölenler ve mücadele edenler, Yaşasın Gazi Mustafa Kemal'in Bağımsız Ülküsünü Yükseklerde Tutanlar, Ölüm Hoş Geldin Sefa Geldin (Bu şekilde kendi kendilerine konuşuyorlar) Bütün mazlum milletler zalimleri kahr ve perişan edecekler, feda olsun arkadaşlar, ya ölüm ya galibiyet. (Bu şekilde konuşmalar devam ediyor ve orada şarkı söylüyorlar.)

DEVAM EDECEK

■«Kenan Koç bana hitaben ' parayı nereye götürdün, kime verdin?' diye sordu. Ben hayretimi belirtince, Mahir Çayan' ın bu hususu itiraf ettiğini söyledi...Beni Mahir Çayan' ın yanına götürdüler.Kenan Koç Mahir Çayan' a ' Paraları T.Tad' a verdiğini söyle' dedi. Mahir' in yüzü bembeyazdı. Yataktaydı. Müsbet cevap verdi.»

BÜTÜN YÖNLERİYLE
12 MART
YAŞAYANLAR ANLATIYOR
3. BÖLÜM
17

12 Mart'ta siyasi tutukluların yattığı Maltepe Askeri Cezaevi.

Hücrede Çayan'ın morali iyice bozulmuştu

■ Tutuklanma sırasında Necmi Demir, İrfan Uçar, Jülide Zaim ve Kadriye Deniz Özen' in üzerinde belirgin işkence izleri vardı. Bir kısmı kısacık yolu henüz yürüyemediğinden duruşma hücrede yapıldı

MALTEPE'de yaralı olarak ele geçirilen Çayan elleri kelepçeli olarak Haydarpaşa Numune Hastanesine götürüldü. Ameliyata alındı. Karın ameliyatından sonra sol citt altındaki kurşun çıkarıldı. Doktor Çayan'ın durumunun ciddi olduğunu söylüyordu.

Aynı gün askeri savcılar ifade almak için hastaneye geldiler. Ancak başhekim ve dahiliye uzmanı "tıbbi yönden sakıncalı" olacağını belirterek sorgulamaya izin vermediler. Çayan iki gün sonra Haydarpaşa Askeri Hastanesine nakledildi. Burada çok sıkı gözetim altında 50 gün kaldı. Bu süre içinde iki kez ifadesi alındı.

1. Şube hücreleri

ÇAYAN dışında yakalanan THKP-C'lilerin hemen hepsi 1. Şube işkencelerinden geçtiler. 2-3 hafta Sansaryan Han'ın en üst katındaki hücrelerde kaldıktan sonra Ulaş Bardakçı, Kâmil Dede, Rüçhan Manas, İlkay Demir, Ziya Yılmaz, Necati Sağır, Necmi Demir, Kadriye Deniz Özen, Ömer Güven, Ömer Erim Süerkan ve Jülide Zaim, Harbiye hücrelerine götürüldüler.

Bu hücreler 1. Şubenin sabahlara kadar işkence sesi dinlenen pislik içindeki hücreleri ile kıyaslanıldığında çok farklıydı. Burada temiz bir yatak ve arasıra açılan kapıların şangırtıları dışında mutlak sessizlik vardı. Beyaz yataklı, beyaz badanalı, kuvvetli bir ampulün gece gündüz aydınlattığı bu hücreler tecrit hücreleriydi. Volta için iki adım yer, biri kapıda biri tepede iki gözetleme deliği olan bu hücrelerin duvarında "kendi kendine bile konuşmak, şarkı söylemek, okumak, yazmak yasaktır, bu yasaklara uymayanlar için vur emri vardır" yazıyordu.

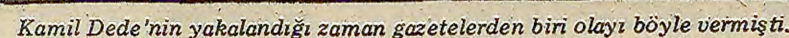
Askerlerle dostluk

AMA bu tecrit havası kısa sürede kırıldı. Nöbetçilerle konuşmak yasaktı ama nöbetçi askerler başçavuşu kollayarak yarattıkları her fırsatta hücredekilerle sohbet ediyorlardı. Sigara içmek yasak olduğu halde, hücredekilere sigara veriyorlar onlarla tartışıyorlardı. "Amacınız ne, bu işleri neden yaptınız? Annemiz, babamız, hiç çocuğunuz neden aldılar?" En çok sorulan sorular bunlardı. Hücredekiler THKP-C'liler onlara 'Halkı bilinçlendirmek' için önce savaş yaptıklarını' anlatmaya çalışıyorlar, ama pek başarılı olamıyorlardı. Bunlar hücrelerde kaldıkları 18 gün boyunca morallerinin bozulmamasında askerlerin yakın ilgisinin büyük rolü oldu.

Hücrede duruşma

SURENİN sonuna doğru Harbiye'ye gelen 3 No.lu Sıkıyönetim Mahkemesi onları tutukladı. Duruşmaya giderken uzun süredir ilk kez açık havaya çıktılar. Artık yaz gelmişti, oysa hücrelere kazakla oturmak zorunda kalıyorlardı. Tutuklama sırasında Necmi Demir, İrfan Uçar, Jülide Zaim ve Kadriye Deniz Özen'in üzerinde belirgin işkence izleri vardı. Bir kısmı bu kısacık yolu henüz yürüyemediğinden duruşma hücrede yapıldı. Daha sonra askeri savcı ifadelerini aldı.

Çayan'ın hücresinden
KÂMİL DEDE KADIKÖY'DE YAKALANDI
ARANANLARDAN ODTÜ ÖĞRENCİSİ FARUK ATAY DA SURİYE SINIRINDA BİR KÖYÜN BAĞEVİNDE ELE GEÇTİ
KAMİL DEDE
1. ORDU ve Sıkıyönetim Komutanlığı, Mahir Ça... hücresinden KÂ...

Kamil Dede'nin yakalandığı zaman gazetelerden biri olayı böyle vermişti.

Askeri Cezaevine gönderilme

18 gün işkence izleri hâlâ geçmemiş olan 4 kişi dışındakiler Maltepe Askeri Tutukevine nakledildi. 4 kişi ise Haydarpaşa Askeri Hastanesine götürüldü. Mahir Çayan'la aynı hastanede, ama ayrı yerlerde kalıyorlardı. Asabiye mütehassısı olanların tüm hastane personeli onlara da Çayan'a da çok iyi davrandı. 20 gün sonra bu 4 kişi de Maltepe Cezaevine nakledildi.

Maltepe Cezaevi asker tutuklular için yapılmış, korunması bir yerdi. 15-16 Haziran'dan sonraki Sıkıyönetimde, cezaevine bazı ekler yapılmıştı. '71 Sıkıyönetiminde ise bahçe yeni bir duvarla çevrildi. Yine de tam bir cezaevi havası yoktu. Daha çok "askeri disiplinevine" benziyordu.

Koğuşların durumu

CEZAEVİNİN alt katında bir koğuş; üst katında da üçü iç içe beş koğuş vardı. Alt koğuşta nurculuk propagandasından tutuklananlar, bazı Mafia şefleri, İrfan Solmazer, Harun Karadeniz ve bir kısım sol siyasi tutuklu kalıyordu. Ulaş Bardakçı ve Necmi Demir buraya kondular. Yukardaki iç içe üç koğuştan oluşan kısmı ise daha çok Dev-Genç üyesi olduğu için tutuklananlar, THKO'lular, Ereğli'den Sina Çıladır ve bir grup işçi (Ayşe fırını davası) ve diğer bazı tutuklular vardı. Kâmil Dede, Ömer Güven ve arkadaşları buraya kondular. Öteki iki koğuşun da avlusu ortaktı. Bunlardan birinde İzmit'ten "İşçi-Köylü Birliği" davasından tutuklu bir grup işçi ile Ömer Ayna vardı. Ziya Yılmaz buraya kondu. Ötekinde ise Sabahattin Eyüboğlu, Vedat Günyol, Çetin Altan, İlhan Selçuk, Çetin Özek, Şiar Yalçın, Şadi Alkılıç, Erdal Boratav gibi aydınlar ile Sarp Kuray ve arkadaşları kalıyordu. Necati Sağır da buraya kondu. Kadınlar için önce burada küçük bir oda, sonra da, kalabalıklaşınca yukarıda bir barakaya götürdüler.

İlk dönemler cezaevi

O dönem cezaevinde henüz teslimiyet rüzgarı esmiyordu. Tutukluların moralleri genellikle yüksekti. Cezaevinde gardiyanlar yoktu. Görüşe herkes gelebiliyor, hastalara gerekli özen gösteriliyor, tutukluların hiç birine kötü davranılmıyordu. Bunda henüz 12 Mart rejiminin yeni olmasının rolü vardı.

Cezaevinde teslimiyet rüzgarı esmiyordu ama ağırbaşlılık da yoktu. Bir iki koğuş dışında da gayri ciddi bir hava hakimdi. Kurulan bir kaç komün ilkeli davranmıyor, devrimci değerler alay konusu yapılıyordu. Devrimci disiplin ve araştırma, inceleme diye bir şey yoktu. Yine de teslimiyet rüzgarının estiği sonraki yılların Selimiye tecrübesiyle karşılaştırıldığında 1971 yılının Maltepe tecrübesi devrimci ilişkilerin ağır bastığı dönemdi.

Mahir Selimiye'ye getiriliyor

YARASI biraz iyileşince, Mahir Çayan hastaneden alındı ve Selimiye kışlasında ayrı bir bloğun birinci katındaki bir hücreye kondu. Tuvaletin yanındaki bu hücre genişçe ama pis kokulu ve havasız bir yerdi. THKP-C'yle ilgili olarak tutuklananların bir kısmı aileleri ile görüştürülmüyordu, ama Çayan uzun süre avukatlarıyla da görüştürülmedi. Bileklerinden demirle vurulmuştu. Askeri savcılar ve ona ordu içindeki ilişkileri konusunda sıkıştıran MİT'çiler dışında kimse ile konuşma imkanı yoktu. Sağlığı ve morali bozuktu.

Mahir'in ifadesi

SONUNDA askeri savcılara 30 sayfalık bir ifade verdi. THKP-C'nin askeri kesimini gizlemeyi başarmış, ama bunun dışında örgüt hakkında önemli bilgiler vermişti. Maltepe'dekilerin Çayan'ın nasıl ve nerede olduğundan hiç haberleri yoktu. Onun Selimiye'de olduğunu Çayan ve Cevahir'i Bingöl Erdumlu'nun Maltepe'deki evine götüren T. Tad cezaevinden alınıp Çayan'la yüzleştirmeye götürüldüğünde anladılar. Mahkemeye verdiği ve kendisine yapılan polis baskılarını açıklayan dilekçesinde T. Tad bu karşılaşmayı şöyle anlatıyor:

"Askeri cezaevine gönderildikten sonra Selimiye'ye çağrıldı. Askeri Savcı Naci Gür'ün yanında Emniyet Müdür Muavini Kenan Koç da vardı. Kenan Koç bana hitaben 'parayı nereye götürdün, kime verdin' diye sordu. Ben hayretimi belirtince Mahir Çayan'ın bu hususu itiraf ettiğini söyledi. Önüme bir ifade sürdüler.... Kenan Koç beni günlerce ve gecelerce uykusuz bırakabileceklerini, dayak atabileceklerini söyledi... Beni Mahir Çayan'ın yanına götürdüler. Kenan Koç Mahir Çayan'a 'Paraları T. Tad'a verdiğini söyle' dedi. Mahir'in yüzü bembeyazdı. Yataktaydı. Müsbet cevap verdi. Ben Mahir'e hayretimi beyan edince gözlerini kapadı. Beni dışarı çıkardılar."

Söz konusu olan Çayan ve Cevahir'in Maltepe'de Bingöl Erdumlu'nun evindeyken Ankara'ya gönderdikleri 150 bin liraydı. Çayan ifadesinde bunun gibi başkalarını sorumluluk altına sokan birçok şey söylemişti.

Çayanla görüşme çabaları

İDDIANAME ve ardından Çayan'ın ifadesi ellerine geçtiğinde, Maltepe Cezaevindekiler Çayan'la görüşmenin bir yolunu aramaya başladılar. Bazı ifadelerini değiştirmesi gerekiyordu. Dosyayı incelemek için Selimiye'ye götürülmelerini talep ettiler. Talepleri kabul edilince Necmi Demir ve üç arkadaşı Selimiye'ye giderek, dosya incelerken Çayan'ı da yanlarına çağırttılar. Çayan'ın morali bozuktu. Tedirgin ve telaşlıydı. Bazı sempatizanlar aleyhine verdiği ifadeleri değiştirmesi konusundaki uyarıları dinlemiyor, neden çok şey söylediğini açıklamaya çalışıyor ve Ulaş Bardakçı'yı suçluyordu. Arkadaşları ona moral vermeye çalışarak üzüntü içinde yanından ayrıldılar.

Hücresinde günün 24 saati yalnız olan Çayan, sonunda nöbetçi askerlerin biriyle ilişki kurdu. Malatyalı bu askerle her fırsatta sohbet ediyorlardı. Asker mert ve dürüst bir insana benziyordu. Ama Çayan ihtiyatı zaten elden bırakmıştı. Fazla düşünmeden bu askerle amcasına mektup gönderdi. Ama o günden sonra asker ortadan kayboldu. Askeri savcılar mektupları ele geçirmişlerdi. Onu amcası konusunda sıkıştırdılar. Çayan öteki nöbetçilerden mektup götüren askere ne olduğunu öğrenmeye çalıştı. Nöbetçiler, Faik Türün'ün bu askeri kendi eli ile kurşuna dizdiği söylentisini ona ilettiler. Çayan iyice panikledi. Öldürüleceği korkusu içine girmişti.

Yarın: İşkenceyi meşru gören 12 Mart mahkemeleri

Televizyonda bugün

8.55	NAKLEN YAYIN	15.00	ÖZEL KUŞAK YAYINI	19.50	UYKUDAN ÖNCE
12.30	MÜZİK	18.45	HABERLER	20.00	HABERLER
13.00	BAYRAM SİNEMASI	18.50	GÜLE OYNAYA	20.55	TARİHTE BU DEFA
13.30	SIRK	19.15	ÖNCE SAĞLIK	21.10	BAYRAM SİNEMASI
				22.40	SPOR
				23.30	HABERLER